

SISÄLLYSLUETTELO

Ympäristölautakunta pöytäkirja 06.11.2019

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta	4
3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat	5
4 § Ympäristölautakunnan kokoukset vuonna 2020	6
5 § Tiedoksi Vaasan hallinto-oikeuden päätös Circulation Oy:n Vantaan laitoksen ympäristöluvan muutosasiassa	7
6 § Tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupapäätös /Murata Electronics Oy, Vantaan tehtaalla ympäristöluvan muuttaminen	9
7 § Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle / Vantaan Långmossebergenin jätevoimalan toiminnan muutos ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta, Vantaan Energia Oy	12
8 § Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymän Ruskeasannan Sortti-aseman ympäristöluvan muutoshakemuksesta ja toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta/KR	19
9 § Vakanssien kelpoisuusehtojen muuttaminen ympäristöterveydenhuollossa	24
10 § Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024	27
- Liite 1, terveydensuojelu 2020-2024	29
- Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024	30
11 § Tiedoksi Vaasan hallinto-oikeuden päätös valituksesta, joka koskee ympäristölupaa pilaantumattoman maa-aineksen hyödyntäminen peltoviljelyn kasvuolosuhteiden parantamiseksi, Backas Östergård/YIT-Rakennus Oy	78
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 30 pv	79
Muutoksenhakuohje 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	81

Ympäristölautakunnan kokous

Aika 6.11.2019 klo 17.00-18.01
Paikka Leija, Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Rautavaara Maija, puheenjohtaja	x	Laitinen Hanna- Leena	
Mölsä Jukka, varapuheenjohtaja	x	Suvensalmi Jouko	
Weckman Markku	x §:t 1-3 klo 17.00-17.47	Ellonen Antti	
Leppänen Janne	x §:t 3- klo 17-04-18.01	Lepistö Matti	
Ruotsalainen Susanna	x	Puusa- Ruohonen Hannele	
Karén Timo	x	Karhunen Anneli	
Kiljunen Kimmo	-	Hilden Joni	x
Vesa Tiina	x	Pääkkönen Taru	
Salasto Riitta	x	Kalliokanerva Marjo	
Tuormaa Ismo	x	Annala Antti	
Liinakoski Eija	x	Parkkima Marja	
Mäkinen Marja-Vuokko	-	Joensuu Juho	x
Jääskeläinen Jari	x	Tilander Liisa	
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Niikko Mika	-	Kärki Niilo	x
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Linnakangas Jaakko	x	Pälviä Aapo	
Muut osallistujat			Läsnä
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja, apulaiskaupunginjohtaja vs.	esittelijä §:t 1-4		x
Rautalahti Katariina, ympäristöjohtaja	esittelijä §:t 5-11		x
Hiltunen Kirsi, 1. kaupungineläinlääkäri			x
Hamari Milla, viestintäpäällikkö			x
Juopperi Saara, johtava ympäristötarkastaja			x
Vesa Mari, ympäristötarkastaja			x
Jäntti-Hasa Päivi, ympäristötarkastaja			x
Pasanen Eija, lautakunnan sihteeri,			x

pöytäkirjanpitäjä		

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Maija Rautavaara

Pöytäkirjanpitäjä Eija Pasanen

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 8.11.2019, Ympäristökeskus, Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa

Jari Jääskeläinen

Tiina Vesa

Pykälät 7 ja 8, tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 13.11.2019 Vantaan kaupungin internetsivuilla <http://paatokset.vantaa.fi>

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kirjataan läsnäolijat.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kirjattiin läsnäolijat.

2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta/

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään,

- a) valita pöytäkirjantarkastajat ja
- b) että pöytäkirjantarkastajat tarkastavat pöytäkirjan pe 8.11.2019 klo 14.00 mennessä.

Päätös:

Päätettiin,

- a) valita pöytäkirjantarkastajiksi Jari Jääskeläinen ja Tiina Vesa,
- b) että pöytäkirjantarkastajat tarkastavat pöytäkirjan pe 8.11.2019 klo 14.00 mennessä.

3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat/

80/00.02.02.00/2015

1. Merkitään tiedoksi kaupunginvaltuuston päätös 23.9.2019 § 7/ Eron myöntäminen Sonja Pääsukenelle ympäristölautakunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen: Jäljellä olevaksi toimikaudeksi 2017-2021 ympäristölautakunnan varsinaiseksi jäseneksi valittiin Tiina Vesa.
2. 1.kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen selostaa asian 10. "Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024".

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Merkitään tiedoksi asiantuntijoiden ja esittelijöiden selostukset sekä apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat.

Käsittely:

Lisättiin kohdat

3. Johtava ympäristötarkastaja Saara Juopperi selosti asian 7 "Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle / Vantaan Långmossebergenin jätevoimalan toiminnan muutos ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta, Vantaan Energia Oy".
4. Ympäristötarkastaja Mari Vesa selosti asian 8 "Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän Ruskeasannan Sortti-aseman ympäristöluvan muutoshakemuksesta ja toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta".

Päätös:

Merkittiin tiedoksi asiantuntijoiden ja esittelijöiden selostukset sekä apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat.

4 §

Ympäristölautakunnan kokoukset vuonna 2020

VD/8532/00.02.02.00/2019

Vantaan kaupungin hallintosäännön 24. luvun 3 §:n mukaan toimitelimet päättävät kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, kun puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimitelimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 9.9.2019 § 11 kokousaikataulunsa vuodelle 2020. Ehdotus ympäristölautakunnan kokouspäiviksi on valmisteltu kaupunginhallituksen hyväksymän kokousaikataulun pohjalta. Kaupunginhallitus päätti pitää kokousrytmiänsä ennallaan. Kaupunginhallituksen esityslistan julkaisua kuitenkin aikaistetaan, jotta luottamushenkilöiden tutustumisaikaa esityslistaan pitenee. Muutoksen vuoksi on tarkoituksenmukaista muuttaa ympäristölautakunnan kokousten ajankohtaa suhteessa kaupunginhallitukseen siten, että lautakunnasta kaupunginhallituksen käsittelyyn etenevät asiat ehtisivät seuraavan kokouksen esityslistalle.

Jatkossa ympäristölautakunnan kokouksia esitetään pidettäväksi pääsääntöisesti kahta viikkoa ennen kaupunginhallituksen kokousta. Ympäristölautakunnan kokouspäivää esitetään muutettavaksi keskiviikosta torstaille, koska maanantaipäiville osuu pääsääntöisesti kaupunginhallituksen kokous. Vastaavaa muutosta esitetään tehtäväksi kaupunkisuunnittelulautakunnan ja teknisen lautakunnan kokouskalentereihin siten, että ja kaupunkisuunnittelulautakunnan kokouspäiväksi esitetään tiistaita ja teknisen lautakunnan kokouspäiväksi keskiviikkoa.

Ympäristölautakunnan kokoukset alkavat klo 17.00 ja ne pidetään Leijassa, Pakkalankuja 5.

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä ympäristölautakunnan kokousaikataulu vuodeksi 2020 seuraavasti:

16.1.2020
27.2.2020
26.3.2020
23.4.2020
4.6.2020
13.8.2020
10.9.2020
1.10.2020
5.11.2020
3.12.2020

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Täytäntöönpano: Ympäristölautakunnan sihteeri

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

5 §

Tiedoksi Vaasan hallinto-oikeuden päätös Circulation Oy:n Vantaan laitoksen ympäristöluvan muutosasiassa

VD/1290/11.01.01.09/2017

KR/MVE

Vantaan hallinto-oikeus on antanut 27.9.2019 päätöksen 19/0197/2, joka koskee valitusta Circulation Oy:n Vantaan laitoksen ympäristölupa-asiassa.

Asian aiempi käsittely

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 22.5.2017 myöntänyt nro 99/2017/1 ympäristöluvan Circulation Oy:lle toiminnan muuttamiselle eli betoni- ja tiilijätteen, betonilautojen ylijäämäbetonin, betonin suihkupaalutusmassan ja puujätteen vastaanotettavien määrien kasvattamiselle sekä hevosen kuivikelannan ja hiekanerotushiekkojen vastaanottamiselle sekä kiinteistöllä varastoitavien jätteiden määrien kasvattamiselle lupahakemuksen mukaisesti kiinteistöillä 92-41-3012-1 ja 92-41-301-2, osoitteessa Varpukalliontie 7-9, Vantaa.

Luvan saajalla on lainvoimainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston 15.12.2014 myöntämä ympäristölupa nro 265/2014/1. Lupamääräyksen voimassa olevan luvan sekä muutetun toiminnan osalta on kirjoitettu aluehallintoviraston päätökseen kokonaisuudessaan. Aluehallintoviraston päätös 22.5.2017 nro 99/2017/1 korvaa aluehallintoviraston päätöksen 15.12.2014 nro 265/2014/1.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Seutulan kyläyhdistys ry on valituksessaan mm. vaatinut seuraavaa: Toiminnan laajentaminen ei saa lisätä melua ja pölyä lähialueen asuinkiinteistöille eikä luontoon. Jätteiden varastokasoista ei saa tulla kaatopaikkaongelmaa. Haitallisten mikrobien pääsy valumavesiin ja Vantaanjokeen on pystyttävä uskottavasti estämään myös poikkeuksellisissa olosuhteissa ja että toiminta-alue rakennettaisiin siten, että hulevedet voidaan johtaa laitokselta kaupungin jätevesiviemäriin. Puunmurskaus pitäisi tehdä hallissa. Kuivikelanta ja valmis seospolttoaineen varastointi tulisi tapahtua katetussa tilassa ja tiivispintaishalla alustalla, ettei ravinnehuuhtoumia muodostuisi. Melun, pölyn ja hajun osalta on vaadittu, että Katriinantien, Kuutamotien ja Aurinkotien asukkaille on ilmoitettava kyseisistä haitoista ja alueen asukkaiden aistinvaraiset huomiot on otettava vakavasti sekä mikäli haittaavia päästöjä havaitaan, on toiminta keskeytettävä. Mittausjärjestelyt on kuvattava tarkemmin, jotta mittauksista tulisi ja raportteihin voidaan luottaa sekä jätteenkäsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma on pidettävä ajantasalla.

Seutulan kyläyhdistys ry on vastaselityksessään vaatinut mm. seuraavaa: Ympäristölupaa koskeva Etelä-Suomen aluehallintoviraston tekemä päätös on kumottava ja hallinto-oikeuden on kiellettävä toiminnan aloittaminen ennen valituksenalaisen päätöksen lainvoimaisuutta. Lisäksi on vaadittu, että hakija ja luvan myöntänyt viranomainen velvoitetaan korvaamaan yhdistyksen oikeudenkäyntikulut.

Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus on jättänyt tutkimatta Seutulan kyläyhdistys ry:n vastaselityksessä esitetyn vaatimuksen aluehallintoviraston päätöksen kumoamisesta ja päätöksen muuttamista koskevat uudet vaatimukset. Hallinto-oikeus on tutkinut vastaselityksessä esitetyt vaatimukset täytäntöönpanon kiellosta ja oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Hallinto-oikeus on hylännyt valituksen sekä Seutulan kyläyhdistys ry:n täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen sekä vaatimuksen oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Ratkaisun perusteluina todetaan ympäristönsuojelulain 190 §:n mukaan tämän lain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallintolainkäyttölain 22 §:n mukaan valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Ympäristönsuojelulain 84 §:n 1 momentin mukaan lupapäätös annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallintolainkäyttölain 51 §:n 2 momentin mukaan, jos valitusta ei ole tehty määräajassa tai jos asian tai siinä esitetyn vaatimuksen ratkaisemiselle on muu este, valitus tai vaatimus jätetään tutkimatta. Hallintolainkäyttölain 27 §:n 1 momentin mukaan valittaja saa valitusajan päättymisen jälkeen esittää vireillä olevassa asiassa ainoastaan sellaisen uuden vaatimuksen, joka perustuu olosuhteiden muutokseen tai valitusajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan. Valittaja saa vaatia myös täytäntöönpanon kieltämistä tai tehdä muun sivuvaatimuksen.

Valituksenalainen päätös on annettu julkipanon jälkeen 22.5.2017. Valitusaika on päättynyt 21.6.2017. Seutulan kyläyhdistys ry:n vastaselitys, jossa esitetty vaatimuksia, on saapunut hallinto-oikeuteen 1.12.2017 eli valitusajan jälkeen. Näin ollen Seutulan kyläyhdistys ry:n vastaselityksessä esitetyt vaatimukset aluehallintoviraston päätöksen kumoamisesta ja päätöksen muuttamista koskevat uudet vaatimukset on jätettävä myöhään tehtyinä tutkimatta.

Pääasiaan liittyvien sivuvaatimusten kuten täytäntöönpanokieltovaatimuksen ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen esittäminen on hallintolainkäyttölain 27 §:n 1 momentin nojalla mahdollista esittää vasta vastaselityksen yhteydessä. Näin ollen vastaselityksessä esitetyt vaatimukset on näiltä osin tutkittu.

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 5

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi Vaasan hallinto-oikeuden päätös, joka koskee Circulation Oy:n Vantaan laitosta.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi Vaasan hallinto-oikeuden päätös, joka koskee Circulation Oy:n Vantaan laitosta.

Muutoksenhakuohje: 10. oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

ympäristötarkastaja Mari Vesa, p. 050 302 4259, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

6 §

Tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupapäätös /Murata Electronics Oy, Vantaan tehtaan ympäristöluvan muuttaminen

VD/4409/11.01.01.09/2019

KR/MVE

Asia

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 2.10.2019 antanut päätöksen nro 387/2019 Murata Electronics Oy:n Vantaan tehtaan ympäristöluvan muuttamisesta.

Aikaisemmat päätökset

Murata Electronics Oy:llä on voimassa oleva Etelä-Suomen aluehallintoviraston 11.6.2018 myöntämä ympäristölupa (Nro 92/2018/1, Dnro ESAVI/9031/2017).

Yleiskuvaus tehtaan toiminnasta

Murata Electronics Oy:n Vantaan tehtaalla kehitetään ja valmistetaan piikiekoista kiihtyvyy-, paine- ja kulmanopeusantureita pääasiassa autoteollisuuden ja terveysteknologian aloille. Antureiden valmistus perustuu piin syövytykseen ja ohutkalvojen kasvatukseen. Tuotanto toimii puhdastiloissa.

Jätevesien käsittelemiseksi neutraloitava prosessijätevesi johdetaan ensin vastaanottosäiliöön, josta se pumpataan neutralointisäiliöön. Neutralointisäiliön täyttyttyä pH säädetään välille 6,5-10,5 natriumhydroksidilla ja suolahappoliuoksella, minkä jälkeen säiliön tyhjennysventtiili avautuu ja säiliö tyhjenee viemäriin. Neutralointiprosesseja on kaksi ja ne sijaitsevat tuotantorakennuksissa Fab2 ja Fab3. Molemmissa rakennuksissa syntyy emäsjätettä.

Fluorikaasujen käsittelyssä syntyy fluoripitoista jätevettä, jolle laitoksella on erillinen käsittelylaitos. Käsittely tapahtuu panosprosesseina, jossa fluori saostetaan vedestä kemiallisesti ferrikloridilla. Jätevesi neutraloidaan ja johdetaan viemäriverkostoon. Kaasupesurista tulevan jäteveden käsittelylaitos sijaitsee vanhemmassa rakennuksessa.

Muutoshakemus

Murata Electronics Oy hakee muutosta ympäristöluvan Nro 92/2018/1 (Dnro ESAVI/9031/2017) lupamääräykseen 4. niin, että nykyisin emäsjätteenä erikseen kerättävän emäksisen prosessikemikaalien vesiliuoksen voisi myös johtaa neutraloinnin kautta kunnalliseen viemäriin. Lupamääräys kuuluu seuraavasti: "Toiminnassa muodostuvat, muut kuin prosessikemikaaleja sisältävät huuhteluviedet, prosessijätevedet voidaan johtaa kunnalliseen viemäriin teollisuusjätevesisopimuksen mukaisesti." Vantaan tehtaan tuotannosta erilliskerätään tulevia jäteliuoksia, jotka kuljetetaan vaarallisen jätteen käsittelylaitokselle. Näitä ovat liuotinjäte, happojäte, HF-jäte ja emäsjäte. Emäsjäte on emäksistä prosessikemikaalien vesiliuosta. Vuonna 2018 tätä laimeaa emäsjätettävää kuljetettiin 160 tonnia rekka-autolla IBC-konteissa käsittelyyn. Emäsjätteen määrä kasvaa vuosi vuodelta johtuen prosessin puhtaiden huuhteluviesien aiheuttamasta laimennuksesta sekä tuotantomäärän kasvusta. Tuotantoprosessi ei salli muutoksia tuotelaadun kärsimättä.

Emäsjäteliuos sisältää noin 86 %:n huuhteluvettä ja sen vaaraominaisuudet liittyvät neutralointitarpeeseen. Tehtaalla on oma neutralointilaitos, jossa emäsjäte voidaan neutraloida ja johtaa tämän jälkeen kaupunkiviemäriin Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) jätevedenpuhdistamolle. Nykyisin neutralointilaitoksella neutraloidaan jo muita happojen ja emästen vesiliuoksia (esim. rikkihappo, kaliumhydroksidi, ammoniakki ja vetyperoksidi.)

Lisäksi laitos hakee selvennystä määräykseen. Määräyksessä sanotaan, että ”muut kuin prosessikemikaaleja sisältävät huuhteluvedet” voidaan johtaa viemäriin. Kuitenkin jo nykyisellään osa prosessikemikaaleista ja niitä sisältävistä huuhteluvesistä johdetaan neutraloinnin kautta kunnalliseen viemäriin. Tätä on kuvattu lupamääräyksen 4 perusteluissa sekä tarkemmin teollisuusjätevesihakemuksessa. Lupamääräyksen 4. perustelut kuuluvat seuraavasti: ”Lupamääräys on annettu ympäristönsuojelulain 52 §:n perusteella. Kiekkosahauksessa ja huuhtelualtaiden ylijouksuvesistä muodostuvat jätevedet johdetaan suoraan kunnalliseen viemärijärjestelmään. Muut prosessista muodostuvat jätevedet ja käytetyt kemikaalit (rikkihappo, kaliumhydroksidi, ammoniakki ja vetyperoksidi) neutraloidaan säiliössä ennen viemäriin johtamista. Prosessikemikaaleja sisältävät huuhteluvedet kerätään erikseen, eikä niitä johdeta kunnalliseen viemäriin. Yhtiö on tehnyt vesihuoltolaitoksen kanssa teollisuusjätevesisopimuksen, joten aluehallintovirasto ei ole pitänyt tarpeellisenä antaa viemäriin johdettavan jäteveden laadulle raja-arvoja.”

Päätös

Aluehallintovirasto on 2.10.2019 antamassa päätöksessään muuttanut Murata Electronics Oy:n Vantaan laitoksen toimintaa koskevan ympäristöluvan Nro 92/2018/1 lupamääräystä 4 ja lisännyt määräyksen 12 a jäljempänä esitettävällä tavalla.

Muilta osin on noudatettava määräyksiä, joita ympäristöluvassa nro 92/2018/1, dnro ESAVI/9031/2017 on annettu.

4. Toiminnassa muodostuvat happamat ja emäksiset prosessijätevedet ml. huuhteluvedet on johdettava kunnalliseen viemäriin neutraloituna teollisuusjätevesisopimuksen mukaisesti. Puhtaat prosessijätevedet, kuten kiekkosahauksen huuhteluvedet sekä lasituksen hionnan ja kiillotuksen jätevedet, saa johtaa kunnalliseen viemäriin sellaisenaan.

Uuden prosessijätevesijakeen johtamisesta kunnalliseen viemäriin on aina sovittava erikseen Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän kanssa. Jakeet, jotka eivät ole viemäröintikelpoisia, tulee hävittää jätteenä.

12 a. Emäsjätteen viemäriin johtamisen aloittamisesta lähtien jätevedestä on mitattava neljä kertaa vuodessa vuoden ajan määräyksessä 12. edellytetyt parametrit.

Päätöksen perusteluissa on esitetty seuraavaa: Määräystä 4 on muutettu ja selkeytetty toiminnanharjoittajan hakemuksesta. Määräyksen perusteella emäsjäte voidaan johtaa kunnalliseen viemäriin. Tehdyt selvitykset ja lausunnot mm. HSY:n lausunto, puoltavat emäsjätteen viemäröintiä jätevedenpuhdistamolle. Tällä hetkellä muita viemäriin neutraloinnin kautta johdettavia kemikaaleja ovat rikkihappo, kaliumhydroksidi, ammoniakki, suolahappo ja vetyperoksidi. Ns. puhtaat jätevedet, jotka voivat sisältää vähäisiä määriä hienojakoista kiintoainesta (piitä, piidioksidia, lasia ja ceriumoksidia), kuten kiekkosahauksen huuhteluvedet sekä lasituksen hionnan ja kiillotuksen jätevedet, voidaan johtaa suoraan kunnalliseen viemärijärjestelmään.

Määräys 12 a. Tihennetty jäteveden tarkkailu on tarpeen, jotta emäsjätteen mahdolliset vaikutukset viemäriin johdettavan jäteveden laatuun voidaan selvittää ja tarvittaessa ryhtyä asianmukaisiin toimiin.

Päätös on luettavissa aluehallintoviraston internet-sivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu. Valitusaika päätöksestä päättyy 1.11.2019.

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 6

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös 2.10.2019 Nro 387/2019 Murata Electronics Oy:n Vantaan tehtaan ympäristöluvan (Nro 92/2018/1, Dnro ESAVI/9031/2017) muutoksesta.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös 2.10.2019 Nro 387/2019 Murata Electronics Oy:n Vantaan tehtaan ympäristöluvan (Nro 92/2018/1, Dnro ESAVI/9031/2017) muutoksesta.

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

ympäristötarkastaja Mari Vesa, p. 050 302 4259, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

7 §

**Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle / Vantaan Långmossebergenin
jätevoimalan toiminnan muutos ja toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta,
Vantaan Energia Oy**

VD/7364/11.01.01.09/2019

KR/SJU

ASIA

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää lausuntoa Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan ympäristönsuojelulain 39 §:n mukaisesta lupahakemuksesta toiminnan muutokselle ja toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta (ESAVI/19508/2019). Alueelle on tarkoitus rakentaa uusi jätevoimala ja lisätä nykyisen laitoksen kapasiteettia. Lausunto on pyydetty 23.10.2019 mennessä. Lausunnon antamiselle on saatu jatkoaikaa 8.11.2019 saakka.

Lupahakemus on kuulutettu 23.9.-23.10.2019 Vantaan ja Helsingin kaupunkien sekä Sipoon kunnan ilmoitustauluilla. Hakemusasiakirjat ovat luettavissa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Jätevoimala on luvanvarainen ympäristönsuojelulain 27 § 1 momentin, liitteen 1 kohdan 13 mukaan.

HAKIJA

Vantaan Energia Oy
PL 95, 01301 Vantaa

LAITOS /TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Vantaan jätevoimala
Pitkäsuontie 10, 01200 Vantaa

Vantaan kaupungin 92. kaupunginosa (Ojanko), kortteli 201, tontti 1

TOIMINTAA KOSKEVAT MUUT LUVAT JA SOPIMUKSET

Toiminnalla on Uudenmaan ympäristökeskuksen 30.12.2009 antama ympäristölupapäätös, jota on muutettu Vaasan hallinto-oikeuden 30.12.2011 ja korkeimman hallinto-oikeuden 17.1.2013 antamilla päätöksillä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut 28.1.2014 lupamääräystä 4 koskevan päätöksen, jota on muutettu Vaasan hallinto-oikeuden 25.2.2015 ja korkeimman hallinto-oikeuden 4.11.2016 päätöksillä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut 11.3.2013 päätöksen jätevoimalan ympäristöluvan muuttamisesta, jota on muutettu Vaasan hallinto-oikeuden 25.2.2015 ja korkeimman hallinto-oikeuden 4.11.2016 päätöksillä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut jätevoimalan tarkkailusuunnitelmasta päätöksen 17.12.2014. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut 3.10.2018 päätöksen ilmanlaadun tarkkailusuunnitelmasta vuosiksi 2019-2023. Jätevoimalalla on TUKESin lupa vaarallisten kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin 13.2.2014.

Jätevoimalan laajennushankkeesta on toteutettu ympäristövaikutusten arviointi. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut perustellun päätelmän hankkeesta 4.9.2019.

LAITOSALUE JA SEN YMPÄRISTÖ

Jätevoimala sijaitsee Kehä III:n ja Porvoonväylän risteysalueen koillispuolella. Alueen pohjoispuolella on Ojangon ulkoilualue ja suurjännitevoimalinja. Länsipuolella sijaitsee Rudus Oy:n betonin ja kiviaineksen murskauslaitos sekä betoniasema.

Toiminta sijoittuu lainvoimaisen asemakaavan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueelle (ET). Hankealueen länsipuolella sijaitseva alue on asemakaavoitettu erityistoimintojen korttelialueeksi (E), pohjoispuolella sijaitseva alue lähivirkistysalueeksi (VL), luoteispuolella sijaitseva alue erityisalueeksi lumen vastaanottoa varten (EL) ja kaakkoispuolella sijaitseva alue suojaviheralueeksi (EV).

Lähimmät asuinalueet ovat Länsimäki, Rajakylä ja Vaarala. Lähin asutus sijaitsee noin 300 metrin päässä jätevoimala-alueelta koilliseen. Lähin koulu sijaitsee Länsisalmessa, noin 600 metrin päässä kaakossa ja lähimmät päiväkodit Rajakylässä ja Länsimäessä noin 1,2 - 1,3 km päässä.

JÄTEVOIMALAN TOIMINNAN MUUTOKSET JA MUUTOSTEN VAIKUTUS

Jätevoimalan toimintaa laajennetaan ottamalla käyttöön uusi jätevoimala kesällä 2022 ja lisäämällä olemassa olevan jätevoimalan polttokapasiteettia. Nykyisen polttolaitoksen viereen rakennetaan polttoaineen vastaanottohalli, jätebunkkeri- ja kahmarihalli, kattilalaitos, pohjatuhkahalli, lentotuhkasiilo, APC tuhkasiilo, savukaasujen puhdistuslaitos, savukaasupesuri, vedenkäsittelylaitos, piippu (70 m), raakavesisäiliö ja lisävesisäiliö. Jätevoimalan käyttöaikaa lisätään tehostamalla kunnossapitoa. Jättemäärän ja käyttöajan lisäämiseksi ei olemassa oleviin yksiköihin tehdä muutoksia.

Uuden jätevoimalan tuotantoprosessi on vastaava kuin jätevoimalan nykyisillä jätelinjoilla. Kattila on arinapolttokattila ja sen polttoainetehto on 80 MW. Kattilalla tuotetaan kaukolämpöä (ei sähköä). Kattila varustetaan maakaasupolttimella, jolla ylläpidetään jätteenpoltoasetuksen mukaista savukaasujen lämpötilavaatimusta.

Poltettavat jätteet

Uuden jätevoimalan polttoaineena käytetään kaupan, teollisuuden ja rakentamisen kierrätykseen kelpaamattomia, mutta energiana hyödynnettäviä jättejakeita, sekä syntypaikkalajiteltua kotitalousjätettä yhteensä 180 000 tonnia. Nykyisestä jätteestä noin 80 % on kotitalouksista kerättyä syntypaikkalajiteltua sekajätettä ja noin 20 % on kaupan ja teollisuuden syntypaikkalajiteltua sekajätettä. Syntypaikalla jätteistä on lajiteltu kierrätykseen kelpaavat jätteet, kuten muovioja, joten tulevaisuudessa jätteenpoltoaineen lämpöarvo voi olla nykyistä pienempi (8-10 MJ/kg). Uudella laitoksella polttoaineena käytetään pääasiassa kaupan, teollisuuden ja rakentamisen kierrätykseen kelpaamatonta jätettä.

Nykyisen voimalaitoksen jätteenpoltoaineen määrää (374 000 tonnia) kasvatetaan 420 000 tonniin vuodessa.

Uutena jättejakeena on mekaanisessa jätteenkäsittelyssä eroteltu palava jäte (jättekoodi 191219), muilta osin poltettavat jättejakeet ovat nykyisen ympäristöluvan mukaisia.

Prosessit

Jätteenpoltoaine tuodaan laitokselle kuorma- tai täysperävaunurekka-autoilla, jotka purkavat kuormat vastaanottohallissa jätebunkkeriin. Uuden jätebunkkerin tilavuus on 12 600 m³, jonka jättemäärä riittää 5 päiväksi. Kahmarit sekoittavat bunkkerissa olevaa jättemassaa tasalaatuisiksi, jonka jälkeen sitä syötetään kahmarilla kattilan syöttösuppilon ja syöttösuppilon pohjalla oleva mäntä työntää jätteet arinalle.

Arinalla jäte palaa ja siirtyy polton aikana eteenpäin. Koneisto myös sekoittaa jätettä palamisen aikana. Arinassa muodostuvat kaasut sekoittuvat hyvin ja palavat arinan yläpuolella korkeassa lämpötilassa.

Kattilassa polttoaineen palamisessa vapautuva lämpöenergia siirtyy kattilan tulipintojen läpi vesihöyrypiiriin, jossa muodostuu kylläistä höyryä. Kylläiseen höyryyn sitoutunut lämpöenergia siirtyy kaukolämmönvaihtimen kautta kaukolämpövedeen. Lämmennyt vesi toimitetaan Vantaan kaukolämpöverkkoon ulkolämpötilan mukaan noin 80 - 115 °C ja se palaa takaisin laitokselle 40 - 60 °C riippuen vuoden- ja vuorokaudenajasta.

Päästöt ilmaan

Uuden jätevoimalan savukaasujen puhdistusjärjestelmä käsittää SNCR-järjestelmän, puolikuivan rikinsidonnan, aktiivihillen syötön ja letkusuodattimen. Savukaasuista vähennetään typenoksidipäästöjä polttoteknisesti ja ruiskuttamalla kattilaan tarvittaessa ammoniakkivettä tai ureaa (SNCR). Kattilasta savukaasut johdetaan reaktoriin.

Reaktoriin syötetään kuivaa kalsiumhydroksidia, joka reagoi savukaasun happamien kaasukomponenttien, kuten rikkidioksidin ja suolahapon kanssa ja sitoutuvat hiukkasiin. Aktiivihiltä syötetään absorboimaan elohopeaa, dioksiineja ja furaaneja sekä muita raskaita orgaanisia yhdisteitä. Reaktorin jälkeen savukaasut johdetaan letkusuodattimelle, joka poistaa savukaasusta edellisen vaiheen reaktiotuotteet ja lentotuhkaa. Letkusuodattamiselta kerättävää tuhkaa syötetään takaisin reaktoriin, jotta varmistetaan haitallisten yhdisteiden tehokas reaktio kalkin ja aktiivihillen kanssa.

Puhdistetut savukaasut johdetaan savukaasupesuriin, jossa savukaasujen sisältämä lämpö otetaan talteen. Savukaasujen lauhdutusjärjestelmä sisältää savukaasupesurin, lämmöntalteenottolaitteiston ja lauhdeveden käsittelylaitteiston. Prosessiteknisesti lauhdutusprosessi sijoittuu hiukkassuodattimen ja piipun väliin. Savukaasupesurilla voidaan tuottaa kaukolämpöä noin 4,99 MW:n teholla. Savukaasupesurissa savukaasuihin ruiskutetaan vettä, jolloin savukaasut jäähtyvät ja lämpö siirtyy veteen. Vesi siirretään lämmönsiirtimille, jossa se luovuttaa lämmön kaukolämpövedeen. Savukaasupesurissa kiertävän veden pH-arvoa säädetään lisäämällä siihen natriumhydroksidia, jolloin osa savukaasujen sisältämistä rikkiyhdisteistä ja kloorivedystä sitoutuu savukaasupesurissa kiertävään veteen. Pesurissa kiertävä vesi sitoo myös savukaasun kiintoainehiukkasia. Pesurin kiertoveden kiintoainepitoisuus pidetään tasaisena kierrättämällä pieni osa pesuvaiheen kiertovedestä takaisin kattilaan.

Savukaasut johdetaan pesurin yläosassa olevan pisaranerotin kautta uuden jätevoimalan 70 m korkeaan piippuun. Savukaasupesurissa lauhdevettä muodostuu 0,5 - 5 kg/s ja vuositasolla noin 11 000 - 110 000 m³/a. Savukaasulauhteen lämpötila on noin 40 °C ja se sisältää savukaasuista peräisin olevia epäpuhtauksia liuenneena ja hiukkasina. Hiukkaspitoisuus on vähäinen, sillä savukaasut on puhdistettu tehokkaasti letkusuodattimella ennen pesuria.

Vantaan jätevoimalan laskennalliset päästöt ilmaan toiminnan laajennettua ovat yhteensä rikkidioksidia noin 176 t/a, typenoksideja noin 706 t/a ja hiukkasia noin 35 t/a. Lisäksi aiheutuu kloorivety-, fluorivety-, elohopea- ja metallipäästöjä ilmaan. Ilmapäästöt kasvavat noin 28 % aiemmasta. YVA-selostuksessa on leviämisselvitysten tulosten perusteella arvioitu, että rikkidioksidi- ja typenoksidipitoisuudet sekä hengitettävät hiukkaset alittavat selvästi voimassa olevat terveysvaikutusperusteiset ilman epäpuhtauksia koskevat ohje- ja raja-arvot. Näin ollen päästöillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta ilman laatuun.

Hajun leviämisen estämiseksi uuden jätevoimalan jätteen vastaanottohalli on alipaineistettu kuten jätevoimalan olemassa oleva vastaanottohalli, joten hajuhaittaa ei aiheudu.

Raaka-, jäte- ja hulevedet

Vesijohtoverkosta otettavan raakaveden lisäksi laitoksella hyödynnetään savukaasupesurin lauhdevettä prosessivetenä. Käytettävän veden määrä lisääntyy laajennuksen jälkeen. Veden käyttökohteet ovat samat, joten vesimäärä lisääntyy suhteessa poltettavan jätteen määrään.

Jätevesiviemäriin johdetaan talousjätevedet, vedenkäsittelylaitoksen neutraloidut jätevedet, lattiavedet ja prosessivedet, jäteautojen liikennöintialueen hulevedet, sammutusvedet ja häiriötilanteissa käsitelty lauhdevesi.

Jätevesiviemäriin johdettavien jätevesien määrä lisääntyy jonkin verran. Määrään vaikuttaa etenkin se, miten paljon savukaasupesurissa muodostuu lauhdevettä. Mikäli määrä on vähäinen, voidaan se hyödyntää laitoksen prosessissa. Syntyvät jätevedet käsitellään niiden edellyttämällä tavalla, eikä jätevesien laadussa tapahdu muutosta nykyiseen verrattuna.

Savukaasupesurin lauhdevesi puhdistetaan suodattamalla (ultrasuodatus) ja käänteisosmoosilla käytettäväksi jätevoimalan vedenkäsittelylaitoksen raakavetenä ja ulospuhallusveden jäähdytykseen. Lauhdevettä voidaan hyödyntää myös savukaasujen puhdistuksessa käytettävässä reaktorissa kiertotuhkan aktivointiin. Mikäli lauhdevettä muodostuu enemmän kuin prosessissa ja kaukolämmön lisävetenä pystytään hyödyntämään, se johdetaan käsittelyn jälkeen raakavesisäiliön ylijuoksun kautta puhtaiden hulevesien altaaseen ja edelleen ojaan. Ultrasuodattimella saadaan poistettua lauhteesta käytännössä kaikki kiintoaines ja suurin osa raskasmetalleista. Käänteisosmoosilla vähennetään lauhteen suolapitoisuuksia samalle tasolle kuin vesijohtovedessä. Suodattimien kalvoja huuhdellaan ja pestään tietyin väliajoin läpäisevyyden ylläpitämiseksi. Pesussa tyypillisesti käytettäviä kemikaaleja ovat mm. sitruunahappo, suolahappo, natriumhypokloriitti ja natriumhydroksidi. Lauhdeveden käsittelyn huuhtelu- ja pesuvedet ohjataan savukaasupesurin pesuvaiheeseen.

Maastoon (Westerkullanojaan) johdetaan viivästyssäiliön kautta rakennusten kattovedet, piha-alueen puhtaat hulevedet sekä raakavesi- ja lisävesisäiliön ylivuotovedet. Katto- ja hulevedet ovat puhtaita. Raakavesisäiliön sisältämä vesi on kaupungin vesijohtoverkosta otettua vettä sekä käsiteltyä savukaasulaudetta, jonka laatu vastaa vähintään talousveden laatua. Lisävesiprosessissa vesi puhdistetaan hyvin tarkasti vastaamaan prosessiveden vaatimuksia, jotka ovat talousvesivaatimuksia tiukemmat.

Puhtaiden ylivuotovesien sekä hule- ja vuotovesien johtaminen jätevoimalan alueelta ei tarkkailutulosten mukaan ole vaikuttanut pintaveden laatuun Westerkullanojassa. Vuonna 2018 johdetun veden pH arvo oli hieman korkeampi kuin alavirran suunnalla. Kokonaistyyppipitoisuuden perusteella vesi voidaan luokitella reheväksi, kokonaisfosforin pitoisuus on selvästi laskenut vuodesta 2017. Pintaveden laadussa ei ole todettu merkittäviä muutoksia ennen jätevoimalan rakentamista vallinneeseen tilanteeseen. Jätevoimalan laitosalueen puhtaiden hulevesien johtaminen ei vaikuta Westerkullanojan veden laatuun tulevaisuudessa jätevoimalan laajentumisen jälkeen.

Toiminnassa syntyvät jätteet

Arinakattilassa poltossa jäljellä jää tuhkaa ja pohjatuhkaa. Tuhkaa poistetaan kattilasta (ns. kattilatuhka) ja pohjatuhkaa poistetaan arinalta. Kattilatuhka kerätään omaan siiloon ja pohjakuona pohjatuhkahallissa olevaan bunkkeriin. Lentotuhkaa kulkeutuu savukaasujen mukana

puhdistusreaktoriin, jossa se sekoittuu kalkin, kipsin ja aktiivihiilen kanssa. Näiden seos (ns. savukaasujen puhdistuksen jäännös, APC-tuhka) erotetaan letkusuodattimella ja kerätään tuhksiiloihin.

Tuotannon laajentuminen lisää muodostuvaa jätemäärää, kun tuhkaa ja savukaasun puhdistusjätettä (APC-tuhkaa) muodostuu enemmän. Uudessa jätekatilassa pohjatuhkaa muodostuu noin 35 000 t/a, lentotuhkaa noin 2 1000 t/a ja APC-tuhkaa noin 4 300 t/a. Jätevoimalan kattila- ja lentotuhka on tutkimustulosten perusteella vaarallista jätettä, joka voidaan käsiteltynä (stabilointi) sijoittaa Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskukseen. Käsitelty (metallien erotus ja seulonta eri raekokoihin) pohjatuhka luokitellaan tavanomaiseksi jätteeksi, joka voidaan sijoittaa tavanomaisen jätteen kaatopaikalle. APC-tuhka luokitellaan vaaralliseksi jätteeksi, joka on käsiteltävä haitallisten aineiden liukoisuuden pienentämiseksi ennen kaatopaikalle sijoittamista. Kaikkien jätevoimalalla muodostuvien tuhkien laatu ja ominaisuudet sekä kaatopaikkakelpoisuus tutkitaan valtioneuvoston kaatopaikka-asetuksen 331/2013 mukaisesti.

Muuten jätehuolto toimii kuten ennenkin. Laitoksella muodostuvat tavanomaiset ja vaaralliset jätteet kerätään erikseen. Vaaralliset jätteet säilytetään tiiviissä pakkauksissa vaarallisten jätteiden kontissa ja ne merkitään asianmukaisesti. Jätehuoltourakoitsija toimittaa sekä vaaralliset että tavanomaiset jätteet asianmukaisiin vastaanottopaikkoihin. Vaarallisten jätteiden määrän arvioidaan kasvavan kokonaisuudessaan noin 12 000 tonnista vuodessa noin 22 000 tonniin vuodessa ja tavanomaisten jätteiden määrän noin 81 000 tonnista vuodessa noin 117 000 tonniin vuodessa.

Kemikaalien käyttö ja varastointi

Kemikaalien käyttö ja varastointi laitoksella lisääntyy, sillä uuden voimalan savukaasun puhdistus- ja lauhdutusprosessissa käytetään kemikaaleja, joista eniten kalsiumoksidia, ammoniakkivettä ja natriumhydroksidia. Käytettävät kemikaalit ovat samoja kuin nykyisin.

Kemikaalit varastoidaan uudella jätevoimalalla kemikaalilainsäädännön mukaisesti erillisissä säiliöissä tai varastotiloissa sekä myyntipakkauksissa.

Liikenne ja melu

Liikenne lisääntyy nykyisestä noin 170 ajoneuvosta noin 220 ajoneuvoon vuorokaudessa. Melumallinnustulosten perusteella toiminnan laajentumisen jälkeen jätevoimala ja sen toimintaan liittyvä liikenne eivät aiheuta merkittäviä ympäristömelutasoja alueella. Uuden jätevoimalan laitteet sijaitsevat pääsääntöisesti laitosrakennuksessa ja seinärakenteet estävät melun leviämisen.

Toiminnan riskit ja niihin varautuminen

Jätevoimalan toiminnasta aiheutuvia mahdollisia ympäristöriskejä ovat tulipalo ja kemikaalivuoto, kuten nykyisinkin. Ympäristöriskejä on kartoitettu vuonna 2014 ja tulosten perusteella jätevoimalan kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin liittyviä merkittäviä ympäristöriskejä ei havaittu riskienhallinnan ansiosta. Vahinkotilanteisiin on varauduttu hälytysautomaatiikan, automaattisten sammutusjärjestelmien, tarkkailun sekä toimintaohjeiden ja suunnitelmien avulla.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)

Vantaan jätevoimala on suunniteltu ja rakennettu sekä uusi jätevoimala suunnitellaan ja rakennetaan huomioiden paras käyttökelpoinen tekniikka. BAT-vertailuasiakirja (Reference document on the Best

Available Techniques for waste incineration) on julkaistu vuonna 2006, ja sitä uudistetaan parhaillaan. Vertailuasiakirjaan perustuen arvioidaan, että jätevoimala toiminta, myös laajennuksen jälkeen mukaan lukien uusi jätevoimala, vastaa parasta käyttökelpoista tekniikkaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Tarkkailu

Jätevoimalan toiminnan vaikutuksia tarkkaillaan hyväksytyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailusuunnitelma päivitetään ajan tasalle ja täydennetään mm. uuden jätevoimalan uusista päästömittauksista ja niiden sijaintipaikoista.

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Hakija perustelee toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta sillä, että muutos ei aiheuta ympäristön pilaantumista eikä sen vaaraa. Toiminnanharjoittaja asettaa vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai muuttamisen varalle. Viivästyminen aiheuttaisi hakijalle merkittävää taloudellista vahinkoa.

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 7

Ympäristöjohtaja esitys:

Päätetään antaa seuraava lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan toiminnan muutosta ja toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta koskevasta lupahakemuksesta (Dnro ESAVI/19508/2019). Ympäristölautakunta toimii sekä ympäristönsuojelu- että terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu hakemuksesta seuraavaa:

Ympäristölautakunta toteaa ensin, että jätelain etusijajärjestyksen mukaan ensisijaisesti on vähennettävä jätteen määrää. Jos jätettä kuitenkin syntyy, on se kierrätettävä, mutta mikäli se ei ole mahdollista, on jäte hyödynnettävä esimerkiksi energiana ennen sen loppukäsittelyä. Ympäristölupahakemuksessa on otettu huomioon, siinä määrin kuin se on ollut mahdollista, polttolaitokselle tulevan jätteen energiasisällön muutos mm. muovin kierrätyksen tehostumisen seurauksena. Ympäristölautakunta pitää hyvänä sitä, että jätteen kierrätyksen tehostuminen on huomioitu lupahakemuksessa ja siksi puoltaa uuden jätejakeen, kierrätykseen kelpaamattoman mekaanisessa jätteenkäsittelyssä erotellun palavan jätteen (jättekoodi 191219) lisäämistä nykyisten poltettavien jätteiden luetteloon.

Ympäristölautakunta pitää huolestuttavana sitä, että jätteenpolttolaitoksella on tapahtunut ilmapäästöjen raja-arvojen ylityksiä. Toiminnanharjoittajan ilmoitusten mukaan syynä on yleensä jätteen laatu, mihin jätevoimalalla ei pystytä vaikuttamaan. YVA-selostuksen mukaan uudella laitoksella on tarkoitus hyödyntää pääsääntöisesti (70 - 90 %) erilaisten kierrätyslaitosten rejektejä, jolloin jäte on oletettavasti tasalaatuisempaa. Näin ollen voisi olettaa, että jätteen syntypaikkalajittelun ja sitä kautta kierrätyksen tehostumisella sekä tasalaatuisemman jätteen käytön takia ilmapäästöjen raja-arvojen ylityksiä ei tapahdu nykyistä useammin. Lupapäätöksessä tulee kuitenkin huomioida, että toiminnanharjoittaja kiinnittää jatkossakin huomiota tulevan jätteen laatuun ja pyrkii mm. uuteen jätevoimalaan kierrätyslaitoksilta hankittavien jätteiden laadun valinnalla ja tiedottamisella vähentämään kierrätykseen kelpaavan jätteen polttamista. Ilmapäästöjen raja-arvojen osalta ympäristölautakunta toteaa, että hakijan ehdottama jätteenpolttoasetuksen ja jätteenpoltoa koskevan vertailuasiakirjan raja-arvoja voidaan pitää riittävinä.

Hakemuksen mukaan jo toteutettu veden laadun seuranta osoittaa, että Westerkullanojaan nykyiseltä laitosalueelta johdettavilla vesillä ei ole ollut merkittävää vaikutusta veden laatuun. Laajennuksen myötä veden laadussa ei tapahdu muutosta, vesimäärää ei ole hakemuksessa tarkemmin arvioitu. YVA-selostuksen mukaan uusi laajennus sijoittuu nykyiselle asfaltoidulle alueelle, eikä hulevesien määrässä tapahdu sen takia muutosta. Hakemuksen mukainen hulevesien viivästys 1 5000 m³:n tasausaltaassa alueella on tarpeen jatkossakin tasaamaan virtausta Westerkullanojassa.

Vantaan ympäristökeskukseen on tullut muutama yksittäinen ilmoitus jätevoimalan aiheuttamista ympäristöhaitoista jätevoimalan toiminnan aikana. Yksittäisistä ilmoituksista ympäristökeskus on ollut yhteydessä valvontaviranomaiseen, mikäli haitan on arvioitu aiheutuvan jätevoimalan toiminnasta. Useimmin ilmoitusten perusteella ei ole voitu arvioida edes asian selvitysyrittysten jälkeen, mistä ilmoitettu haitta on ollut peräisin.

Ympäristölautakunta pitää nykyistä toiminnan ympäristövaikutusten tarkkailusuunnitelmaa riittävänä. Tarkkailusuunnitelman päivitys on tarpeen uuden laitoksen osalta.

Vantaan ympäristölautakunta puoltaa luvan myöntämistä ja toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta yllä mainitut seikat huomioon ottaen.

Päätös:

Päätetään antaa ympäristöjohtajan esityksen mukainen lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan toiminnan muutosta ja toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta koskevasta lupahakemuksesta (Dnro ESAVI/19508/2019).

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Täytäntöönpano: Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, www.avi.fi/muistutus

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

johtava ympäristötarkastaja Saara Juopperi, p. 040 7680359 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

8 §

Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän Ruskeasannan Sortti-aseman ympäristöluvan muutoshakemuksesta ja toiminnan aloittamisesta muutoksenhausta huolimatta/KR

VD/7796/11.01.01.09/2019

KR/MVE

Asia

Etelä-Suomen Aluehallintovirasto on 2.10.2019 pyytänyt Vantaan ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän HSY hakemuksesta Ruskeasannan Sortti-aseman ympäristöluvan muuttamiseksi ja toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta (Dnro ESAVI/10965/2019). Lausunnon määräaika on 8.11.2019.

Lupahakemus on kuulutettavana 9.10.-8.11.2019, ja hakemusasiakirjat ovat yleisesti nähtävillä Vantaan kaupungin ympäristökeskuksessa ja osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Hakija

Helsingin seudun kuntapalvelut -kuntayhtymä HSY
Jätehuollon toimiala
Ilmalantori 1, 00240 Helsinki

Toiminta ja sen sijainti

Ruskeasannan Sortti-asema
Klemmintie 7, 01390 Vantaa

Vantaan kaupungin Ruskeasannan kaupunginosa, kiinteistö 92-67-201-1. Hakija omistaa kiinteistön.

Toimintaa koskevat muut luvat ja sopimukset

Helsingin seudun kuntapalvelut -kuntayhtymä HSY:n Ruskeasannan Sortti-asemalla on Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupapäätös Nro 81/2011/1, 6.9.2011, Dnro ESAVI/513/04.08/2010. Ympäristölupa on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 3.3.2014 Nro 631 Dnrot 258/1/13 ja 263/1/13.

Muutoshakemus

Hakemusta koskevalla Sortti-asemalla (Klemmintie 7, Ruskeasanta, Vantaa) otetaan vastaan kotitalouksien ja muiden jätteiden pienerien tuojien hyöty- ja sekajätteitä sekä vaarallisia jätteitä. Jätteitä voi tuoda henkilöautolla, peräkärryllä, pakettiautolla tai muulla kevyellä kuljetusvälineellä. Kuorma-autokuormia ei oteta vastaan. Sortti-asemalla asiakkaat lajittelevat tuomansa jätteet itse annettujen ohjeiden mukaisesti jätelakeittain lavoille ja astioihin. Täydet jätelavat ja astiat kuljetetaan kuorma-autoilla edelleen hyödynnettäviksi tai loppusijoitukseen. Alueella ei käsitellä lainkaan jätettä että vaan se toimii vastaanottopisteenä ja varastointialueena.

HSY hakee Ruskeasannan Sortti-aseman ympäristölupa muutosta laajennettuihin viikonlopun toiminta-aikoihin, lastaus- ja kuljetusaikojen muuttamiseksi, vastaanotettavien jätelaatujen lisäämiseksi sekä vastaanotettavien vaarallisten jätteiden kertavarastointimäärän pienentämiseksi. Muutoksia haetaan Sortti-aseman toiminnan sujuvoittamiseksi. Ruskeasannan Sortti-asemalla on käynyt vuoden 2018 aikana 92 737 asiakasta ja määrän odotetaan kasvavan. Vastaanotettu jätemäärä on ollut 15 878 tonnia vuonna 2018.

Haettavat muutokset ympäristölupaan

1. Uusien jätelaatujen vastaanotto (ylijäämäomenat, muovijäte, tekstiilijäte). Perustelut: Jätteiden lisääntynyt hyötykäyttö mahdollistaa uusien jätelaatujen keräyksen. Ylijäämäomenia tuodaan vuosittain Sortti-asemille. Ylijäämäomenia ei voi laittaa suurissa määrin kiinteistön jäteastiaan (painorajat, työsuojelu).
2. Suuremmat vastaanotettavat tavanomaisten jätteiden määrät. Perustelut: Jätteiden lisääntynyt lajittelu sekä seudun kasvavat asukasmäärät nostavat jätemääriä.
3. Sekajätteen alueellinen keräyspiste (uusi toiminto). Perustelut: Muuttuneet jätehuoltomääräykset.
4. Maanantain – perjantain toiminta-aikojen laajennus 6.00 – 22.00. Perustelut: Asukkaille asema auki ma-pe 7-21 kuten tähänkin asti. Asemalla tarvitaan tunti työskentelyaikaa aukioloaikojen ulkopuolella, jotta työt saadaan tehtyä Sortti-asemalla turvallisesti.
5. Lauantai- ja sunnuntaitoiminta-ajoiksi klo 8.00 – 18.00. Perustelut: Sortti-asemat ovat erityisesti keväisin ja syksyisin erittäin ruuhkaisia. Asiakkaiden yleisin toive asemien palveluiden parantamiseksi on nykyistä laajemmat aukioloajat lauantaisin ja sunnuntaisin. Toiminnanharjoittajan tiedossa ei ole yhtään Sortti-aseman melusta tai muusta ympäristöhaitasta tehtyä valitusta vuosilta 2017 – 2018. Voimassa olevassa ympäristöluvassa lauantain toiminta-aika on klo 8.00 – 18.00.
6. Risujen kuormaaminen ja kuljetus aukioloaikojen ulkopuolella. Aamuisin klo 4.00 – 7.00 ja iltaisin klo 21.00 – 23.00. Perustelut: Risukenttä on ahdas. Aukioloaikoina tapahtuva tyhjentäminen aiheuttaa tarpeettomia vaaratilanteita asiakkaiden liikkuesssa raskaan kaluston kanssa samanaikaisesti risukentällä. Aukioloaikojen ulkopuolinen tyhjentäminen edesauttaa turvallisuutta.
7. Vaarallisten jätteiden kertavarastointimäärien muutokset. Vaarallisten jätteiden vastaanottomääräksi haetaan 250 t/a (voimassa oleva vastaanottomäärä 50 t/a), koska vastaanotettujen vaarallisten jätteiden määrä on ylittänyt useana vuonna nykyisessä ympäristöluvassa esitetyn vastaanottomäärän. Vaaralliseksi jätteeksi luokiteltavien sähkö- ja elektroniikkaromun vastaanottomäärää haetaan laskettavaksi 500 t/a (voimassa oleva vastaanottomäärä 1 000 t/a) sekä em. jätteen kertavarastointimäärää laskettavaksi 20 t/a (voimassa oleva kertavarastointimäärä 50 t/a).
8. Lisäksi hakemuksessa on esitetty uusiksi vastaanotettaviksi ja varastoitaviksi jätteiksi seuraavat jätteet: Maa- ja kiviainesjätteet, jotka eivät sisällä vaarallisia aineita, betonia, tiili, laatat ja keramiikka, eristysaineet (ei sisällä asbestia), näiden vastaanottomääräksi on haettu 6 000 t/a ja kertavarastointimääräksi 100 tonnia. Maa- ja kiviainesjätteet otetaan vastaan varastokentälle ja toimitetaan luvan saaneeseen vastaanottopaikkaan sekä jatkojalostetaan tarvittaessa kiviainestuotteiksi vastaanottopaikan luvan puitteissa. Kipsipohjaisia rakennusaineita haetaan vastaanotettavaksi 1 000 t/a vuodessa ja kertavarastointimääräksi esitetään 20 tonnia. Jätteet otetaan vastaan lavoille. Tuottajat vastaavat käsittelystä.

Toiminnan muutoksesta aiheutuvat oleelliset vaikutukset

Laajemmat viikonloppuaukioloajat lisäävät liikennettä ko. ajankohtina. Toisaalta viikonloppuaukioloajat tasaavat liikennevirtoja ja tätä kautta parantavat kokonaisuutena alueen liikenneturvallisuutta.

Toimintojen muutoksista sunnuntaiaukioloaika ja sen myötä lisääntyvä liikenne sekä aukioloaikojen ulkopuolella tehtävä risujen kuormaaminen aiheuttavat lisämelua ympäristöön. Sunnuntaiaukiolosta syntyvän liikennemäärien kasvun ei arvioida lisäävän merkittävästi alueen melupäästöjä. Aamulla ja illalla tehtävä

risujen kuormaus toteutetaan kauhakuormaajalla sekä kouralla. Risujen kuormauksen arvioidaan aiheuttavan melua, mutta muutosten jälkeenkin Helsinki-Vantaan lentoliikenne sekä Tuusulanväylän liikenne ovat alueella hallitsevimmat melun lähteet.

Ympäristölupaan haettujen muutosten, erityisesti sunnuntaiukioloaikojen, arvioidaan HSY:n asiakkailta saamien palautteiden perusteella parantavan palvelua ja näin parantavan yleistä viihtyvyyttä pääkaupunkiseudulla. Lisäksi sunnuntaiukioloajoilla saatetaan vähentää jätteiden hylkäämistä ympäristöön viheralueille, tienvarsille, metsiin sekä kiinteistöjen kierrätyspisteisiin, koska Sortti-asema on paremmin saavutettavissa.

Vakuus

Ruskeasannan Sortti-aseman vakuudeksi esitetään 10 800 € (alv 0 %) perustuen seuraavaan: Vaarallisten jätteiden välivarasto 2 000 € ja Sortti-aseman jätteiden välivarasto 8 800 €. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY esittää vakuutta koskevaksi ympäristölupamääräykseksi seuraavaa:

"Toiminnanharjoittajan on asetettava vakuus, joka on a) vaarallisten jätteiden välivarastoinnin osalta 400 €/t; b) sekajätteen välivarastoinnin osalta 40 €/t.

Määrätyt vakuudet on asetettava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (Uudenmaan ELY) joko omavelkaisena takauksena (tai takuuna), jonka antaa luotto-, vakuutus- tai rahoituslaitos ja jonka edunsaaja on Uudenmaan ELY tai pankkitalletuksena. Vakuus voi olla joko määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Määräaikainen vakuus on pidettävä voimassa koko toiminta-ajan toimittamalla tarvittaessa korvaava vakuus ennen määräaikaisen vakuuden päättymistä. Vakuuden määrää tarkistetaan jätteiden palvelukeskuksen toimintojen muuttuessa. Ehdotukset vakuuden määräksi sekä sen tarkistamiseksi esitetään hyväksyttäväksi Uudenmaan ELY:lle."

Hakemus toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta

HSY hakee ympäristönsuojelulain (527/2014) 199 §:n mukaista lupaa aloittaa hakemuksen mukainen toiminta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Perusteluina toiminta-aikojen osalta toiminnan aloittamiselle on se, että esitetyistä muutoksista ei seuraa erityistä ympäristöhaittaa lähimpiin häiriintyviin kohteisiin. Esitettyjen muutosten suurin mahdollinen haitta liittyy meluun. Melusta ei kuitenkaan ole valitettu kertaakaan Ruskeasannan Sortti-aseman toiminnan aikana. Asiakasliikenteen melu peittyy Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Tuusulanväylän meluun. Mikäli toiminnasta aiheutuu meluvalituksia, HSY pystyy reagoimaan asiaan välittömästi toimintatapoja muuttamalla. Toiminta-aikoihin esitetyillä muutoksilla on selkeä työ- ja asiakasturvallisuutta lisäävä vaikutus sekä todennäköisesti ne vaikuttavat myös roskaantumisen vähenemiseen.

Muilla esitetyillä muutoksilla ei ole ympäristön kannalta haitallisia vaikutuksia. Sen sijaan ne tukevat materiaali kierrätyksen lisäämistä.

Tarvittaessa toiminta voidaan muuttaa voimassa olevan luvan mukaiseksi tai tehdä tarvittavat muutokset, mikäli ympäristölupapäätöstä muutoksenhaun johdosta muutetaan tai lupapäätös kumotaan.

HSY lakisääteisenä kuntayhtymänä ei tarvitse erillistä YSL 199 §:ssä tarkoitettua vakuutta.

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään antaa seuraava lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n Ruskeasannan Sortti-aseman ympäristöluvan muutoshakemuksesta:

Vantaan ympäristölautakunta suhtautuu myönteisesti laajennettuihin arkipäivien (ma-pe klo 6.00 – 22.00) ja viikonlopun (la-su klo 8.00 – 18.00) aukioloaikoihin. Toiminta-aikojen laajennus palvelee asukkaita ja todennäköisesti vähentää jätteiden hylkäämistä lähialueen metsiin ja tienvarsille, kun Sortti-aseman palvelut ovat paremmin saatavilla. Varsinkin sähkö- ja elektroniikkaromujen päätyminen luontoon on mm. roskaantumisongelmana Vantaalla. Em. jätteitä saa viedä Sortti-asemalle maksutta, joten laajentuneet aukioloajat vähentävät todennäköisesti näiden jätteiden päätymistä luontoon.

Vantaan ympäristölautakunta suhtautuu kielteisesti risujen kuormaamisen ja kuljetusten takia haettaviin aukioloaikojen ulkopuolella tapahtuviin toiminta-aikojen laajennuksiin (aamu klo 4.00 – 7.00 ja ilta klo 21.00 -23.00). Näitä aukioloaikoja on perusteltu mm. sillä, että risukenttä on ahdas ja aukioloaikana tapahtuva tyhjentäminen aiheuttaa tarpeettomia vaaratilanteita asiakkaiden liikkeessä raskaan kaluston kanssa samanaikaisesti risukentällä. Hakemuksen mukaan aamulla ja illalla tehtävä risujen kuormaustoteutetaan kauhakuormaajalla sekä kouralla. Kuormauksen arvioidaan aiheuttavan melua, mutta muutosten jälkeenkin Helsinki-Vantaan lentoliikenne sekä Tuusulanväylän liikenne ovat alueella hallitsevimmat melun lähteet.

Tuusulanväylän keskimääräinen liikennemäärä Sortti-aseman kohdalla on ollut vuonna 2018 n. 53 588 ajon./vrk (lähde: Väylävirasto, vayla.fi). Vantaan ympäristölautakunta huomauttaa, että Tuusulanväylän suurimmat ruuhkauhput ajoittuvat aamulla klo 6.00 – 9.00 välille ja iltapäivisin klo 15.00 – 18.00 välille. Tästä syystä Tuusulanväylän melua vaimentavaa vaikutusta ei voida ottaa huomioon, kun arvioidaan melun vaikutusta lähimmissä häiriintyvissä kohteissa klo 4.00 – 6.00 välissä. Lähimmät häiriintyvät kohteet (asuinkiinteistöt) sijaitsevat toimintakiinteistöjen länsipuolella osoitteissa Klemintie 8 (n. 30 m) ja Klemintie 12 (n. 53 m) sekä Tuusulanväylän itäpuolella osoitteissa Ruskeasannantie 1 (n. 120 m), Kuoppatie 25 (n. 300 m) ja Kuoppatie 4 (n. 320 m). Asukkaille on taattava mahdollisuus rauhalliseen yöaikaan. Risujen kuormauksesta em. tavalla saattaa aiheutua lyhytkestoisia korkeampia ääniä, joihin havahtuu helposti yöaikaan kun muuta taustamelua on vähän. Häiritsevä yöaikainen melu haittaa yöunta ja sitä kautta aiheuttaa terveyshaittoja. Mikäli risujen kuormaust- ja kuljetusten toiminta-aikojen aikaistukset sallittaisiin, tästä aiheutuisi asukkaille todennäköisesti haittaa ja mikä hyvin todennäköisesti johtaisi valitukseen melusta. Ympäristölautakunta esittää, että risujen kuormaukseen ja kuljetukseen määrättävän laajennetun käsittelyajan tulee alkaa aikaisintaan klo 6.00.

Ympäristölautakunnalla ei ole muuta lausuttavaa muutoshakemuksesta.

Päätös:

Päätettiin antaa ympäristöjohtajan esityksen mukainen lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n Ruskeasannan Sortti-aseman ympäristöluvan muutoshakemuksesta.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Täytäntöönpano: Ote Etelä-Suomen aluehallintovirastolle (www.avi.fi/muistutus)

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

ympäristötarkastaja Mari Vesa, p. 050 302 4259, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

9 § Vakanssien kelpoisuusehtojen muuttaminen ympäristöterveydenhuollossa

VD/6005/01.01.00.00/2019

KR/KHI

Voimassa olevan hallintosäännön 14 luvun 2 §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupunginvaltuuston täytettävien virkojen perustamisesta. Virkaa perustettaessa päätetään myös virkanimikkeestä ja kelpoisuusvaatimuksista. Kaupunginhallitus päättää edellä mainittujen virkojen lakkauttamisesta sekä virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Kaupunginhallitus päättää kaupunginjohtajan toimialan sekä konserni- ja asukaspalveluiden toimialan virkojen perustamisesta. Virkaa perustettaessa päätetään myös virkanimikkeestä ja kelpoisuusvaatimuksista. Kaupunginhallitus päättää myös mainittujen virkojen lakkauttamisesta sekä virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Toimivaltainen viranomainen ei voi kuitenkaan päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa viralle säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Jos viran kelpoisuusvaatimukset perustuvat lakiin tai asetukseen, on viran kelpoisuusvaatimus päätettävä ao. lain tai asetuksen mukaiseksi.

Perustelut kelpoisuusehtojen muutokselle

Ympäristöterveydenhuollon terveydensuojelutarkastajien, terveystieteiden ja elintarviketarkastajien kelpoisuusehtoja on syytä yhtenäistää ja muuttaa nykyvaatimuksia vastaaviksi niin, että kelpoisuusehtovaatimuksessa viitataan elintarvike- ja terveydensuojelulaissa määriteltyihin vaatimuksiin. Voimassa olevissa kelpoisuusehdoissa viitataan tietyissä oppilaitoksissa suoritettuihin tutkintoihin.

Muutoksilla ei ole vaikutusta nykyisen henkilöstön kelpoisuuksiin eikä muutos aiheuta kustannusvaikutuksia. Henkilöstökeskus on puoltanut muutosta.

Vakanssinumero	Nimike	Kelpoisuusehdot
200016	Elintarviketarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n mukainen pätevyys, ylempi korkeakouluaste.
201177	Elintarviketarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n mukainen pätevyys, ylempi korkeakouluaste.
200008	Elintarviketarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n mukainen pätevyys, ylempi korkeakouluaste.
200003	Terveystieteen tutkija	Viran kelpoisuusvaatimuksena on terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys, alempi

		korkeakouluaste.
500511	Terveysinsinööri	Viran kelpoisuusvaatimuksena on terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
200013	Terveysinsinööri	Viran kelpoisuusvaatimuksena on terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
200012	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusvaatimuksena on terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
500538	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusvaatimuksena on terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
200014	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusvaatimuksena on terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys, ylempi korkeakouluaste.
200010	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
200011	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
200018	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n ja terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
500510	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
200017	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.
201115	Terveydensuojelutarkastaja	Viran kelpoisuusehtona on elintarvikelain (23/2006) 35 §:n mukainen pätevyys, alempi korkeakouluaste.

Lisäksi jokaisessa edellä mainitussa vakanssissa on kelpoisuusehtona hyvä suomen kielen suullinen ja kirjallinen taito.

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 9

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään yllä olevan esityksen mukaisesti vahvistaa vakanssien kelpoisuusehtojen muutokset vakanssirekisteriin 1.12.2019 alkaen.

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaisesti.

Täytäntöönpano: Ote: Ympäristöterveydenhuolto, YHT palvelusuhde- ja palkkapalvelut/MATO, palveluesimies Merja Rouhiainen
Tiedoksi: Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä, työmarkkinasuunnittelija Anne-Mari Kuronen, YHT rekrytointi

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus 30 pv

Lisätiedot:

1.kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen, p. 040 7248590 (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VD/8167/11.02.00.00/2019

KR/KHI

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö ja valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on ennakoivaa, riskinarviointiin perustuvaa, tasapuolista, suunnitelmallista ja viranomaiselle asetettujen vaatimusten mukaista. Yksityiskohtaisempi lainsäädäntö on esitetty valvontasuunnitelmassa toimialakohtaisissa suunnitelmissa.

Valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelma on viisivuotinen (2020-2024) ja Vantaan ympäristöterveydenhuolto on laatinut oman valvontasuunnitelmansa samalle ajalle.

Valvontasuunnitelmassa on koko ympäristöterveydenhuoltoa koskeva yleinen osa ja sen jälkeen on omat osiot terveydensuojelu-, tupakka- ja elintarvikevalvonnalle sekä eläinlääkintähuollolle.

Valvontasuunnitelmassa on määritelty muun muassa tarkastusten sisällöt, valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet, viranomaisvalvonnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteiden tutkiminen sekä valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi. Suunnitelman laadinnassa on otettu huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen valtakunnalliset valvontaohjelmat, joissa on huomioitu muun muassa hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisten asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet.

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisena teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Teema on huomioitu myös Vantaan suunnitelmassa. Syksyllä 2019 on otettu käyttöön digitaalinen laadunhallintajärjestelmä Laatunet, jonka käytön toivotaan lisäävän valvonnan yhdenmukaisuutta entisestään. Järjestelmän aktiivinen käyttö alkaa vuoden 2020 aikana. Yhteistyötä tehdään edelleen sekä viranomaisten että toimijoiden kanssa ja tavoitteena on kehittää erityisesti toimijoiden suuntaan käytettäviä viestintätapoja ja -kanavia. Yhtenä suunnitelmakauden tärkeänä tavoitteena on ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteisiin varautumisen parempi integroituminen kaupungin muuhun valmiustyöhön.

Vantaan ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisen valvonnan piirissä 3000 kohdetoimintoa ja vuonna 2020 niihin suunnitellaan tehtävän 1584 tarkastusta. Suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi tarkastuksia tehdään erilaisiin terveyshaittaepäilyihin ja valituksiin liittyen muun muassa kouluissa, asunnoissa, elintarvikevalvontakohteissa sekä eläinten pitopaikoissa. Suunnitelmalliseen valvontaan liittyviä viranomaisnäytteitä otetaan noin 600, niistä suurin osa on talous- ja uimavesinäytteitä sekä elintarvikenäytteitä. Tämän lisäksi otetaan näytteitä epidemiaepäilyihin tai muihin terveyshaittaepäilyihin liittyen. Vuonna 2020 toteutetaan viisi projektia, joissa selvitetään tarjoilupaikkojen ja maahantuojien tuoreen kalan, sushin, pubien jääpalojen ja kaivoveden laatua. Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan Ruokaviraston tai muun alkupuolisen tahoa organisoimiin seurantatutkimuksiin.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamiseen on käytössä 21 henkilötyövuotta. Resurssista 49,0 % (10,3 htv) on varattu elintarvikevalvontaan, 28,6 % (6,00 htv) terveydensuojeluun, 0,4 % (0,9 htv) tupakkalain valvontaan, 13,3 % (2,8 htv) eläinlääkintähuoltoon ja 0,5 % (1 htv)

ympäristöterveydenhuollon johtamiseen. Lisäksi talous- ja hallintopalvelut tukevat ympäristöterveydenhuollon toimintaa erilaisin tukipalveluin.

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 10

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024 liitteineen.

Päätös:

Päätettiin hyväksyä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024 liitteineen.

Liitteet:

- Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020-2024
- Liite 1, terveydensuojelu 2020-2024

Täytäntöönpano: Tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

1.kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen, p. 040 7248590, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

LIITE 1: Terveysuojelulain valvontasuunnitelma 2020-2024

Toimintatyyppi	Kohdetoimintojen lkm (VATI:sta)	Valtakunnallinen valvontaohjelma 2020 - 2024		Suunnitellut tarkastukset / vuosi					Suunnitellut tarkastukset yhteensä	Kohteiden riskinarvion perusteella tarkastuksia lisätty tai vähennetty	Tarkastusaika	Tarkastuksen sisältö	Huomioitavaa	Suunniteltu näyttöiden määrä / vuosi					Arvio suunnitelman mukaisten tarkastusten resurssitarpeesta (h) vuonna 2020
		Minimi-tarkastustiheys/v	Suositteltu tarkastusmäärä	2020 suun.	2021 suun.	2022 suun.	2023 suun.	2024 suun.						2020	2021	2022	2023	2024	
	Päivitetty 4.10.2019								2020 - 2024		h								
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015), oma vedentuotanto	3	1,00	15	3	3	3	3	3	15		8	Vedenjakelualueen perustiedot, riskinarviointi ja hallinta, omavalvonta, varautumissuunnitelma, valvontatutkimusohjelma, raakaveden hankinta, verkosto	v. 2020 päivitettävä 2 valvontatutkimusohjelmaa / laadittava riskinarviointi	133	133	133	133	133	24
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015), vain jakelua	2	0,50	5	1	1	1	1	1	5		8	Vedenjakelualueen perustiedot, riskinarviointi ja hallinta, omavalvonta, varautumissuunnitelma, valvontatutkimusohjelma, verkosto		3	3	3	3	3	8
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	1	0,50	3	1	0	1	0	1	3		5	Vedenjakelualueen perustiedot, riskinarviointi ja hallinta, omavalvonta, varautumissuunnitelma, näytteenottosuunnitelma, verkosto		1		1		1	5
Vedenottamo, iso asetus	5	1,00	25	4	4	4	4	4	20		5	Vedenottamon perustiedot, pohjavesikaivojen rakenteiden kunto ja toimintaympäristö, vedenkäsittelylaitoksen tilat, desinfiointivalmius, vesitornit		0	0	0	0	0	20
Vedenottamo, iso asetus	1	0,50	3	1	0	1	0	1	3		5	Vedenottamon perustiedot, pohjavesikaivojen rakenteiden kunto ja toimintaympäristö, vedenkäsittelylaitoksen tilat, desinfiointivalmius		0	0	0	0	0	5
Valvottavat kaivot (elintarvikehuoneisto tai julkinen/kaupallinen toiminta)	15	0,00	0	0	0	0	0	0	0					15	15	15	15	15	
Yleiset altaat: uimahalli, kylpylä	6	1,00	30	12	12	12	12	12	60	Kohteiden riskin-arvion perusteella tarkastuksia lisätty valtakunnallisessa valvontasuunnitelmassa esitetystä tarkastusmäärästä 1 krt/v tarkastusmäärään 2 krt/v kohteiden koon sekä käyttötarkkailusta ja tiloista vastaavien erillisten tahojen vuoksi. Tarkastukset on jaettu vastaavasti allasveden laatuun ja käyttötarkkailuun sekä tilojen kuntoon ja siivoukseen keskittyviin asioihin.	5	Kohteen perustiedot, valvontatutkimusohjelman sisältö, omavalvonta, henkilökunnan pätevyys, puku-, pesu- ja wc-tilat, allaslatat, oheistilat, siivous ja siivoustilat		400	400	400	400	400	60
Yleiset altaat: pienet altaat	11	1,00	55	11	11	11	11	11	55		5			60	60	60	60	60	55
Yleiset uimarannat, EU	2	1,00	10	4	4	4	4	4	20		4	Uimarannan perustiedot (kohdetiedot, uimavesiprofiili, uimaveden laatu, uimarannan toimintaympäristö, varautuminen), rannan siisteys, kunto, jätehuolto, haittaeläimet, käymälä-, peseytymis- ja pukeutumistilta sekä sauna, tiedottaminen	Toinen tarkastuksista tehdään talviuintikaudella	0	0	0	0	0	16
Pienet yleiset uimarannat	4	1,00	20	4	4	4	4	4	20		4	Uimarannan perustiedot (kohdetiedot, uimaveden laatu, uimarannan toimintaympäristö, varautuminen), rannan siisteys, kunto, jätehuolto, haittaeläimet, käymälä-, peseytymis- ja pukeutumistilta sekä sauna, tiedottaminen		0	0	0	0	0	16
Peruskoulu	56	0,33	93	18	20	18	20	16	92		7	Kohteen perustiedot, omavalvonta ja ennaltaehkäisevä työ, tilojen soveltuvuus ja käytettävyyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, wc-tilat, toiminnan hygieenisyyys, puhtaanapito, vaate-/tekstiilihuolto, varasto-/säilytystilat, jätehuolto ja vahinkoeläimet, talousvesi- ja käyttövesi ja ulkoalueet		0	0	0	0	0	126
Lukio	7	0,33	12	2	2	3	2	2	11		7			0	0	0	0	0	14
Korkeakoulu	2	0,33	3	0	0	2	0	0	2		7			0	0	0	0	0	0
Ammattioppilaitos	7	0,33	12	4	0	3	4	0	11		7			0	0	0	0	0	28
Muut koulut ja oppilaitokset	2	0,33	3	2	0	0	2	0	4		7			0	0	0	0	0	14
Päiväkodit, ryhmäperhepäiväkodit	196	0,33	326	65	65	66	65	65	326		6			0	0	0	0	0	390
Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	5	0,33	8	0	5	0	0	5	10		5			0	0	0	0	0	0
Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	10	0,33	17	5	5	0	5	5	20		5			0	0	0	0	0	25
Muut lastensuojeluyksiköt (mm. perhekuntoutusyksiköt)	6	0,33	10	2	2	2	2	2	10		5			0	0	0	0	0	10
Vanhainkoti (laitoshuolto)	0	0,33	0	0	0	0	0	0	0		6			0	0	0	0	0	0
Vanhusten tehostetun asumisen yksiköt	33	0,33	55	11	11	11	11	11	55		6			0	0	0	0	0	66
Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutujat: tehostettu palveluasuminen)	11	0,33		6	0	5	6	0	17		6			0	0	0	0	0	36
Muut yksiköt	6	0,33	10	6	0	0	6	0	12		6			0	0	0	0	0	36
Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)	20	0,33	33	6	7	7	6	7	33		6			0	0	0	0	0	36
Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiköt	2	0,33	3	2	0	0	2	0	4		6			0	0	0	0	0	12
Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	63	0,25	95	15	16	16	16	15	78		4			0	0	0	0	0	60
Hotellit	13	0,20	13	3	3	3	3	1	13		4	Kohteen perustiedot, omavalvonta, tilojen ja kalusteiden kunto ja riittävyys, tilojen terveydelliset olosuhteet, tilojen, pintojen ja välineiden/laitteiden puhtaus, toiminnan hygieenisyyys, siivous ja siivoustilat, talousvesi ja käyttövesi, jätevedet, jätteet ja vahinkoeläimet, toiminnan haitat ympäristöön		0	0	0	0	0	12
Hostelli, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti	6	0,20	6	1	1	2	1	1	6		4			0	0	0	0	0	4
Asuntoilat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset	1	0,20	1	0	0	1	0	0	1		4			0	0	0	0	0	0
Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	2	0,20	2	1	0	0	1	0	2		4			0	0	0	0	0	4
Muu majoitustoiminta	4	0,20	4	0	4	0	0	0	4		4			0	0	0	0	0	0
Yleiset saunat	1	0,50	3	1	1	1	1	1	5		3			0	0	0	0	0	3
Yleinen liikuntatila	67	0,20	67	13	13	13	14	14	67		4			0	0	0	0	0	52
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	135	0,25	169	27	27	27	27	27	135	Ei tarkasteta kotirauhan piirissä olevia kohteita.	4			0	0	0	0	0	108
Tatuointi ja lävistys	8	0,25	10	1	3	2	2	2	10		4			0	0	0	0	0	4
Solarium	20	0,20	20	4	4	4	4	4	20		4			0	0	0	0	0	16
Muu ihon käsittely ja hoito	2	0,25	3	2	0	0	0	2	4		4			0	0	0	0	0	8
YHTEENSÄ	732		1143	235	225	224	236	218	1138					479	478	479	478	479	1249

VALVONTASUUNNITELMA 2020 - 2024

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

YLA 6.11.2019

Sisällys

1 JOHDANTO	4
2 Toimintaympäristön muutokset	4
2.1 Vantaan kaupungin organisaatiouudistus	4
2.2 Maakunta- ja aluehallinnon uudistus	4
2.3 Valtakunnalliset tietojärjestelmät	4
2.3.1 VATI	4
2.3.2 VYHA	4
2.3.3. ELVI ja ELTE	5
3 Ympäristöterveydenhuollon valvonnan teema 2020-2024: Yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö	5
3.1 Arviointi- ja ohjauskäynnit	5
3.2 Viranomaisyhteistyö	5
3.3 Yhteistyö toimijoiden kanssa	5
3.4 Varautuminen	5
4 VANTAAN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ	6
4.1 Toimialue	6
4.2 Valvonnan henkilöresurssit	6
4.3 Koulutus	7
4.4 Kohde- ja päätösrekisterit ja sähköinen tiedonkeruu	7
4.5 Laatu työ	7
4.6 Viestintä	7
5 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTA	8
5.1. Riskinarviointi	8
5.2 Tarkastuksen sisältö, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	8
5.3 Valvonnan maksullisuus	8
5.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	9
6 HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN	9
7 RAPORTOINTI JA VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	10
8 TERVEYDENSUOJELUVALVONTA	12
8.1 Kunnan terveydensuojelutehtävät	12
8.2 Huoneistot	12
8.3 Koulujen ja päiväkotien valvonta	12
8.4 Sosiaalialan laitosten valvonta	13
8.5 Talousvesi	13
8.6 Uimarannat	13
8.7 Kylpylät, uimahallit ja vastaavat	14
8.8 Yleisötilaisuuksien valvonta	14
8.9 Valvonnan painopistealueet	14
8.10 Valvontahankkeet	15
8.11 Terveystietäpäilyyn perustuva asuntojen ja oleskelutilojen valvonta	15
8.12 Lausunnot	16
8.13 Tarkastusten sisältö, tarkastustiheys ja -aika	16
9 TUPAKKALAIN JA NIKOTIINIKORVAUSVALMISTEIDEN VALVONTA	18
9.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti	18
9.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti	19
9.3 Tupakkalain alaisten tuotteiden valvonta ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvonta	19
9.4 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta	20
9.4.1 Tupakointitilat	20
9.4.2 Tupakointikiellot asuntoyhteisössä	21
9.5 Tupakkalain valvonnan painopisteet	21
9.6 Valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset	22
10 ELINTARVIKEVALVONTA	24
10.1 Valvontaviranomaisen tehtävät	24
10.2 Tarkastusten sisältö	24
10.3 Elintarvikevalvonnan toteutus ja kohdentaminen	25
10.4 Elintarvikkeiden tarjoilu	26
10.5 Elintarvikkeiden myynti	27
10.6 Laitokset, varastot, valmistus ja kuljetus	28

10.7 Alkutuotannon valvonta	31
10.8 Vientivalvonta	32
10.9 Ensisaapumisvalvonta ja elintarvikkeiden maahantuonti	32
10.10 Takaisinvedot ja RASFF-ilmoitukset.....	32
10.11 Pakkausmerkinnät	33
10.12 Kontaktimateriaalit.....	33
10.13 Ravintolisät	35
10.14 Näytteenotto	35
10.14.1 Projektit ja tasokartoitukset.....	35
10.14.2 Omavalvonnan toimivuuden arviointi.....	36
10.14.3 Näytteenotto ruokamyrkytyspäilyissä ja valituksissa.....	36
10.15 Valvontaprojektit.....	37
10.16 Valvonnan painopistealueet.....	37
11 ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA.....	39
11.1 Taustaa	39
11.2 Tehtävänjako kaupungineläinlääkärien välillä	39
11.3 Täydennyskoulutussuunnitelma	39
11.4 Tietojärjestelmäkuvaus	39
11.5 Viestintä	39
11.6 Painopistealueet.....	40
11.7 Eläinten terveydenhoito.....	40
11.7.1 Vantaan ympäristölautakunnan vahvistamat klinikkamaksut.....	40
11.7.2 Eläintenpitopaikat	40
11.7.3 Eläinlääkintäpalvelut virka-aikana.....	40
11.7.4 Eläinlääkintäpalvelut päivystysaikana	41
11.7.5 Yksityinen eläinlääkintäpalvelujen tarjonta	41
11.7.6 Tuotantoeläinten terveydenhuolto.....	42
11.8 Eläinten terveyden valvonta.....	42
11.8.1 Eläintautivalmius	42
11.8.2 Eläintautitapaus.....	42
11.8.3 Eläinten ja ihmisten välillä tarttuvat taudit.....	42
11.8.4 Varosuunnitelmien laadinta ja ylläpito	42
11.8.5 Valmiuskoulutus	42
11.8.6 Ilmoitusmenettelyt eläinlääkintä- ja terveydenhuoltoon	42
11.8.7 Terveysvalvontaohjelmat, kirjanpito.....	43
11.8.8 Eläintautikartoitukset	43
11.8.9 Vesiviljely.....	43
11.8.10 Kyyhkyslakat.....	43
11.8.11 Muu tautivalvonta ja näytteenotto	43
11.8.12 Keinollinen lisääntyminen	43
11.8.13 Sivutuotevalvonta	43
11.8.14 Tuonti- ja vientivalvonta.....	43
11.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta	44
11.9.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus	44
11.9.2 Ilmoituksenvaraisten ja laajamittaisen toiminnan tarkastus	45
11.9.3 Epäkohtailmoitukset tukivalvontaan.....	45
11.9.4 Määräysten seuranta	45
11.9.5 Yhteistyötahot	45
11.10 Eläinten lääkinnän valvonta	46
11.11 Laatu	46
11.11.1 Valitusten käsittely	46
11.12 Raportointi	46
11.13 Eläinlääkintähuollon resurssitarvekartoitus.....	47
Liite 1.....	48

1 JOHDANTO

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa määritetään yhteiset periaatteet valvonnalle. Yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa laadittaessa kantavana ajatuksena on ollut tunnistaa ohjelmakauden haasteet ja tavoitteet. Ohjelmassa otetaan huomioon muun muassa hallitusohjelman sekä ministeriöiden ja keskusviranomaisten asettamat ympäristöterveydenhuoltoa koskevat linjaukset ja strategiset tavoitteet. Valtakunnalliset valvontaohjelmat ohjaavat kunnallisten valvontayksiköiden omien valvontasuunnitelmien sisältöä.

Edellisen valvontaohjelmakauden 2015 - 2019 teemana oli valvonnan vaikuttavuus. Valvonnan vaikuttavuutta on tärkeää edistää jatkuvasti mm. valvonnan riskiperusteisuudella ja valvonnan tehokkaalla kohdentamisella. Ohjelmakauden 2020 - 2024 teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon kaikki ympäristöterveydenhuollon osa-alueet valtakunnallisten ohjelmien mukaisesti paikalliset tarpeet huomioiden. Eläinlääkintähuoltolain osalta kuntien on otettava lisäksi huomioon myös alueellinen suunnitelma.

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

2.1 Vantaan kaupungin organisaatiouudistus

Vantaan kaupungin uusi organisaatorakenne tulee voimaan vuoden 2020 alusta. Ympäristöterveydenhuolto on toiminut pitkään maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla samalla tulosalueella ympäristönsuojelun kanssa. Jatkossa toimialan nimi on kaupunkiympäristö. Ympäristökeskus, rakennusvalvonta ja kaupunkisuunnittelu muodostavat yhdessä kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualueen. Toistaiseksi ympäristökeskuksen tehtävät pysyvät ennallaan.

2.2 Maakunta- ja aluehallinnon uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä maakuntauudistuksen kaatumisen myötä (Sipilän hallituksen eroaminen 8.3.2019) myös muut uudistukseen liittyvät lakimuutokset kaatuivat. Maakuntauudistuksen valmistelu kuitenkin lisäsi alueellista yhteistyötä, ja valmistelumateriaalia voidaan hyödyntää jatkossa valvonnan yhdenmukaistamisessa ja yhteistyön kehittämisessä. Pääministeri Rinteen hallitusohjelmassa todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Lisäksi selvitetään ympäristöterveydenhuollon järjestäminen osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Vantaan ympäristöterveydenhuolto tulee olemaan mukava selvitystyössä asian vaatimassa laajuudessa.

2.3 Valtakunnalliset tietojärjestelmät

2.3.1 VATI

Vuoden 2019 alussa ympäristöterveydenhuollon keskitetty tietojärjestelmä KUTI/YHTI korvautui ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmällä eli VATI:lla. VATI:ssa on hyödynnetty aiempien järjestelmien tietovarastoja (kohde- ja valvontatietoja) sekä ominaisuuksia kuten esim. analyysitiedonsiirtopalvelua. VATI:n reaaliaikainen käyttöliittymä hyödyntää valvonnan riskiperusteisuuden vaatimusta sekä toimii päivittäisen valvontatyön työkaluna. Järjestelmä toimii jatkossa toiminnanohjaus-, valvontatoimi- ja raportointiratkaisuna ympäristöterveydenhuollon yksiköiden ja keskusvirastojen välillä.

Uuden tietojärjestelmän käyttöönotto vaikuttaa valvontayksiköiden toimintaan valvontasuunnitelmakauden aikana. VATI-järjestelmä ei toimi vielä toivotulla tavalla, joten järjestelmää kehitetään jatkuvasti. Kehitystyö, vikatilanteet ja käyttökatkot vievät osan valvontaresursseista, mikä täytyy huomioida valvontatyön suunnittelussa.

2.3.2 VYHA

Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmän eli VYHA:n avulla hallinnoidaan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietoja. Järjestelmää käytetään valvontaa ja valvontayksikköä koskevien tietojen keräämiseen. Näitä ovat mm. henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja sen toteuman sanallinen arviointi. Kunnallisten valvontayksiköiden on pidettävä tiedot ajan tasalla ja edistettävä omaa raportointiaan, jotta yksiköt voivat osoittaa oman toiminnan vaikuttavuutta, riskiperusteisuutta ja tuloksellisuutta.

2.3.3. ELVI ja ELTE

ELVI eli eläinlääkintähuollon tietojärjestelmä sisältää aluehallintovirastojen toteuttaman eläinsuojelun otantavalvonnan maataloilla. Lisäksi järjestelmä sisältää eläinsuojelun kuljetustarkastukset, joista vastaavat aluehallintovirastot ja tarkastuseläinlääkärit. Kunnallisten valvontayksiköiden vastuulla olevia eläinsuojelutarkastuksia varten aloitetaan tietojärjestelmän rakentaminen vuonna 2020. ELTE eli eläinten terveyden hallinnan tietojärjestelmä on toteutusvaiheessa. Järjestelmä tulee käyttöön asteittain vuosien 2020–2023 välillä. ELTE:ssä tulee olemaan osiot eläintautitapausten ja -epidemioiden hallintaan, eläintautien terveysvalvontaan (esim. salmonellavalvonta), eläinten lääkitsemisen valvontaan sekä mikrobilääkkeiden käytön tiedonkeruuseen. Toistaiseksi on avoinna, missä laajuudessa kuntien eläintautivalvontaviranomaiset tulevat käyttämään ELTE:ä.

3 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONNAN TEEMA 2020-2024: YHDENMUKAINEN VALVONTA JA YHTEISTYÖ

Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- arviointi- ja ohjauskäynnit
- viranomaisyhteistyö
- yhteistyö toimijoiden kanssa
- varautuminen

Toimialakohtaiset painopisteet kuvataan erikseen terveydensuojelun, tupakkalain valvonnan, elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon suunnitelmissa.

3.1 Arviointi- ja ohjauskäynnit

Aluehallintovirasto tekee kunnallisiin valvontayksiköihin arviointi- ja ohjauskäyntejä. Vantaan elintarvikevalvontaa arvioitiin vuonna 2017. Vantaa osallistuu jatkossakin arviointikäynteihin, mikäli ne kohdistuvat Vantaan valvontayksikköön.

3.2 Viranomaisyhteistyö

Hallintolain (10 §) mukaan viranomaisten on autettava toisiaan sekä pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät edellyttävät jatkuvaa vuoropuhelua ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa. Yhteistyötä on tehtävä niin varautumisen kuin toimijoiden valvonnan (luvat, ilmoitukset ja muu valvonta) yhteydessä.

Vantaan ympäristöterveydenhuolto tekee säännöllistä yhteistyötä kaupungin sisällä mm. ympäristönsuojelun, tartuntatautiyksikön, rakennusvalvonnan, työsuojelun, sivistys- ja sosiaalitoimen, varhaiskasvatuksen ja tilakeskuksen kanssa. Yhteistyötä tehdään myös poliisin, pelastuslaitoksen ja viime aikoina myös verohallinnon kanssa. Yhteistyötä Uudenmaan ympäristöterveydenhuollon välillä on lisätty maakuntavalmistelun yhteydessä ja tätä tiiviimpää yhteistyötä on tarkoitus jatkaa edelleen. Tavoitteena on yhdenmukaistaa alueen valvontatapoja.

3.3 Yhteistyö toimijoiden kanssa

Ympäristöterveydenhuollon lakien noudattaminen edellyttää toimijoilta paljon osaamista. Viranomaisten on neuvottava, ohjattava ja ohjeistettava toimijoita mm. lainsäädäntöön ja sen tulkintaan liittyvissä asioissa. On suotavaa antaa toimijoille vaikuttamismahdollisuuksia aina silloin kuin se on mahdollista.

Ympäristöterveydenhuollolta puuttuu valtakunnallisesti yhteinen alusta, jonka avulla uusien asioiden ja muutosten viestiminen toimijoille olisi vaivatonta. Vantaalla on tarkoitus ottaa käyttöön uusia viestintäkanavia perinteisten viestinnän tapojen lisäksi, mm. sosiaalisen median hyödyntämistä suunnitellaan vuodelle 2020. Lisäksi osallistutaan toimijoille järjestettäviin koulutuksiin luennoitsijoina ja tarvittaessa voidaan järjestää myös kohdennettua koulutusta/keskustelutilaisuuksia tietyille toimijaryhmille.

Ympäristöterveydenhuollon on vahvistettava yhteistyötä niiden toimijoiden kanssa, joilla on velvollisuus varautua ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteisiin¹ (EL 46 §, EtL 43 §, TsL 8 §). Vantaalla tiivistä yhteistyötä on tehty erityisesti talousvesitoimijoiden kanssa.

3.4 Varautuminen

Terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisella on lainsäädännön perusteella velvollisuus toimia epäiltäessä terveyshaittaa ja vastaavasti eläintautiviranomaisella epäiltäessä vastustettavaa eläintautia. Kuntien valmiussuunnitelmissa on oltava myös kunnan ympäristöterveydenhuollon toimialan valmiussuunnitelmaosa, jossa kuvataan mm. yhteydet valvontayksikön ja kunnan välillä, yhteyshenkilö/asiantuntija kunnan johtokeskukseen, sisäinen

tiedonkulku ja poikkihallinnollinen yhteistoiminta. Ympäristöterveydenhuollolla on oma häiriötilannesuunnitelma, mutta toistaiseksi yksikön toiminta on integroitu heikosti kaupungin suunnitelmaan ja muuhun varautumiseen. Suunnitelmakauden tavoitteena on edistää ympäristöterveydenhuollon huomioimista kaupungin varautumisessa.

Ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteisiin varautumisesta on kerrottu tarkemmin kappaleessa 6.

4 VANTAAN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ

4.1 Toimialue

Vantaan ympäristöterveydenhuollon valvonnan toimialueena on Vantaa, asukkaita Vantaalla on noin 230 000.

Valtioneuvoston periaatepäätös ympäristöterveydenhuollon seudullistamisesta edellyttää, että yksikön tulee olla henkilöstömäärältään riittävän suuri, vähintään 10 henkilötyövuotta. Vantaa täyttää tämän vaatimuksen, koska henkilöstöä on yhteensä 21.

4.2 Valvonnan henkilöresurssit

Vantaan ympäristöterveydenhuollossa työskentelee yhteensä 21 henkilöä ja he työskentelevät kolmessa tiimissä (elintarviketurvallisuus, terveydensuojelu ja eläinlääkintähuolto). Terveysuojelutarkastajia on 9, elintarviketarkastajia 3, terveysinsinöörejä 3, kaupungineläinlääkäreitä 4, yksi valvontaeläinlääkäri ja eläintenhoitaja. Lisäksi on käytettävissä talous- ja hallintopalveluiden tukitoimintoja 1,5 henkilötyövuotta mm. erilaisiin toimistotehtäviin. Kaupungin eläinlääkärinvastaanoton päivystystyöhön on vakituisten viranhaltijoiden lisäksi hankittu ulkopuolisia päivystyseläinlääkäreitä ja eläintenhoitajia. Päivystystyöhön osallistuvat ulkopuoliset työntekijät eivät sisälly alla oleviin resursseihin. Ympäristöterveydenhuollon resurssien jakautuminen on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Ympäristöterveydenhuollon resurssien jakautuminen

Toimiala	Kokonaistyöpanos (htv)	Suunnitelmallinen valvonta (htv)
Elintarvikevalvonta	10,30	3,00
Terveydensuojeluvalvonta	6,00	1,00
Tupakkavalvonta (sis. nikotiinivalmisteiden valvonnan)	0,90	0,30
Eläinlääkintähuolto	2,80	0,10
Ympäristöterveydenhuollon johtaminen	1,00	0
Yhteensä	21,00	4,30

Kokonaistyöpanos ei ole kokonaan käytettävissä valvontatehtäviin, koska osa henkilöstöresursseista kuluu mm. erilaisten uudistusten valmisteluun, valtakunnallisten tieto- ja tarkastusjärjestelmien käyttöön ja kehitystyöhön sekä kouluttautumiseen (VATI). Toiminnan kehittäminen (laatujohtaminen, tiimikokoukset), suunnitelmien laatiminen, seuranta, raportointi ja koulutus vievät myös osan kokonaisresursseista. Lisäksi noin 1 htv kuluu hallinnollisten tehtävien suorittamiseen.

Taulukossa esitettyyn suunnitelmalliseen valvontaan on otettu huomioon vain suunnitelmallisiin tarkastuksiin käytetty aika. Näiden ulkopuolelle jäävät yllä mainittujen lisäksi mm.

- toimijoiden ja kuntalaisten neuvonta ja ohjaus
- valitusten ja valvontapyyntöjen käsittelyt
- ilmoitusten ja lupahakemusten käsittely
- terveydensuojelulain mukaiset terveyshaittaepäilyt mm. asunnontarkastukset
- ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemiaepäilyjen selvittäminen ja muut erityistilanteet
- häiriötilannesuunnitelmien laatiminen ja yhteensovittaminen mm. kuntien valmiussuunnitelmien kanssa sekä häiriötilanteiden harjoittelu
- toimiminen ympäristöterveydenhuollon asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana (esim. toimijoille suunnatut koulutukset ja informaatio-ohjaus)
- sidosryhmäyhteistyö ja lausunnot muille viranomaisille
- toiminnan kehittäminen

4.3 Koulutus

Henkilöstö osallistuu valtakunnallisiin ja alueellisiin koulutustilaisuuksiin ja tehtäväkohtaisiin koulutuksiin, jotka koskevat elintarvikevalvontaa, tupakkavalvontaa, eläinlääkintähuoltoa, asumisterveyttä sekä muuta terveydensuojelua kuten talous- ja uimavesiasioita. Lisäksi osallistutaan työyksikön kehittämiseen, työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen liittyviin koulutuksiin ja työnohjaukseen.

Koulutuksiin osallistuminen suunnitellaan työyksikön ja viranhaltijoiden tarpeiden mukaan, joten esimerkiksi muutokset tehtävänkuville ja lainsäädäntömuutokset huomioidaan. Koulutussuunnitelma laaditaan Vantaan kaupungin henkilöstökeskuksen ohjeiden mukaisesti. Henkilöstöä kannustetaan koulutuksiin osallistumiseen ja muuhun pätevyyden ylläpitämiseen. Koulutustarjontaa seurataan aktiivisesti. Koulutuksiin osallistujat sovitaan tiimipalavereissa ja lisäksi esimies arvioi koulutuksen tarpeen. Koulutusten jälkeen koulutuksen anti esitellään muille tiimipalavereissa.

Ruokavirasto ja aluehallintovirasto järjestävät paljon ilmaisia koulutuksia ja työnohjauspäiviä, joihin on pyritty osallistumaan. Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan mm. EU:n tarjoamaan koulutukseen. Viime vuosina on saatu kasvatettua koulutusbudjettia, joka on mahdollistanut osallistumisen myös arvokkaampiin koulutuksiin/koulutuskokonaisuuksiin. Vuosittain koulutuksiin on käytetty yhteensä 70–110 htpv.

4.4 Kohde- ja päätösrekisterit ja sähköinen tiedonkeruu

Vuoden 2019 alussa otettiin elintarvikevalvonnan, terveydensuojelun ja tupakkavalvonnan käyttöön valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus ja tietojenhallintajärjestelmä VATI. Kunnan valvontayksikön syöttämät kohde- ja suoritiedot ovat heti keskusviranomaisten käytettävissä. Tarkoitus on vähentää erillisen raportoinnin tarvetta. Aiemmin koko yksikön käytössä ollut Digian Tarkastaja-järjestelmä on edelleen aktiivikäytössä eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan kohde- ja suoriterekisterinä. Lisäksi Tarkastajasta haetaan edelleen koko ympäristöterveydenhuollon valvontaan liittyviä aiempia tietoja, mm. tarkastuspöytäkirjoja, toimijoiden yhteystietoja jne.

VATI:sta on tarkoitus saada erilaisia tilastoja toiminnan suunnittelun, seurannan ja raportoinnin tueksi, mutta tältä osin järjestelmän kehitystyö on vielä kesken. Raportoinnin lisätyövälineenä käytetään ns. VYHA-järjestelmää (ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä), johon raportoidaan suunnitellut/toteutuneet henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja valvonnan toteuman sanallinen arviointi.

Uuteen järjestelmään (VATI) siirtyminen on vaatinut ja vaatii edelleen resursseja. Järjestelmien käyttöönottoon ja muutoksiin liittyy uusien toimintatapojen harjoittelua, omaksumista ja koulutusta. VATI:a korjataan ja kehitetään jatkuvasti, mikä vie resursseja muulta valvontatyöltä.

Vantaan kaupungilla on käytössä asian- ja asiakirjanhallinnan sähköiseen tallennusjärjestelmään (ASTA). Lautakunnan ja viranhaltijan päätökset on tehty vuoden 2014 alusta edellä mainitussa järjestelmässä.

4.5 Laatutyö

Vantaan ympäristöterveydenhuollon eri toimialojen (elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakkavalvonta ja eläinlääkintähuolto) tueksi on laadittu erilaisia ohjeita, mallipohjia ja lomakkeita yhdenmukaistamaan valvontakäytäntöjä. Osa ohjeista on yksikön itse laatimia, mutta joitakin keskusvirastojen laatimia ohjeita ja lomakkeita käytetään sellaisenaan. Lisäksi valvonnan linjauksia käsitellään viikoittain valvontayksikön palavereissa ja tarkastuksia tehdään myös parityönä valvonnan yhdenmukaistamiseksi. Laatujärjestelmästä löytyy myös toimijoille ja kuntalaisille laadittuja ohjeita.

Vuoden 2019 lopulla on otettu käyttöön LaatuNet, joka on ympäristöterveydenhuollon digitaalinen laadunhallintajärjestelmä. LaatuNet on ensimmäinen ympäristöterveydenhuollon digitaalinen laatujärjestelmä, joka on suunniteltu kunnallisten valvontayksiköiden käyttöön. LaatuNet-laadunhallinnan palvelukokonaisuus sisältää digitaalisen laatujärjestelmäalustan, sisäiset ja ulkoiset auditoinnit, poikkeama- ja reklamaatiohallinnan, toiminnan tavoitteet ja mittareiden seurannan sekä laadunhallintaan liittyvän ohjauksen ja neuvonnan. LaatuNet pohjautuu ISO 9001 -standardiin ja terveydenhuollon SHQS-laatujärjestelmään.

Ympäristöterveydenhuolto kehittää toimintaansa mm. auditointien ja valvontasuunnitelmien arviointien perusteella. Vuonna 2017 aluehallintovirasto arvioi Vantaan elintarvikevalvonnan vaatimustenmukaisuutta.

4.6 Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon kaikessa toiminnassa noudatetaan Vantaan kaupungin avointa ja aktiivista viestintäpolitiikkaa.

Asiakaspalveluun osallistuvat kaikki viranhaltijat. Valvontakohteita ja kuntalaisia ohjeistetaan ja neuvotaan tarkastuskäynneillä tai heidän ottaessa yhteyttä ympäristöterveydenhuoltoon. Lisäksi kaupungin internetsivuilla annetaan tietoa ympäristöterveydenhuollon toiminnasta. Ympäristökeskuksessa on asiakaspalvelua varten puhelinpäivystys arkisin klo 9-15. Ympäristökeskuksella on myös omat Facebook-sivut.

Ympäristöterveydenhuollossa ensisijainen tiedotusvastuu on sen tulosyksikön päälliköllä, 1. kaupungineläinlääkärillä. Muut viranhaltijat voivat antaa tarvittaessa lausuntoja medialle valmistelemissaan asioissa. Viestinnässä huomioidaan, että ympäristöterveydenhuollossa käsitellään tietoja, joista osa on julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä. Poikkeuksena on toiselle viranomaiselle virka-apuna annettavat tiedot. Viestinnästä on ohjeistettu tarkemmin ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa sekä ruokamyrkytys- ja vesiepidemiaohjeissa.

Yleisistä, koko maata tai laajoja alueita koskevista tapauksista tiedottamisen hoitaa pääsääntöisesti paikallisen ympäristöterveydenhuollon sijasta valtion johtavat viranomaiset oman toimintakenttensä mukaisesti. Näitä viranomaisia ovat Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira), sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ja maa- ja metsätalousministeriö (MMM).

5 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTA

Tämän suunnitelman mukainen valvonta perustuu terveydenhuoltolain 21 §:ssä mainittujen ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnille säädettyyn valvontaan. Terveydenhuoltolain tarkoittamia lakeja ovat elintarvikelaki (23/2006), terveydensuojelulaki (763/1994), tupakkalaki (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolaki (765/2009). Yksityiskohtaisempi lainsäädäntö on esitetty tässä valvontasuunnitelmassa toimialakohtaisissa suunnitelmissa.

5.1. Riskinarviointi

Lainsäädännössä ja valtion viranomaisten toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa korostetaan riskinarvioinnin merkitystä.

Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat:

- altistuvien ihmisten määrä ja (erityis)ryhmä (lapset, nuoret, vanhukset, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (vakituinen tai tilapäinen)
- erityiskohde, johon ei ole olemassa valvonnan ohjetta tai käytäntöä
- toimijan asiantuntemus ja toimintatavat (hygieniatuntemus, omavalvonta tai käyttötarkkailu, yleinen asennoituminen, käytettävissä olevat resurssit ym.)
- aikaisemmat valvonnan tulokset
- onko toiminta ilmoitus- ja hyväksymispäätöksen mukaista
- huoneiston tai tilan olosuhteet, rakenteet ja kalusto (varustelutaso, rakenteiden kunto ym.)
- tiedottaminen ja varautuminen erityistilanteisiin

Vantaan ympäristöterveydenhuollon riskinarviointi pohjautuu keskusvirastojen ohjeisiin. Tarkastustiheyksissä on huomioitu myös valvonnan aiempia tuloksia. Riskinarvioinnin perusteella kunnan valvontayksikön suunnitelmallisen valvonnan piiriin on mahdollista nostaa toimintoja, jotka eivät ole mukana valtakunnallisen valvontaohjelman suunnitelmallisessa valvonnassa.

5.2 Tarkastuksen sisältö, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Ympäristöterveydenhuollossa tarkastus on oleellinen osa selvitetessä valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimuksenmukaisuutta. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tai jonkin osa-alueen tarkastuksen ja se voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaista valvontaa. Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus ja siinä esitetään, minkä lakiperusteiden mukaan tarkastus on tehty. Tarkastuskertomukset laaditaan pääasiassa keskusvirastojen laatimia ns. VATI-lomakkeita käyttäen.

Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus ja aikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Tarkastusten sisällöstä, tarkastustiheydestä ja tarkastukseen käytetystä ajasta on selostettu tarkemmin tämän suunnitelman toimialakohtaisissa osioissa.

Kotirauhan piiriin kuuluviin kohteisiin ei pääsääntöisesti ole tehty fyysistä tarkastusta, ellei toiminnan epäillä aiheuttavan terveyshaittaa. Tarvittaessa toimintaan liittyviä asiakirjoja (esim. omavalvontasuunnitelma ja siihen liittyvät kirjaukset) voidaan pyytää tarkastettavaksi toimistolle, mikäli kohteeseen ei suoriteta fyysistä tarkastusta.

5.3 Valvonnan maksullisuus

Ympäristöterveydenhuollon valvonnan maksullisuus koskee ilmoitus- ja hyväksymiskäsittelyjen lisäksi valvontasuunnitelman mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia, näytteenottoja ja näytteiden tutkimuksia. Maksullista on myös valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annetun määräyksen valvonta silloin, kun määräyksen antaminen perustuu säännösten noudattamatta jättämiseen. Myös valvontahankkeisiin liittyvät tarkastukset, mittaukset,

näytteenotot ja näytteiden analysointi ovat maksullisia, kun ne on kirjattu valvontasuunnitelmaan. Valvontahenkilöstön matkoista aiheutuneet kustannukset peritään maksullisissa tarkastuksissa kaikilta kohteilta samansuuruisina, keskimääräisen 0,5 tunnin matka-ajan mukaisesti. Ympäristöterveydenhuollolle ilmoitetut tai hyväksymishakemuksen tehneet uudet kohteet tulevat heti ilmoitus-/lupakäsittelyn yhteydessä suunnitelmallisen valvonnan piiriin, jolloin kohteeseen tehty ensimmäinenkin tarkastus on maksullinen.

Maksujen periminen edellyttää hyväksyttyä valvontasuunnitelmaa ja maksutaksaa. Valvontamaksut määritellään siten, että ne kattavat suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa on ollut viimeksi kaupunginvaltuuston käsittelyssä joulukuussa 2016. Taksa on nähtävillä internetissä www.vantaa.fi (Etusivu -> Hallinto ja talous -> Hallinto -> Sääntökokoelma).

Säännöllisen, toimijoille maksullisen tarkastustoiminnan lisäksi valvottaviin kohteisiin tehdään tarvittaessa tarkastus- ja näytteenottokäyntejä ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden ja muiden asiakasreklamaatioiden takia. Näistä toimenpiteistä ja tutkimuksista valvontaviranomainen ei ole oikeutettu perimään toimijalta maksua.

5.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman tulee sisältää tiedot kunnan viranomaisnäytteenotosta ja näytteiden tutkimisesta. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta.

Näytteenotto on yksi valvontaviranomaisen valvontakeino, jolla voidaan varmistaa, että toimijat noudattavat heille asetettuja vaatimuksia ja että esimerkiksi elintarvikkeet, talousvesi ja uimavedet ovat käyttäjille turvallisia. Valvontaviranomainen on velvollinen ottamaan tarvittavia näytteitä mm. ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden selvittämistä varten.

Valvontaa tukevat tutkimukset on tehty pääsääntöisesti MetropoliLab Oy:ssä, Viikinkaari 4, 00790 Helsinki. Siltä osin, kun tarkastustoiminnan yhteydessä otettujen mikrobiologisten ja kemiallisten näytteiden analysointi ei sisälly laboratorion tutkimusvalikoimaan, käytetään tarvittaessa Ruokaviraston, Työterveyslaitoksen, Tullilaboratoriota tai muuta asiantuntijaa, joka täyttää viranomaisvalvonnan vaatimukset. Vesivälikkeiden epidemioiden yhteydessä käytetään tarvittaessa myös muita kuin Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita, mm. virustutkimuksiin.

Ympäristöterveydenhuollon viranhaltijat huolehtivat pääosin elintarvikevalvontaan ja sisäilmaan liittyvästä näytteenotosta, mutta tarvittaessa näytteenotto voidaan ostaa myös laboratoriolta. Talous- ja uimavesien näytteenotosta on sopimus laboratorion kanssa ja säännöllinen näytteenotto toteutuu pääosin laboratorion toimesta. Laboratorion näytteenottajilla on pätevyys näytteiden ottamiseen. Häiriötilanteissa näytteenotosta sovitaan erikseen laboratorion kanssa.

MetropoliLab Oy toimii Vantaan ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteiden laboratoriona (ml. poikkeusolot) virka-ajan ulkopuolella. Häiriötilanteissa laboratorio huolehtii näytteiden analysoinnista, mutta näytteenotosta sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Laboratoriolla on kuitenkin valmius näytteenottoon myös virka-ajan ulkopuolella.

Tarkemmat suunnitelmat näytteidenotosta on kuvattu toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa.

6 HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Elintarvike-, terveydensuojelu-, ja eläinlääkintähuoltolaissa on määräykset siitä, että kunnan on varauduttava häiriötilanteisiin. Ympäristöterveydenhuollon yksiköllä on valmiussuunnitelma ja yksityiskohtaisia toimintaohjeita häiriötilanteita varten. Yksikkö osallistuu säännöllisesti noin vuosittain erilaisiin häiriötilanneharjoituksiin.

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö työskentelee eläinlääkäripäivystystä lukuun ottamatta virka-aikana. Poikkeuksellisen suurissa yleisötapahtumissa tai muissa poikkeustilanteissa voidaan resurssien niin salliessa järjestää valvontaa ja näytteenottoa myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Todennäköisimpiä, useita kertoja vuodessa esiintyviä tilanteita ovat ruokamyrkytyspäilyt. Talous- ja uimavesiin liittyviä epidemiaepäilyjä on harvemmin. Epidemiat selvitetään yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Epidemioiden selvittämiseen on laadittu yksityiskohtaisia toimintaohjeita ja lomakkeita.

Vantaalla selvitystyöryhmään kuuluvat:

- 1. kaupungineläinlääkäri
- elintarviketarkastaja (ruokamyrkytykset)
- talousveden valvonnasta vastaava terveydensuojelutarkastaja
- 3. kaupungineläinlääkäri (zoonoosit, eläintaudit)
- tartuntatautien terveydenhoitaja
- tartuntataudeista vastaava lääkäri
- vesilaitoksen edustaja

Luettelo selvitystyöryhmään kuuluvien henkilöiden ja heidän varahenkilöidensä yhteystiedoista päivitetään tarvittaessa ja toimitetaan yhteistyötahoille. Kohdetta valvova tarkastaja tai kaupungineläinlääkäri osallistuu selvitystyöryhmän työhön.

Selvitysryhmää laajennetaan tarpeen mukaan muilla asiantuntijoilla, kuten viestinnän edustajalla, laboratoriokemistillä, ympäristötarkastajalla tai epäilykohteen työterveyshuollon edustajalla.

Ruokamyrkytyspäilyssä ja vastaavissa erityistilanteissa ryhdytään välittömästi selvittämään tartunnanaiheuttajaa ja tekemään epidemiologista tutkimusta. Epäilystä ilmoitetaan Vantaan kaupungin tartuntatautiyksikköön ja tehdään epäilyilmoitus Eviran ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) yhteiseen ruokamyrkytys-epidemiarekisteritietojärjestelmään (RYMY).

Epidemiaepäilyn selvittämisen jälkeen ympäristökeskuksen edustaja tekee selvitysilmoituksen RYMY-järjestelmään. Ruokamyrkytys-epäilyä tai muusta poikkeavasta tilanteesta tehtävä selvitystyö ja näytteenotto tehdään kunnan kustannuksella. Terveyskeskus huolehtii humaaninäytteiden ja ympäristökeskus elintarvike-, vesi- tai muun tarvittavan näytteenoton kustannuksista. Poikkeuksena ovat valtion kustantamat näytteiden tutkimukset (eläintauti).

Ympäristökeskuksella on näytteenottovälineistöä, yleiset haastattelu- ja näytteenottolomakkeet sekä kirjallinen ohjeistus, joka päivitetään tarvittaessa. Täydennystä näytteenottovälineistöön saadaan MetropoliLab Oy:stä, myös virka-ajan ulkopuolella.

7 RAPORTOINTI JA VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ympäristökeskus raportoi Vantaan ympäristölautakunnalle valvontasuunnitelman toteutumisesta kerran vuodessa.

Lautakunnan raportointi- ja arviointivelvoite perustuu ympäristöterveydenhuollon lakeihin, joiden mukaan kunnan valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä toimittamaan korvauksetta keskusvirastoille tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, maksuja ja valvontaa koskevia tietoja ao. lain valvonnan ohjausta, seuranta, raportointia ja tilastointia varten.

Keskusviranomaisten valvontaohjelmissa edellytetään, että toiminnasta vastaava luottamuselin arvioi vuosittain kunnan valvontasuunnitelman toteutumista. Keskusviranomaiset raportoivat edelleen vuosittain EU:n komissiolle, miten edellisen vuoden ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävät ovat Suomessa toteutuneet. Kuntien on toimitettava kunnan valvontaviranomaisen, monijäsenisen toimielimen arvio edellisen vuoden valvontasuunnitelman toteutumisesta aluehallintoviranomaisille maaliskuun loppuun mennessä. Taulukossa 2 on esitetty pääpiirteissään arvioitavat asiat.

Taulukko 2. Kunnan valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi.

Arviointikohde	Tarkastelu ja selvitys
Suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus	• kaikkien toimialojen valvonnan kattavuus • valtakunnallisten ja omien painopisteiden valvonnan toteutuminen • tarkastuksilla esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräystenmukaiselle tasolle
Tarkastusten ja näytteiden määrä (suhteessa valvontasuunnitelmaan)	• toteutuneiden tarkastusten lukumäärä • näytteet • valvontahankkeisiin osallistuminen
Valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen	• valvonnasta kertyvät maksutulot toimialoittain • valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen, tieto siitä onko valvonnasta saadut tulot kohdennettu ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämiseen
Voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus	• voimavarojen määrä suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin, valvontatarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan • selvitys, paljonko voimavaroja on käytetty ennalta suunniteltuihin valvontatehtäviin ja kuinka paljon muihin tehtäviin • erittely henkilöstövoimavarojen kohdentumisesta eri lakien mukaiseen valvontaan (VYHA) • valvonnan tehokkuuden toteutuminen (verrataan keskusvirastojen ohjeisiin)
Toiminnan kehittämistarpeet	• toimenpiteet, joilla tilannetta parannetaan seuraavalla toimintavuodella
Arviointi- ja ohjauskäynnit	• havaitut hyvät toimintatavat, kehitettävää, korjattavaa

Lainsäädäntö ja ohjeet

Kansanterveyslaki (66/1972)

Terveystieteiden tutkimuslaki (1326/2010)

Hallintolaki (434/2003)

Kuntalaki (410/2015)

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2020-2024

Kuntaliiton Yleiskirje 21/80/2006

8 TERVEYDENSUOJELUVALVONTA

Terveydensuojelulain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua niin, että asukkailla turvataan terveellinen ympäristö.

8.1 Kunnan terveydensuojelutehtävät

Kunnan terveydensuojelutehtävät jakautuvat terveyshaittoja ennaltaehkäisevään valvontaan ja terveyshaittoja poistavaan valvontaan. Ennaltaehkäisevä valvonta koostuu rakennussuunnitelmien ja toiminnanharjoittajien ilmoitusten ja lupien käsittelystä sekä suunnitelman mukaisesta valvonnasta. Terveyshaittoja poistavalla valvonnalla selvitetään terveyshaittaepäilyjä ja puututaan todettuihin haittoihin. Kunnan terveydensuojelun yksi keskeinen tehtävä on kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien neuvonta ja ohjaus.

8.2 Huoneistot

Ilmoituksenvarainen toiminta ja ilmoituksen käsittely

Terveydensuojelulain mukainen kirjallinen ilmoitus on tehty seuraavista toiminnoista:

- 1) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta,
- 2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta,
- 3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta,
- 4) jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta,
- 5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta ja
- 6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Ilmoitus tehdään viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Vastaava ilmoitus tehdään myös toiminnan olennaisesta muuttamisesta.

Ilmoituksia ei enää lain mukaan tarvitse tehdä hautausmaista, parturi-kampaamoista eikä eläintenpitopaikoista.

Ilmoituksen käsittelystä ei enää nykyään tehdä päätöstä, vaan toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen vastaanottamisesta. Jos ilmoitetulla toiminnalla voi olla vaikutuksia ympäröivään elinympäristöön, kuullaan asianosaisia ja mahdollinen päätös annetaan terveydensuojelulain § 51 perusteella.

Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin perustettavasta terveydensuojelulain 13 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, jolloin viranomaisen saa tiedon toiminnanharjoittajasta ja voi antaa ohjausta ja neuvontaa. Kotirauhan piiriin ei tehdä tarkastuksia, ellei toiminnasta epäillä aiheutuvan vakavaa terveyshaittaa.

Valvontakohteet, jotka ovat nykyisen terveydensuojelulain tulkinnan mukaan ilmoitusvelvollisia, mutta eivät ole aina sitä olleet, kuuluvat valvonnan piiriin. Näiltä kohteilta vaaditaan terveydensuojelulain mukainen ilmoitus, mikäli esim. toiminnanharjoittaja vaihtuu tai tiloissa ja/tai toiminnoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Suunnitelmallinen valvonta

Ilmoituksenvaraisiin kohteisiin tehdään säännöllisiä tarkastuksia valvontasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolelle jääviin kohteisiin tehdään valvontaa valitusten ja muiden yhteydenottojen perusteella. Riskinarvioinnin perusteella joitakin toimintoja/kohteita voidaan nostaa tarvittaessa suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

8.3 Koulujen ja päiväkotien valvonta

Erityisenä haasteena on turvata koulujen ja päiväkotien terveellisyys ja turvallisuus. Lapsilla ja nuorilla on lain mukaan oikeus turvalliseen hoito- ja opiskeluympäristöön. Vantaalla uudet koulut ja päiväkodit tarkastetaan pian käyttöönoton jälkeen, vaikkei laki tätä edellyttänyt 1.1.2017 voimaan tulleen terveydensuojelulain muutoksen (942/2016) jälkeen. Samoin tarkastetaan kohteet, joissa on tehty olennaisia muutoksia. Koulujen ja päiväkotien terveydellisten olojen säännöllinen valvonta kuuluu kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin ja on osa suunnitelmallista toimintaa. Suunnitelmallinen valvonta vähentää osaltaan terveyshaittoja poistavaa valvontaa.

Koulujen tarkastuksissa on huomiotu valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollosta 338/2011, 12 §. Koulujen ja muiden oppilaitosten tarkastukset sovitaan etukäteen ja tarkastukselle pyydetään mukaan vähintään koulun rehtori, kiinteistöhuollosta

vastaava ja kouluterveydenhoitaja. Tarvittaessa tarkastuksella voivat olla mukana myös työterveydenhuollon ja työsuojelun edustajat.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto järjestää oppilaitosympäristön terveellisuuden, turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksia Vantaan kaupungilla kahden vuoden välein. Tarkastustiheys poikkeaa valvontasuunnitelman mukaisten säännöllisten tarkastusten valvontatiheydestä, joten terveydensuojelulain mukainen tarkastus tehdään tästä syystä erillisenä tarkastuksena.

8.4 Sosiaalialan laitosten valvonta

Terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ilmoituksenvaraisiksi sosiaalihuollon yksiköiksi luetaan kunnan, valtion tai yksityisen ylläpitämät ympärivuorokautista hoitoa antavat sosiaalihuollon toimintayksiköt ja vastaavat. Nämä yksiköt ovat myös säännöllisen valvonnan piirissä. Toimintayksiköiden yhteydessä olevien asiakkaiden (esim. vanhukset) vuokra- tai omistusasunnot eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

8.5 Talousvesi

Talousveden valvonta koskee kaikkea terveydensuojelulain 16 §:ssä tarkoitettua vettä. Veden valvonnassa sovelletaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetusta talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015) tai STM:n asetusta pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001).

Terveydensuojelulain mukaisissa talousvettä toimittavissa laitoksissa tehdään tarkastuksia laitostiloissa sekä raakaveden laadun varmistamiseksi vedenottamoilla ja niiden lähiympäristössä. Lisäksi talousvettä toimittavan laitoksen valvontaan kuuluu hyväksytyn valvontatutkimusohjelman ja näytteenottosuunnitelman toteutumisen sekä veden laadun tutkimustulosten arviointi. Kaikilla terveydensuojelulain mukaisilla vesilaitoksilla on voimassa oleva valvontatutkimusohjelma ja erityistilannesuunnitelma. Apuna valvontatutkimusohjelman laadinnassa käytetään Valviran ohjeistusta. Kohteet/vesilaitokset, jotka toimittavat talousvettä vain omaan käyttöönsä eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Niiden veden laatua valvotaan joko asetuksen (1352/2015) tai (401/2001) mukaisesti.

Talousvettä toimittavien laitosten omavalvonnan ja talousveden laadun viranomaisvalvonnan on perustuttava veden terveydellisen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Päävastuu riskinarvioinnin tekemisestä on vesilaitoksilla. Terveydensuojeluviranomainen osallistuu tekemiseen terveyshaitan arvioinnin asiantuntijana ja hyväksyy riskinarvioinnin. Kahden talousvettä toimittavan laitoksen riskinarviointi on jo hyväksytty ja niiden valvontatutkimusohjelma on päivitetty huomioiden riskinarvioinnissa esille tulleet seikat. Muiden talousvettä toimittavien laitosten riskinarviointityö on myös aloitettu ja riskinarvioinnit tullaan hyväksymään ennen seuraavan valvontatutkimusohjelman päivitystä.

STM:n asetuksen (1352/2015) mukaisten laitosten vesinäytteiden tutkiminen on jaettu viranomaisvalvontanäytteisiin ja omavalvontanäytteisiin. Laitokset toimittavat tutkimustuloksensa välittömästi niiden valmistuttua valvontaviranomaiselle, joten veden laadun arviointia tehdään säännöllisesti aina tutkimustulosten saavuttua.

STM:n asetuksen (401/2001) 1§:n 1 ja 2 kohdan mukaisen talousveden valvontaan on laadittu kohteille näytteenottosuunnitelmat. Toimijat vastaavat näytteenottosuunnitelman toteutuksesta, mutta tarvittaessa näytteet voidaan ottaa ja tutkituttaa toimijan kustannuksella.

Vantaan terveydensuojeluviranomaiset antavat talousvesineuvontaa verkostoveden ja talousvesikaivojen osalta. Vesihuoltoverkoston ulkopuolella on Vantaalla noin 5000 oman talousvesikaivon varassa olevaa kuntalaista. Kiinteistökohtaisten talousvesien suunnitelmallista valvontaa ei ole tarpeen tehdä, koska yksittäiset kotitaloudet vastaavat itse hankkimansa talousveden laadusta. Tarvittavat valvontatoimet ja näytteenotto kohdennetaan terveyshaittaepäilyihin. Vuosittain tutkitaan yhden asuinalueen kaivovesien laatua ja siten saadaan uutta tietoa Vantaan kaivovesien laadusta.

Viranomaisnäytteiden arvioitu määrä vuonna 2020 on 150 näytettä. Näytteenotosta vastaa joko laboratorio (MetropoliLab Oy) tai veden toimittaja.

8.6 Uimarannat

Yleiset uimarannat tarkastetaan vuosittain uimakauden aikana. Tarkastus kohdistuu uimarannan yleiseen siisteyteen, oheistiloihin, varustukseen ja käymälätiloihin.

Vuosittain ennen uimakauden alkua laaditaan yleisistä uimarannoista uimarantaluettelo, joka toimitetaan valtion viranomaisille huhtikuun loppuun mennessä. EU-uimarannoille, joita Vantaalla on kaksi, laaditaan ennen uimakauden alkua uimarannan omistajan kanssa viranomaisvalvontaa varten seurantakalenteri, josta selviää näytteiden ottoajankohdat. Näytteitä otetaan uimakauden aikana (15.6. – 31.8.) joka toinen viikko, siten että ensimmäinen näyte otetaan ennen uimakauden alkua. Uimakauden päättyessä toimitetaan EU-uimarantojen uimaveden tutkimustulokset ja niiden perusteella tehty uimavesiluokitus syyskuun loppuun mennessä valtion viranomaisille edelleen toimitettavaksi EU-komissiolle. Pieniltä yleisiltä uimarannoilta otetaan vesinäytteet samanaikaisesti EU-uimarantojen kanssa. Arvioitu viranomaisvalvonnan näytemäärä kesän aikana on 42 näytettä.

Kuusijärven ja Vetokankaan uimarantaa käytetään myös talviuintipaikkana ja ne tarkastetaan vuosittain talviuintikauden (1.9.–14.6.) aikana. Uimaveden laadun tutkimiseen sovelletaan STM:n asetusta pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (354/2008). Talviuintikaudella näytteitä otetaan kerran syksyllä ja kerran keväällä. Talviuintipaikkojen arvioitu viranomaisvalvonnan näytemäärä vuonna 2020 on 4 näytettä.

Kaikkien uimavesinäytteiden otosta vastaa laboratorio (MetropoliLab Oy).

8.7 Kylpylät, uimahallit ja vastaavat

Jokaisella uimahallilla, kylpylällä ja muulla vastaavalla yleiseen käyttöön tarkoitettulla altaalla (esim. hotellien ja hoitolaitosten altaat) on valvontatutkimusohjelma ja siihen liittyvä allaskohtainen näytteenottosuunnitelma. Allasveden laadun tutkimiseen sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002). Vuonna 2019 aloitettu laitosten valvontatutkimusohjelmien ja näytteenottosuunnitelmien päivitystyö tehdään loppuun 2020.

Allasvesinäytteiden otosta vastaa laboratorio. Kolmessa kohteessa näytteenotosta ja laboratorioon toimittamisesta vastaa laitoksen henkilökunta. Kaikista näytteistä tutkitaan mikrobiologinen laatu, pH sekä klooripitoisuudet. Muut analyysit vaihtelevat eri näytteenottokerroilla. Klooripitoisuudet ja pH-arvo olisi mahdollista mitata paikan päällä kenttämittarilla, mutta yksikään kohde ei suorita kyseisiä mittauksia.

Allasvesinäytteiden määrä riippuu pääsääntöisesti laitoksen kävijämäärästä, mutta terveydensuojeluviranomainen voi vähentää tai lisätä näytteiden määrää edellisten vuosien tulosten, suoritettujen käyttötarkkailun tai laitoksen teknisten ominaisuuksien perusteella. Näytteenottojen vähimmäismäärä on 4 kertaa vuodessa. Suurimmista laitoksista otetaan näytteitä noin 25 kertaa vuodessa. Arvioitu viranomaisnäytteiden määrä on 460 näytettä. Koska näytteenottosuunnitelmat tehdään allas-/allaskiertokohtaisesti ja niiden laadinnassa huomioidaan esimerkiksi laitoksen kävijämäärä eri vuoden aikoina, vaihtelee laitoksesta otettavien näytteiden määrä eri näytteenottokerroilla.

Terveydensuojeluviranomainen seuraa säännöllisesti valvontanäytteiden tuloksia. Ylimääräisiä näytteenottoja voi aiheutua asiakasvalitusten, valvontatutkimuksissa todettujen laatuvaatimuspoikkeamien tai käyttötarkkailun yhteydessä todettujen terveyshaittaepäilyjen johdosta. Näistä epäilyistä laitoksen ylläpitäjän tulee tiedottaa terveydensuojeluviranomaiselle. Käyttäjille suunnattu allasveden laadusta tiedottaminen tapahtuu pitämällä viimeisimmät valvontatulokset esillä uimahallin ilmoitustaululla.

Kylpylässä ja viidessä uimahalleissa tehdään pääsääntöisesti vuosittain kaksi erillistä terveydensuojelulain mukaista tarkastusta. Näistä toinen keskittyy laitoksen suorittamaan käyttötarkkailuun ja toinen uima-allastilojen ylläpitoon eli siisteyteen ja rakenteiden kuntoon. Pienemmissä kohteissa tilojen ylläpito ja käyttötarkkailu tarkastetaan samalla kertaa. Tarkastusten yhteydessä voidaan ottaa harkinnanvaraisesti pintahygienianäytteitä esimerkiksi epidemiaepäilyissä tai epäiltäessä siivouksen asianmukaisuutta.

8.8 Yleisötilaisuuksien valvonta

Vantaan terveydensuojelujärjestyksessä on edellytetty, että yleisötilaisuuksien järjestäjä tekee toiminnastaan ilmoituksen, jos tilaisuudessa arvioidaan olevan yhtä aikaa vähintään 500 henkilöä. Toiminnanharjoittajaa ohjeistetaan tarvittaessa talousveteen, jätehuoltoon ja käymälöihin liittyvissä asioissa. Valvonnan tarve arvioidaan riskinarvioinnin perusteella ja valvontaa voidaan tehdä tarkastuksin, näytteenotoin ja mittauksin. Ennakoivalvontana tarkastetaan asiakirjoja ja ennen tapahtumaa alueella tehdään tarvittaessa tarkastus. Suurissa yleisötilaisuuksissa osallistutaan myös viranomaiskatselmuksiin.

Vuoden aikana järjestettäviin uusiin tai vuosittain toistuviin merkittäviin yleisötilaisuuksiin tehdään riskinarvioinnin perusteella tarkastus. Yleisötilaisuuteen liittyvää tilapäistä leirintäaluetta valvotaan talousveden, pesutilojen, käymälöiden ja jätehuollon osalta.

Terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä suoritetaan tarvittaessa muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Tarkastukset voidaan tehdä erikseen erityisesti silloin, kun tarkastukset on valvonnan tarkoituksen toteutumiseksi tarpeen tehdä eri aikoina. Tarvittaessa tilaisuuden jälkeen pidetään palautepalaveri, jonka tavoitteena on edelleen kehittää tilaisuuden järjestelyjä.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen valvonta on järjestäjälle maksullista.

8.9 Valvonnan painopistealueet

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukevat terveydensuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen. Vantaan terveydensuojelu huomioi valtakunnalliset painopisteet omassa toiminnassaan.

Omaavalon tukeminen

Terveydensuojelulakiin on kirjattu toiminnanharjoittajan omaavontavelvoite (TsL 2 §). Toiminnanharjoittajan on tunnistettava toimintansa mahdolliset terveyshaittaa aiheuttavat toiminnot sekä pyrittävä ennalta ehkäisemään ja vähentämään niitä. Omaavonta on toiminnanharjoittajan itsensä tekemää järjestelmällistä ja jatkuvaa toiminnan seuranta ja arviointia. Omaavonta koskee kaikkia toimijoita.

Toiminnanharjoittajien omaavonnan tueksi on laadittu kirjallista ohjeistusta. Ohjeistus on toimitettu mm. päiväkodeille ja kouluille sähköpostilla ja lisäksi ohje löytyy terveydensuojelun internetsivuilta. Omaavontaa tuetaan tarkastuksilla olemalla apuna tunnistamassa riskejä, joista voi aiheutua terveyshaittaa. Toiminnanharjoittajan omaavonnan toimivuus voidaan ottaa huomioon valvonnan riskinarvioinnissa.

Talousvesilaitosten kanssa jatketaan riskinarviointityötä ja pidetään valvontatutkimusohjelmat ajan tasalla. Vesilaitoksia ohjataan käyttämään toimintaympäristön seurantaan, riskinarviointiin ja muun omaavonnan suunnittelemiseen pääasiassa Water Safety Plan -työkalua.

Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö

Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että turvataan terveellinen elinympäristö. Vantaan terveydensuojelu ohjaa ja neuvoo toiminnanharjoittajia ja kuntalaisia terveydensuojelun asioissa mm. tarkastuksilla, internetsivuilla, sosiaalisessa mediassa, puhelimitse ja sähköpostitse. Vantaan kaupungin asukkaille annetaan paljon neuvontaa esimerkiksi talous- ja uimavesiin, sisäilmaan ja haittaeläimiin liittyen. Erilaisilla hankkeilla tuotetaan tietoa asukkaiden, päättäjien ja toiminnanharjoittajien käyttöön. Hankkeiden tuloksia, esimerkiksi vuosittaisia kaivosvesituloksia, julkaistaan internetsivuilla.

Elinympäristön terveellisyys vaikuttaa antamalla erilaisia lausuntoja esimerkiksi rakennusvalvonnalle, ympäristönsuojelulle ja aluehallintovirastolle. Kaupungin sisällä tehdään säännöllistä yhteistyötä mm. ympäristönsuojelun, tartuntatautikeskityksen, rakennusvalvonnan, työsuojelun, sivistys- ja sosiaalitoimen, varhaiskasvatuksen ja tilakeskuksen kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on sujuvoittaa kaupungin sisäisiä prosesseja ja edistää elinympäristön terveellisyttä. Lisäksi säännölliset tapaamiset sujuvoittavat toimintaa esimerkiksi häiriötilanteissa. Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan maankäytön suunnitteluun sekä kaupungin strategia- ja hyvinvointityöhön.

Terveydensuojelulla on omat suunnitelmat talous- ja uimavesiin ja säteilytilanteisiin liittyvien häiriötilanteiden varalta. Suunnitelmakauden 2020-2024 tavoitteena on integroida terveydensuojelun suunnitelma paremmin osaksi kaupungin häiriötilannesuunnitelmaa.

8.10 Valvontahankkeet

Terveydensuojeluvalvonta toteuttaa vuonna 2020 yhden valvontahankkeen.

Kaivosveden laatu

Ympäristöterveydenhuolto on selvittänyt vuosittain yhden vesijohtoverkoston ulkopuolella olevan alueen kaivosveden laatua ja saanut näin tietoa Vantaan kaivosvesien laadusta. Vuosittaisia hankkeita on tarkoitus jatkaa myös tulevina vuosina. Vedestä tutkitaan sekä mikrobiologisia että kemiallisia muuttujia. Näytteiden määrä ja tutkittavat analyysit päätetään, kun tutkimusalue, alueen vedelle aiheuttamat riskitekijät ja tutkimukseen osallistuvien kiinteistöjen määrä on tiedossa. Hanke toteutetaan ympäristöterveydenhuollon kustannuksella.

8.11 Terveyshaittaepäilyyn perustuva asuntojen ja oleskelutilojen valvonta

Terveydensuojelulain 26 §:n mukaan asunnon ja muun sisätilan sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, ilmanvaihdon, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa. Terveydensuojeluviranomainen voi terveydensuojelulain 27 §:n mukaan velvoittaa terveyshaitan aiheuttajan tai korjauksista vastaavan tahon poistamaan todettu terveyshaitta. Viranomainen voi myös kieltää tai rajoittaa käyttämästä asuntoa tai muuta oleskelutilaa.

Terveydensuojelulakia täydentää sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista (545/2015). Asetuksessa on muun muassa fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia tekijöitä koskevia vaatimuksia ja ohjeita.

Terveyshaittoja poistavassa valvonnassa neuvotaan ja opastetaan kuntalaisia asumisterveyteen liittyvissä kysymyksissä. Puhelimitse tapahtuvan neuvonnan lisäksi asukkaille ja muille tilojen käyttäjille lähetetään kirjallisia kosteusvauriotiedotteita sekä muuta asumisterveyteen ja rakennustekniikkaan liittyvää materiaalia. Terveyshaittoja selvittäviä tarkastuksia tehdään asukkaiden kirjallisesta pyynnöstä, kun epäillään, että asunnossa on terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Virka-apu- ja valvontatarkastuksia, joista laaditaan tarvittaessa erillinen tarkastusmääräys, tehdään jos on perusteltu syy olettaa asunnon aiheuttavan asukkaille tai naapureille terveyshaittaa.

Koulujen ja päiväkotien tutkimuspyynnöt otetaan kirjallisesti vastaan koulun rehtorilta, päiväkodin johtajalta, kouluterveydenhuollolta, työterveyshuollolta, työsuojeluvaltuutetulta tai muulta vastaavalta taholta. Lasten vanhempien ottaessa yhteyttä päätetään tapauskohtaisesti asiassa tarvittavat toimenpiteet.

Terveystensuojeluviranomainen antaa puhelinneuvontaa ja tekee tarvittaessa tarkastuksia sekä antaa määräyksiä tuholaitosten torjumiseksi.

8.12 Lausunnot

Terveystensuojeluvilvontaan kuuluu olennaisena osana erilaisten lausuntojen antaminen. Lausuntoja annetaan mm:

- rakennusluvista (terveydensuojelulain 13 § mukaiset kohteet)
- asumisterveyteen liittyvistä asioista
- talousveden laadusta
- vesihuollon kehittämissuunnitelmasta
- vesijohto- tai viemäriverkostoon liittyvistä vapautushakemuksista
- hulevesien johtamisesta
- ympäristöluvista
- sosiaalialan laitosten ja toimintapisteiden lupaa tai rekisteröintiä varten.

8.13 Tarkastusten sisältö, tarkastustiheys ja -aika

Terveystensuojeluviranomainen pyrkii ennaltaehkäisemään terveyshaittoja sekä edistämään asuin- ja lähiympäristön terveellisyttä. Terveyshaittoja poistavaa tarkastustoimintaa tehdään pääosin asukkaiden ja tilojen käyttäjien yhteydenottojen perusteella. Tutkimuspyyntöjen käsittelyssä päiväkotien ja koulujen tutkimuspyynnöt pyritään ottamaan käsittelyyn mahdollisimman nopeasti lasten iän tai suurien käyttäjämäärien johdosta. Asunnontutkimuspyynnöt käsitellään oman jonotilanteen mukaisesti saapumisjärjestyksessä.

Terveystensuojelulain mukaiset valvontakohteet tarkastetaan suunnitelman mukaisesti ja siten, että oleellimmat terveydensuojelun näkökohdat tulevat tarkastetuiksi. Valvira on laatinut valtakunnallisessa valvontaohjelmassa ohjeet keskimääräisistä tarkastustiheyksistä. Toistaiseksi Vantaa suunnittelee valvontaa Valviran valvontaohjelman mukaisilla tarkastustiheyksillä. Kertyvän valvontahistorian perusteella voidaan tarkastustiheyttä jatkossa vähentää enintään puolella tai nostaa tarpeelliseksi katsotulla määrällä. Tarkastustiheydet ja tarkastuksiin käytettävä aika sekä tarkastuksen sisältö on esitetty liitteessä 1.

Asuntojen ja muiden oleskelutilojen tarkastustoiminnassa pyritään selvittämään, onko rakennuksessa terveyshaittaa aiheuttavia vaurioita tai olosuhteita asukkaille tai tilojen käyttäjille. Tarkastuksen lisäksi kohteessa voidaan tehdä mittauksia ja/tai ottaa näytteitä. Arvioidessa terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa käytetään apuna sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (545/2015) ja asetuksen soveltamisohjeita. Myös säteilylain (859/2018) mukaiset velvoitteet radonpitoisuuksien valvonnasta huomioidaan. Tarkastuksia tehtäessä käytetään apuna valvontayksikön omia ohjeita sekä muun muassa keskusviraston (Valvira) laatimia ohjeita. Tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka lähetetään asianosaisille. Vuoden 2019 alussa terveydensuojelu siirtyi käyttämään valtakunnallisia valvontalomakkeita (ns. VATI-lomakkeet). Lomakkeita kehitetään edelleen ja Vantaan yksikkö on mukana kehitystyössä.

Valvontakohdetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika koostuu tarkastukseen valmistautumisesta, tarkastuksen sisällöstä sekä tarkastuskertomuksen laatimisesta. Osassa tapauksissa saattaa haitan selvittäminen viedä useamman työpäivän.

Lainsäädäntö ja ohjeet

Terveydensuojelulaki 763/1994

Terveydensuojeluasetus 1280/1994

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista 545/2015

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 1352/2015

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 401/2001

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta 177/2008

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta 354/2008

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 315/2002

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja talousvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta 1351/2006

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja allasvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta 1350/2006

Säteilylaki 859/2018

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2020-2024

9 TUPAKKALAIN JA NIKOTIINIKORVAUSVALMISTEIDEN VALVONTA

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Laissa säädetään toimenpiteistä, joilla ehkäistään tupakkatuotteiden käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä edistetään tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista ja suojellaan väestöä altistumiselta niiden savulle.

Tupakkalaissa (549/2016) kunnalle määriteltyjen tehtävien valvonta kuuluu osaksi ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Tupakkain säännöllisen valvonnan toteuttamiseksi tulee laatia valvontasuunnitelma, joka perustuu Valviran laatimaan valtakunnalliseen tupakkalain valvontaohjelmaan vuosille 2020-2024.

Tupakkalain valvonnessa on tapahtunut useita muutoksia viime vuosien aikana. Euroopan unionin uusi tupakkatuotedirektiivi tuli voimaan 19.5.2014. Direktiivi saatettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä tupakkalain kokonaisuudistuksen voimaantulon myötä 15.8.2016.

Uusi tupakkalaki toi uusia tehtäviä kunnalle ja uusia tuotteita tupakkalain sääntelyn piiriin. Lain voimaan tulon myötä esimerkiksi sähkösavukelaitteet ja niissä käytettävät nesteet sekä poltettavaksi tarkoitetut kasviperäiset tuotteet tulivat tupakkalain alaisuuteen. Lisäksi tupakkatuotteiden tukkumyynti tuli ilmoituksenvaraiseksi ja tupakointikieltojen ja -rajoitusten soveltamisala laajeni. Kunnassa aloitettiin tuolloin myös asuntoyhtiöiden tupakointikieltohakemusten käsittely.

Nyt viimeisimpänä muutoksena tupakkalain valvontakentässä on tupakkatuotteiden tuotepakkauksia koskeva sääntely, joka on edellyttänyt tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin uudet jäljitettävyyss- ja turvaominaisuusmerkinnät vaiheittain 20.5.2019 alkaen. Uusilla merkinnöillä pyritään vaikuttamaan tupakkatuotteiden laittoman kaupan ehkäisyyn.

Myös lääkelaki antaa tehtävän kunnalle. Kunta myöntää lääkelain mukaiset vähittäismyyntiluvat nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiin kaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla sekä ravitsemisliikkeissä. Kuntaa valvoo, että nikotiinivalmisteiden myynnissä noudatetaan lääkelain nojalla annettuja määräyksiä.

9.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti edellyttää myyntipaikan sijaintikunnan myöntämää vähittäismyyntilupaa. Lupa on myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtainen. Lupahakemuksessa tulee olla selvitys myytävistä tuotteista, niiden sijoittelusta myyntipisteessä sekä tieto myyntipisteiden lukumäärästä ja sijainnista. Myöntämisen edellytyksenä on hakijan täysi-ikäisyys ja hyväksyttävän omavalvontasuunnitelman esittäminen.

Uusi vähittäismyyntilupahakemus tulee ympäristökeskukseen pääasiassa sähköisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ylläpitämän tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiluparekisterin kautta. Hakemus liitteinen kirjataan, käsitellään ja siitä tehdään viranhaltijapäätös.

Lupaa ei myönnetä, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta on tupakkalain vastaista tai, jos myyntipaikka ei ole kunnan valvottavissa. Tupakkalain mukaan lupaa ei saa myöntää myyntipaikkaan, joka sijaitsee päiväkodin tai perhepäivähoidon sisätilassa, päiväkodin ulkoalueella, lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavan laitoksen alle 18-vuotiaille tarkoitetussa sisätilassa tai heille tarkoitettulla ulkoalueella. Lupaa ei myöskään myönnetä myyntipaikkaan, joka sijaitsee perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisätilassa, oppilasasuntolassa tai tällaisen oppilaitoksen käytössä olevalla ulkoalueella.

Myyntiä ei saa aloittaa ennen kuin lupa on myönnetty ja kunta on tehnyt päätöstä koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Hakijalle lähetetään viranhaltijapäätös sekä esillä pidettävä vähittäismyyntilupa, joka tulee olla myyntipisteessä asiakkaiden nähtävillä. Luvan käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Tupakkalain (549/2016) voimaan tulon jälkeen myönnetty vähittäismyyntilupa oikeuttaa luvanhaltijaa myymään sekä tupakkatuotteita että nikotiininesteitä. Luvan hakemisen yhteydessä hakijan tulee ilmoittaa kuntaan, mitä tuotteita myyntipisteessä aiotaan myydä. Tämä tieto merkitään Valviran tupakkaluparekisteriin. Luvanhaltijan tulee ilmoittaa tuotevalikoimassa luvan myöntämisen jälkeen tapahtuvat muutokset kunnalle, joka päivittää tiedot Valviran rekisteriin. Lupiin tehtävistä muutoksista ei peritä käsittelymaksua.

Vanhan tupakkalain nojalla myönnetyt tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvat jäivät voimaan lakimuutoksen yhteydessä. Myös näiden lupien haltijoilla on oikeus myydä nikotiininesteitä ilmoitettuaan asiasta kirjallisesti kuntaan. Kunta käsittelee ilmoituksen, toimittaa ilmoittajalle vastaanottokuittauksen ja tekee asiaa koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Asian käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Tupakkatuotteiden myynti edellyttää voimassa olevan vähittäismyyntiluvan lisäksi tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän mukaisia tunnistekoodoja, jotka perustuvat EU:n tupakkatuotedirektiivin mukaisiin säädöksiin. Nämä tulivat voimaan 20.5.2019. Tupakkatuotteiden vähittäismyyntiin jatkamiseksi luvanhaltijoiden piti hakea tunnistekoodit sähköisesti sosiaali- ja terveysministeriön nimeämältä erityiseltä tunnistekoodien antajalta (slovakialainen Allexis s.r.o). Koodit saatuaan vähittäismyyntiluvan haltijan tuli ilmoittaa koodit kuntaan, jossa ne kirjattiin Valviran rekisteriin kyseisen myyntiluvan tietoihin. Koodit tuli olla merkittynä rekisteriin 20.7.2019. Nyt tukkuliikkeet eivät voi enää myydä tupakkatuotteita niille vähittäismyyntiluvan haltijoille, jotka eivät ole koodoja hakeneet. Tunnistekoodien tarkoituksena on mahdollistaa tupakkatuotteiden liikkeen seuraaminen tuotteiden valmistuspaikasta aina ensimmäiseen vähittäismyyntipaikkaan saakka. Tällä on tarkoituksena osaltaan ehkäistä tupakkatuotteiden laitonta kauppaa.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vuosittainen valvontamaksu perustuu myyntipaikassa olevien myyntipisteiden lukumäärään ja myytäviin tuoteryhmiin. 1.1.2017 alkaen vuosittainen valvontamaksu on peritty veroluontoisena eikä maksulla tarvitse enää olla kustannusvastaavuutta. Valvontamaksu on 500 euroa myyntipistettä kohden. Maksu peritään kaksinkertaisena, jos myynnissä on sekä tupakkatuotteet että nikotiininesteet. Kaikki tupakkavalvontaa koskevat maksut peritään myyntipaikasta, muita valvontaa koskevia maksuja ei peritä.

9.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti on ilmoituksenvaraista toimintaa. Ilmoitus tulee tehdä tukkumyyntipaikan sijaintikunnalle ennen myyntiä aloittamista. Tukkumyynti-ilmoituksessa on annettava vastaavat tiedot kuin vähittäismyyntilupahakemuksessa. Asiasta ei tehdä erillistä päätöstä, mutta ilmoittajalle toimitetaan vastaanottokuittaus sekä tehdään asiaa koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Myyntiä saa aloittaa heti, kun ilmoitus on tehty.

Ilmoituksen käsittelystä peritään kunnan maksutaksan mukainen maksu. Tukkumyynnistä peritään myös vuosittainen myyntipistekohtainen valvontamaksu, jonka suuruus on sama kuin vähittäismyyntipaikan valvontamaksussa.

9.3 Tupakkalain alaisten tuotteiden valvonta ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvonta

Vain tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti edellyttää aiemmin esitettyä vähittäismyyntilupaa. Näiden valvonnan lisäksi myös muiden tupakkalain alaisten tuotteiden myynti valvonta kunnan alueella kuuluu kunnan tehtäviin. Valvottavien tuotteiden kirjo on moninainen: esimerkiksi tupakan vastikkeet, tupakointivälineet, tupakkajäljitelmät sekä höyrystettäväksi tarkoitetut nikotiinittomat nesteet kuuluvat kunnan valvontaan. Tarkastuksilla valvotaan esimerkiksi, että myynnissä olevissa tuotteissa ei ole tunnusomaista tuoksua tai makua, markkinointi- ja esilläpitokieltojen toteutumista sekä tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten säännösten mukaisuutta.

Tarkastuksen sisältö on yleisellä tasolla määritelty aiemmin tässä valvontasuunnitelmassa. Tupakka- ja lääkelakien alaisten tuotteiden tarkastukset tehdään aina, kun mahdollista muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä. Tupakkalain mukaisissa tarkastuksissa käytetään

Valviran laatimaa tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikan tarkastuslomaketta, joka löytyy Valviran ympäristöterveydenhuollon ekstranetistä, tupakkaekstranetin kohdasta Asiakirjamallit sekä vati-järjestelmästä.

Tarkastettavia asioita ovat muun muassa seuraavat:

- myyntilupaa koskevat yleiset asiat (vastaavatko myyntipisteen tiedot viranomaiselle ilmoitettua)
- myynnissä olevat tuoteryhmät, tuotteiden sijoittaminen myyntipisteessä ja myyntipisteiden lukumäärä
- myyntipisteen jatkuva valvonta koko ostotilanteen ajan (valinta, maksaminen, vastaanottaminen)
- esillä pidettävä myyntilupa ja myyntikieltoilmoitus asiakkaiden hyvin havaittavissa jokaisessa myyntipisteessä
- omaevalvontasuunnitelma ja siihen liittyvät kirjaukset
- myyntiin liittyvien ikärajojen noudattaminen
- esilläpito- ja markkinointikieltoihin liittyvät asiat
- vähittäismyyntipakkaukset ja niiden merkinnät
- onko myynnissä kiellettyjä tuotteita (suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, purutupakkaa, nenänuuskaa tai nikotiininetettä, jonka nikotiinipitoisuus on yli 20 mg/ml)?
- onko automaattisia myyntilaitteita? (kiellettyä 1.1.2015 alkaen)
-

Tarkastuksissa valvotaan samalla nikotiinivalmisteiden myyntiä, jolloin kiinnitetään huomiota ostotilanteen valvontaan, tuotteiden sijoitteluun ja säilytykseen.

9.4 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta

Kunta valvoo alueellaan tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista. Tupakointikieltoja koskevia säädöksiä sovelletaan myös poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen polttamiseen ja sähkösavukkeen käyttämiseen. Tilat ja alueet, joissa tupakointi on kielletty, myös sähkösavukkeiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden käyttö on kielletty.

Tupakointi on kielletty tupakkalain mukaan seuraavissa paikoissa:

- rakennuksen, kulkuneuvon tai muun vastaavan paikan sisätiloissa, jotka ovat yleisön tai työntekijöiden käytettävissä taikka elinkeinotoiminnassa tuotettujen tai julkisten palvelujen tarjoamista varten asiakkaiden käytettävissä;
- ulkotiloissa järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksissa tai katsomoissa taikka muissa tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuissa tiloissa, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan;
- päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten ulkotiloissa.

Tupakoida ei myöskään saa yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä, kun siellä oleskelee alle 15-vuotias. Kielto ei koske kulkuneuvossa olevaa asuintilaa. Tupakointikielto autossa vähentää lasten altistumista tupakansavulle ja sen aiheuttamille terveyshaitoille. Savutonta tupakkatuotetta ei saa käyttää päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa.

Tupakkalain toteutumista voidaan valvoa samalla, kun valvontakohteeseen kohdistetaan muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Mikäli tarkastuksella havaitaan puutteita tupakkalain noudattamisessa, tehdään valvontakohteeseen tupakkalain mukainen tarkastus.

9.4.1 Tupakointitilat

Aiemmin vain ravintoloiden tupakointitilat tarvitsivat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen hyväksymisen, nyt sen tarvitsevat kaikki tupakointitilat.

Tupakointitilaa ei saa olla tilassa, joka on pääasiassa alle 18-vuotiaiden käytössä. Tupakan savu ei saa levitä alueelle, jossa tupakointi on kielletty. Ravintoloiden tupakointitilojen tulee olla kohtuullisen

kokoisia suhteessa liikehuoneiston kokoon ja asiakaspaikkojen määrään. Tupakointitilasta on laadittava omavalvontasuunnitelma ja niissä ei saa tarjoilla tai nauttia ruokaa tai juomia.

Tupakkalain olosuhdevalvontaa suoritetaan pääsääntöisesti terveydensuojelulain tai elintarvikelain mukaisten tarkastuskäyntien yhteydessä. Pelkästään alkoholijuomia anniskelevat ravintolat eivät ole säännöllisen elintarvikevalvonnan piirissä. Osassa näistä on kuitenkin tupakkatuotteiden vähittäismyyntiä ja tupakointitila. Nämä tarkastetaan aina toiminnan aloittamisen, toimijan vaihtumisen tai asiakasvalitusten yhteydessä, jolloin tarkastetaan myös tupakkatuotteiden vähittäismyynti ja tupakointitila.

Tupakointitilojen osalta tarkastettavia asioita ovat tupakointikieltoa osoittavien opasteiden sijoittelu, tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattaminen ja tupakointitilan omavalvontasuunnitelman toteutuminen. Ravintoloiden tupakointitilojen valvonnassa on olennaista kiinnittää huomiota tupakointitilan omavalvontavelvoitteiden toteutumiseen, laitteiston huoltoon sekä toimivuuteen. Tilasta ei saa levitä tupakan savua muille alueille. Tarkastuksissa käytetään Valviran laatimaa tupakointikieltojen ja -rajoitusten tarkastuslomaketta. Savuttomuustarkastuksissa käytetään aistihavaintoihin perustuvaa arviointia (mm. tuhkakuppien sijoittelu, näkyvä savu, savun haju) ja tarvittaessa voidaan selvittää savun kulkeutumista merkkisavututkimuksin tai ilmanäytteiden avulla.

9.4.2 Tupakointikiellot asuntoyhteisössä

Tupakkalain mukaan asuntoyhteisön yhteisissä ja yleisissä sisätiloissa ei saa tupakoida. Asuntoyhteisö saa itse kieltää tupakoinnin hallitsemisensa yhteisissä ulkotiloissa rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikkialueella ja yhteisillä parvekkeilla.

Tupakkalaki antaa taloyhtiöille mahdollisuuden hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kunnan on määrittävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden ja muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin.

Tupakointikieltoa koskeva hakemus voi kohdistua yhteen tai useampaan parvekkeeseen tai tilaan ja tilat on yksilöitävä hakemuksessa. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä. Asuintilan haltijalle tulee ennen kiellon määräämistä varata mahdollisuus estää savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Tupakointikielto ei tässä tapauksessa koske sähkösavukkeen käyttöä.

Tupakointikieltojen määrääminen asuinyhteisöön on ollut mahdollista 1.1.2017 alkaen. Savun kulkeutumisen mahdollisuus riittää kiellon määräämiseen eikä terveyshaittaa tarvitse osoittaa, toisin kuin terveydensuojelulain mukaisessa menettelyssä. Terveydensuojelulain soveltaminen on kuitenkin edelleen mahdollista yksittäistapauksissa. Asuntoihin ja muihin oleskelutiloihin tulevan tupakansavun haittoihin puututaan vain kirjallisen vireille tulon kautta.

9.5 Tupakkalain valvonnan painopisteet

Valvira on määritellyt tupakkalain valtakunnallisessa valvontaohjelmassa valvonnan painopistealueet vuosille 2020-2024. Nämä ovat:

- Omavalvonnan tukeminen
- Yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa
- Laittoman kaupan ehkäisy sekä viranomaisten välinen yhteistyö.

Tupakkalaissa omavalvontasuunnitelman laatimisvelvoite koskee tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myyntiä sekä ravintoloiden tupakointiloja. Näiltä osin omavalvontasuunnitelman laatiminen on toiminnanharjoittajille lakisääteinen velvoite. Painopisteen tavoitteena on auttaa parantamaan toiminnanharjoittajien omavalvonnan laatua, lisätä valvonnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä edistää valvontakohteista tehtävää riskinarviointia.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukee tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelman toinen

painopiste, yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa. Vantaalla on jo aiempinakin vuosina tehty yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön yksikön osallistumalla kaupungin tarjontatyöryhmän työskentelyyn. Tätä jatketaan mahdollisuuksien mukaan.

Tupakkalain valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteenä vuosille 2020–2021 ovat savukkeiden ja kääretupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten uudet pakolliset turvaominaisuusmerkinnät sekä jäljitettävyyssjärjestelmän mukaiset yksilölliset tunnistet. Turvaominaisuusmerkinnän avulla voidaan määrittää, onko myynnissä oleva tuote aito vai laitton tupakkatuote. Jäljitettävyyssjärjestelmän mukaisilla tunnistekoodilla pystytään jäljittämään tuote valmistuksesta aina vähittäismyyntiin asti. Tupakkalain mukaisessa myynnin valvonnassa kiinnitetään vähittäismyyntipakkausten osalta erityistä huomioita uusiin pakollisiin merkintöihin, joiden tarkoituksena on ehkäistä tupakkatuotteiden laitonta kauppaa.

Valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman mukaan valvonnan toteuttamisessa tulisi kiinnittää huomiota viranomaisyhteistyön toimintatapojen luomiseen ja vakiinnuttamiseen sekä yhteistyön toimivuuteen. Tavoitteena on edistää viranomaisten välistä yhteistyötä tupakkatuotteiden laittoman kaupan ehkäisyn näkökulmasta. Vuosina 2022–2024 toteutetaan ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman teemaa yhdenmukaisesta valvonnasta ja yhteistyöstä keskittymällä valvonnassa niihin osa-alueisiin, joissa kunnilla ja Valviralla on päällekkäistä valvontatoimivaltaa.

Omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa on valtakunnallisen valvontaohjelman painopistealueena koko suunnitelmakauden ajan. Vantaan painopistealueet mukailevat valtakunnallisia painopisteitä.

9.6 Valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset

Tupakka- ja lääkelakien mukaiseen valvontaan on Vantaalla arvioitu kuluva yhteensä 0,9 htv.

Taulukossa 5 on esitetty tupakkalain valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset vuodelle 2020. Kaikki tupakan ja nikotiinikorvaustuotteiden myyntipaikat tarkastetaan joka toinen vuosi. Tarkastustiheyden määrittelyssä on huomioitu valtakunnallisessa tupakkalain valvontaohjelmassa 2020-2024 esitetyt tarkastustiheydet ja painopistealueet. Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikkojen valvonnassa vuoden 2020 tarkastustarve on 106 tarkastusta.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonnassa tiedossa olevien kohteiden tarkastustarve on 5 tarkastusta.

Osa tupakkalain valvontaan käytettävästä työajasta kuluu myyntilupahakemusten käsittelyyn, neuvontaan, valitusten käsittelyyn, valvontaa tukevaan työhön, hallinnollisiin töihin, suunnitteluun sekä rekisterien ja seurannan kehittämiseen.

Nikotiinivalmisteiden myyntipaikkoja on Vantaalla 130.

Taulukko 3. Tupakka- ja lääkelain mukaiset valvontakohteet.

Toiminta	Valvontakohteiden lukumäärä (10/2019)	Tarkastustiheys krt/vuosi		Tarkastustarve määrä/vuosi	
		Valviran ohje	YTE:n suunniteltu	Valviran ohje	YTE:n suunniteltu
Vähittäismyynti	211	0,5	0,5	106	106
Tukkumyynti	6	0,5	0,5	3	3
Tupakointikiellot ja -rajoitukset					
Ravintolat ja muut ravitsemisliikkeet, joissa on tupakointitila	16	0,3	0,3	5	5
Nikotiinivalmisteet	130		0,5		65

Lainsäädäntö ja ohjeet

Tupakkalaki (549/2016)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (593/2016) tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä

Lääkelaki (395/1987) § 54 a - 54 e

Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2020 – 2024

10 ELINTARVIKEVALVONTA

Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus, hyvä terveydellinen laatu ja jäljitettävyys sekä kuluttajan suojaaminen elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta.

Vuonna 2019 lausunnolla ollut elintarvikelaki otetaan mahdollisesti käyttöön vuonna 2020. Lain perusteella esim. ensisaapumisvalvonta eli maahantuotujen eläinperäisten elintarvikkeiden valvonta ja kotitoimijoiden kodeissa tapahtuva valvonta kuuluvat kuntien suunnitelmalliseen valvontaan.

10.1 Valvontaviranomaisen tehtävät

Viranomaisvalvonnan on oltava vaatimustenmukaista, terveysvaaroja ehkäisevää ja kuluttajaa suojaavaa. Ennaltaehkäisevään valvontaan sisältyy elintarvikehuoneistojen toiminnastaan tekemien ilmoitusten ja hyväksymishakemusten käsittely ja alustavan riskinarvioinnin suorittaminen niiden perusteella. Elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta ja opastus on myös ennaltaehkäisevää valvontatyötä. Tärkein osa valvontaa on suunnitelmallisen valvonnan toteuttaminen. Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluu elintarvikehuoneistojen tilojen ja toiminnan tarkastamisen lisäksi omavalvonnan toimivuuden arviointi, sekä tarpeelliseksi katsottava näytteenotto.

Valvontaviranomaisen on puututtava epäilyihin terveyshaittoihin sekä määräystenvastaisuuksiin. Kuluttajavalitukset ja muiden viranomaisten toimenpitepyynnöt käsitellään viipymättä.

10.2 Tarkastusten sisältö

Elintarvikevalvontaa toteutetaan pääosin elintarvikealan toimijoihin kohdistuvilla tarkastuksilla. Tarkastuksista laaditaan aina kirjallinen dokumentti, jossa yksilöidään tarkastuksessa tehdyt havainnot.

Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset ovat maksullisia. Tarkastusmaksun suuruus määräytyy valvontakohdetypin eli kohdetoiminnan mukaan. Maksut perustuvat tarkastuksesta aiheutuneiden keskimääräisten kokonaiskustannusten määrään ja tarkastukseen tavanomaisesti kuluvaan työaikaan. Tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen ja lisäksi matkoista aiheutuneet kustannukset peritään keskimääräisen 0,5 tunnin matka-ajan mukaisesti.

Elintarvikehuoneistot, joissa käsitellään eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on hyväksyttävä ennen toiminnan aloittamista. Hyväksyttävät elintarvikehuoneistot tarkastetaan aina jo ennen toiminnan aloittamista.

Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot tarkastetaan pääsääntöisesti vasta toiminnan aloittamisen jälkeen. Ensimmäinen tarkastus suoritetaan riskinarvioinnin perusteella 1, 3 tai viimeistään 6 kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Jos ilmoituksen perusteella epäillään, että toimintaan liittyy riskejä, joita toimija ei ole ottanut huomioon tai että toiminta ei ilmoituksen perusteella ole lainkaan mahdollista, voidaan ensimmäinen tarkastus tehdä jo ennen toiminnan aloittamista. Ensimmäisessä tarkastuksessa selvitetään elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset kuten tilojen sijoittelu ja riittävyys, rakenteet, laitteet ja toimijan omavalvontasuunnitelma.

Toimijoiden elintarvikehuoneistoista tekemät ilmoitukset kirjataan seurantataulukkaan, johon merkitään, kun toimijalle on lähetetty todistus ilmoituksen käsittelystä. Tämän avulla pystytään seuraamaan ilmoitusten käsittelyaikoja. Vuoden 2019 alusta alkaen ilmoitusten käsittelyaikatavoite on ollut kaksi viikkoa (10 työpäivää). Samaan seurantataulukkaan merkitään myös uuden kohteen riskinarviointi, jonka mukaan ensimmäisen tarkastuksen ajankohta (1, 3 tai 6 kk) määräytyy, sekä tarkastuksen suorituspäivä. Näin taulukon avulla seurataan myös ensimmäisten tarkastusten toteutuma-aikoja.

Ensimmäisen tarkastuksen jälkeen elintarvikehuoneistoon tehdään suunnitelmallisia tarkastuksia valvontasuunnitelman mukaisella tiheydellä. Tarkastustiheys määräytyy Ruokaviraston elintarvikehuoneiston riskiluokituksesta ja valvontatarpeen määrittämisestä antaman ohjeen (Evira 10503/1) mukaisesti ja tarkastusmäärät saadaan ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmästä eli VATI:sta.

Tarkastuksia suunniteltaessa käytetään apuna Ruokaviraston ohjetta Elintarvikehuoneiston riskiperusteisesta valvonnasta (Evira 16044/1). Tarkastukset tehdään yleensä ennalta ilmoittamatta. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla tarkoituksenmukaista sopia tarkastuksesta etukäteen, jotta vastuuhenkilöiden on mahdollista olla mukana tarkastuksessa.

Tarkastus voi kattaa koko toiminnan tai kohdistua vain johonkin toiminnan osa-alueeseen esim. tarkastetaan vain tietyt tilat ja toiminnot tai omavalvontasuunnitelman sisältöä, toteutusta ja omavalvonnan tuloksia tai vaikkapa pakkausmerkintöjä, jäljitettävyyttä, työskentelyhygieniää tai elintarvikkeiden koostumusta. Tarkastuksilla varmistutaan omavalvontanäytteenoton riittävydestä, näytteenoton toteuttamisesta omavalvontasuunnitelman mukaisesti, sekä tarkastetaan näytetulokset ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet. Jos omavalvontanäytteenotto tai sen perusteella tehdyt toimenpiteet vaikuttavat riittämättömiltä, voi viranomainen ottaa näytteitä omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi.

Valvonta voi kohdistua myös pelkästään asiakirjoihin ja tapahtua tällöin joko toimijan tai viranomaisen tiloissa. Asiakirjatarkastuksia ovat mm. elintarvikehuoneistoilmoituksen käsittely, omavalvontasuunnitelman tarkastaminen, kuljetuksiin, vientiin ja tuontiin liittyvien asiakirjojen tarkastaminen, takaisinvetoilmoitusten tarkastaminen tai omavalvonnan suorittamisen ja tulosten tarkastaminen vähittäismyynnin sähköisestä tietopankista.

Oiva on elintarvikevalvonnan tarkastustietojen julkistamisjärjestelmä, jota koordinoi Ruokavirasto. Suunnitelmalliset tarkastukset ovat yleensä nk. Oiva-tarkastuksia, jotka tehdään Ruokaviraston laatimien Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti. Arviointiohjeita on yhteensä 164, erikseen ilmoitettaville ja hyväksyttävillä elintarvikehuoneistoille. Elintarvikehuoneiston toiminnasta riippuen yhtä huoneistoa koskee vain osa arviointiohjeista ja tavoitteena on että kolmen vuoden tarkastusjakson aikana kaikki kyseistä elintarvikealan toimijaa koskevat arviointikohdat tulevat tarkastetuiksi.

Oivassa arvioidaan neliportaisella asteikolla (Oivallinen, Hyvä, Korjattavaa, Huono) yrityksen elintarviketurvallisuutta, kuten elintarvikehygieniää ja tuoteturvallisuutta. Jos tarkastuksissa havaitaan epäkohtia eli Oiva-arvosanaksi tulee joko Korjattavaa tai Huono on tarpeen suorittaa uusintatarkastus, jolla varmistetaan, että epäkohtien korjaamiseksi annettuja määräyksiä on noudatettu. Epäkohtien korjaamiselle sovitaan määräaika, jonka umpeuduttua uusintatarkastus tehdään. Tarkastuskäynnin sijaan on myös mahdollista muutoin dokumentoidusti varmistua epäkohdan korjaantumisesta. Uusintatarkastukset ovat toimijalle maksullisia.

Valituksen johdosta kohteeseen tehdään asian selvittämiseksi tarkastus, joka on toimijalle maksuton.

10.3 Elintarvikevalvonnan toteutus ja kohdentaminen

Kohteiden tarkastuskäynnit ovat valvonnan tärkeä työkalu ja näytteenotto on hyvä lisä viranomaisen valvontakeinoihin. Sähköinen etävalvonta on myös mahdollista, kun valvonnan tarvitsemia tietoja löytyy netistä tai niitä voidaan toimittaa viranomaiselle sähköisesti.

Valvonnan vaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä pyritään lisäämään viranomaisvalvonnan tarkastustulosten julkaisemisella. Elintarvikelaki, joka on ollut lausunnolla vuonna 2019, edellyttää elintarvikealan toimijaa julkaisemaan valvontaviranomaisen antaman tarkastusasiakirjan ja valvontaviranomaista julkaisemaan suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Ruokaviraston määräämällä tavalla. Yksittäisten valvontakohteiden valvontatietojen julkaiseminen aloitettiin Oiva-järjestelmän myötä toukokuussa 2013 vähittäismyynti- ja tarjoilupaikkojen osalta. Vuonna 2015 Oiva laajeni ja kattaa nykyään suurimman osan elintarvikealan yrityksistä. Valvonnan vaikuttavuutta lisää myös pakkokeinojen käyttö, jota seurataan keskusviranomaisen taholta ja kuntia on ohjeistettu lisäämään niiden käyttöä. Pakkokeinoihin tulee ryhtyä aina, jos toimija ei viivytyksettä korjaa Oiva-arvosanaan ”huono” johtanutta virhettä.

Elintarvikevalvontaa tehdään riskinarvioinnin perusteella ja tarkastustiheys määräytyy Ruokaviraston elintarvikehuoneiston riskiluokituksesta ja valvontatarpeen määrittämisestä antaman ohjeen (Evira 10503/1) mukaisesti. Valvontaa kohdennetaan erityisesti sellaisiin kohteisiin, joissa valvontatoimenpiteillä on suurin vaikuttavuus (suuret tuotantomäärät ja toimitusalueen laajuus, paljon asiakaspaikkoja tai tehtyjä annoksia, asiakaskunnassa riskiryhmiä kuten lapsia tai vanhuksia). Aiemmin tarkastustiheys perustui yksinomaan elintarvikehuoneiston toimintatyyppiin (VATI:n kohdetoimintaan), jatkossa toiminnan sisältö ja laajuus otetaan enemmän huomioon valvontatarvetta määritettäessä.

Tällöin samassa toimintatyypissä, kohdetoiminnassa, olevien yksittäisten kohteiden riskiluokka ja siten tarkastustiheys vaihtelee. Riskiluokitusohjeessa luokkia on 11, kun 0-luokka otetaan huomioon. Ilmoitetut elintarvikehuoneistot, joihin ei tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia, kuuluvat riskiluokkaan 0. Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot sijoittuvat riskiluokkiin 1-5 ja hyväksyttävät elintarvikehuoneistot riskiluokkiin 3-10. Ohjeessa on annettu myös riskiluokan perusteella ohjeellinen yhteen tarkastukseen käytettävä aika.

Uudet toimijat tarkastetaan aina viimeistään 6 kk kuluessa toiminnan alkamisesta, samoin kohteet, joissa ilmoitetaan toiminnan olennaisesta muuttumisesta. Tarkastusten määrää ja tarkastusten kohdentumista on yleensä seurattu vähintään neljästi vuodessa.

Suunnitelmassa pyritään ottamaan huomioon tarjoilussa ja vähittäismyynnissä myös uusintatarkastusten määrä. Näiden osalta Oiva-järjestelmästä on saatu tietoa jo riittävän pitkältä ajalta, jotta pystytään arvioimaan Korjattavaa- tai Huono-arvosanan saavien kohteiden määrää ja siten uusintatarkastusten tarvetta.

Tilastollista epätarkkuutta aiheuttaa tietojenkeruujärjestelmien muuttuminen kuntavalvontajärjestelmästä valtakunnalliseksi VATI-järjestelmäksi, sekä järjestelmissä olevat erot.

10.4 Elintarvikkeiden tarjoilu

Elintarvikehuoneistoista tarjoilupaikat ovat suurin säännöllisesti valvottavien kohteiden ryhmä. Tarjoilupaikkojen kohdetoimintoja on Vantaalla VATI:n mukaan 1044 kpl (10/2019).

Taulukossa 4 on esitetty tarjoilupaikkojen eri toimintatyyppien, kohdetoimintojen lukumäärä, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella kohdetyypin suunnitellut tarkastusmäärät 2020 ja tarkastukseen käytettävä aika.

Oiva-tilastojen mukaan huonoimpien Oiva-arvosanojen Huono ja Korjattavaa määrä Vantaalla vaihtelee tarjoilupaikoissa eri toimintatyypeissä 4-28 % välillä. Prosentuaalisesti eniten uusintatarkastuksia tehdään ravintoloihin, vähiten taas laitospöytä- ja tarjoilukeittiöihin. Arvio uusintatarkastusten määrästä v. 2020 perustuu siihen, kuinka suuri osa toimintatyyppien mukaisista kohteista on vuoden 2018 tarkastustietojen mukaan saanut arvosanan Huono tai Korjattavaa.

Taulukko 4. Suunnitelmallinen valvonta tarjoilupaikoissa

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Suunnitelmallisia tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Suunnitelmallisia tarkastuksia yhteensä	Uusintatarkastuksia	Tarkastuksia yhteensä v. 2020
Ravintolatoiminta (valmistus ja tarjoilu ko. paikassa) RL 2-4	320	0,5-2 (2-3)	254	70	324
Grilli tai pikaruokalatoiminta RL 1-3	67	0,35-1 (1-3)	29	4	33
Kahvilatoiminta RL 1-2	150	0,35-0,5 (1-3)	50	10	60
Pubitoiminta (vain juomatarjoilua tai vähäistä elintarviketarjoilua) RL 0	63	0 (1-2)	8 (aloitus-tarkastukset)	1	9
Suurtalous, Keskuskeittiötoiminta ja pitopalvelu (ja ravintola, joka toimittaa ruokaa myös muualla) tarjoiltavaksi) RL 2-5	77	0,5-3 (1-4)	97	7	104

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Suunnitelmallisia tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Suunnitelmallisia tarkastuksia yhteensä	Uusinta-tarkastuksia	Tarkastuksia yhteensä v. 2020
Suurtalous, Laitoskeittiötoiminta (koulut, päiväkodit, sairaalat, hoitolaitokset, henkilöstöravintolat) RL 2-4	146	0,5-2 (1-3)	94	4	98
Suurtalous, Tarjoilukeittiötoiminta (muualla valmistetun ruoan tarjoilua, vähäistä välipalojen ym. valmistusta) RL 1-2	221	0,35-0,5 (1-3)	78	4	82
yhteensä	1044		610	100	710

Riskiluokitusohjeen mukaan kaikkein vähäriskisin toiminta voidaan jättää kokonaan suunnitelmallisten tarkastusten ulkopuolelle. Tällaiset kohteet kirjataan ilmoitusvelvollisuuden perusteella valvontakohdejärjestelmään ja niihin tehdään aloittamisen jälkeen tarkastus. Tämän jälkeen kohteissa käydään vain valitusten tai muiden tämääntapaisten syiden perusteella. Esimerkkeinä on mainittu tarjoilupaikoista mm. pubit, joten toimintatyyppiin, kohdetoiminnan Pubitoiminta, tarkastusmääriin on arvioitu uuden toiminnan aloittamiseen tai toimijan vaihtumiseen liittyvät tarkastukset, sekä tarvittavat uusintatarkastukset. Pubit kuuluvat 0-luokkaan ja niihin tehdään rekisteröinnin jälkeen aloitustarkastus, joka ei ole Oiva-tarkastus. Uusintatarkastuksia voidaan tehdä tarvittaessa.

10.5 Elintarvikkeiden myynti

Vantaalla on elintarvikkeiden vähittäis- ja tukkumyyntikohdetoimintoja yhteensä 308 kpl, joista 9 kpl on tukkumyyntitoimintoja (10/2019). Taulukossa 5 on esitetty myyntipaikkojen kohdetoimintojen lukumäärä, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella suunnitellut tarkastusmäärät 2020 ja tarkastukseen käytettävä aika.

Taulukko 5. Suunnitelmallinen valvonta vähittäis- ja tukkumyyntipaikoissa

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Suunnitelmallisia tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Suunnitelmallisia tarkastuksia yhteensä	Uusinta-tarkastuksia	Tarkastuksia yhteensä v. 2020
Elintarvikkeiden vähittäismyynti RL 0-4	299	0-2 (1-4)	152	20	172
Elintarvikkeiden tukkumyynti RL 2-3	9	0,5-1 (1-3)	5	0	5
yhteensä	308		157	20	177

Vantaalla on 8 suurmyymälää/hypermarkettia, joissa on monipuolinen ja laaja valmisruokatuotanto. Pinta-alaltaan hypermarketit ovat vähintään 2000 m². Hypermarkettien liha- ja kalaosastoilla on elintarvikkeiden valmistusta ja jalostusta. Myymälän valmistamia elintarvikkeita myydään pakkaamattomana palvelutiskiltä sekä pakataan itsepalvelumyyntiin. Hypermarketeilla on usein kahvila- ja ravintolatoimintaa, jolloin elintarvikkeita nautitaan paikan päällä. Vantaan hypermarkettien sisälle on rakennettu omat leipomot, joissa valmistetaan sekä ruokaleipää että helposti pilaantuvia konditoriatuotteita. Uutta on myymälöissä tapahtuva sushin valmistus ja myynti. Myynti tapahtuu sekä pakattuna että irtomyyntinä bufeesta.

Supermarketit ovat pinta-alaltaan huomattavasti hypermarketteja pienempiä, pinta-ala on keskimäärin 1000 m². Toiminnoiltaan supermarketit ovat lähellä hypermarketteja, mutta toiminnan laajuus on

pienempi. Kohteissa on usein helposti pilaantuvien elintarvikkeiden valmistusta, pakkaamista ja /tai palvelumyyntiä. Supermarketteihin lukeutuvia myymälöitä Vantaalla on tällä hetkellä n.18 kpl.

Ruokaviraston riskiluokituksen mukaan hyper- ja supermarketteihin tehdään kaksi tarkastusta vuodessa, jos elintarvikkeiden myyntipinta-ala on yli 1000 m². Suurmyymälän sisällä voi olla useampia toimijoita. Nämä myymälän ulkoistettut toimijat hoitavat itsenäisenä yrityksenä esimerkiksi leipomon tai palvelutiskin toiminnot. Jos ulkoistettu toimija on päävastuussa toiminnastaan, kohteeseen tehdään oma tarkastus, joka määräytyy Ruokaviraston riskiluokituksen mukaisesti riippuen toiminnan luonteesta ja laajuudesta. Jos kauppialla on päävastuu koko myymälän toiminnasta, ulkoistettujen toimijoiden tarkastukset sisältyvät myymälän tarkastuksiin. Jos kauppias pitää myymälässään ravintolaa, ravintolaan tehdään oma tarkastuksensa, joka määräytyy riskiluokituksen mukaisesti kuukaudessa keskimäärin myydyin annosmäärän mukaisesti. Myymälässä olevan kahvilan tarkastus sisältyy hypermarketin tarkastukseen, jos kauppias hallinnoi kahvilaa.

Pakkaamattomien helposti pilaantuvien tuotteiden palvelumyynti, tarkastetaan kerran vuodessa. Supermarketteja pienemmät marketit, joiden elintarvikemyynnin pinta-ala on välillä 200-1000 m² ja kohteen toimintaan kuuluu pääasiassa teollisuuden pakkaamat tuotteet, tarkastetaan joka toinen vuosi.

Pienet myymälät, kuten lähikaupat ja elintarvikekioskit, joiden elintarvikemyynnin pinta-ala on pienempi kuin 200 m² tarkastetaan kolmen vuoden välein. Jos tämän kaltaiseen kohteeseen tulee helposti pilaantuvien elintarvikkeiden myyntiä pakkaamattomana, kuten salaattibaari, johon pilkotaan itse salaatteja tai palvelutiski, tarkastus tehdään joka toinen vuosi.

Vähittäismyyntiin toimintatyyppissä on myös kohteita, joihin ei tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia. Tällaiset kohteet tarkastetaan vain tarvittaessa esim. ruoka-aputoiminta. Vähittäismyyntiin toimintatyyppissä on myös kohteita, joihin tehdään vain ensimmäinen tarkastus rekisteröinnin jälkeen. Tällaisia ovat esim. apteekit ja kuntosalit, joissa ei ole omaa valmistusta, valmistuttamista, tuontia tai markkinointia.

Vantaalla järjestetään markkinoita, festivaaleja ja muita yleisötapauksia, joissa tarjoillaan ja myydään elintarvikkeita liikkuvista elintarvikehuoneistoista. Vantaalla on myös säännöllistä valvontaa edellyttävää, sesongin mukaista ulkomyyntiä ja tarjoilua toreilla ja muilla perinteisillä ulkomyyntialueilla. Liikkuvan elintarvikehuoneiston toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista koskeva ilmoitus käsitellään Vantaalla, jos toiminta aloitetaan tai jos toiminta on aiemmin hyväksytty tai toiminnasta ilmoitettu Vantaalla. Toiminnan saapumisesta paikkakunnalle tulee tiedottaa 4 arkipäivää aikaisemmin Vantaan ympäristökeskukseen. Tiedottamisvelvollisia ovat ne toimijat, jotka ovat toiminnastaan ilmoitusvelvollisia. Tapahtumajärjestäjä voi tiedottaa kaikista tapahtuman elintarviketoimijoista keskitetysti. Ulkomyyjä voi kuitenkin olla myös toimija, jonka ei tarvitse tiedottaa kuntaa saapumisestaan. Tällaisia ovat alkutuottaja, joka toimii alkutuotantoilmoituksen perusteella, yksityishenkilö, jonka toiminta on vähäriskistä tai toimija, jonka toiminta on vähäriskistä eikä ole elinkeinotoimintaa (esim. järjestöt). Kaikkia toimijoita voidaan tapahtumien yhteydessä valvoa. Ilmoitusvelvollisten toimijoiden tarkastuksesta voidaan laskuttaa riippumatta siitä, missä valvontayksikössä toimijan ilmoitus on käsitelty. Näiden toimijoiden valvonta sisältyy toiminnasta riippuen myynnin tai tarjoilun toimintatyyppisiin.

Ravintolisien myynti elintarvikkeiden myyntipaikoissa on lisääntynyt viime vuosina merkittävästi. Tavallisten kauppojen lisäksi niitä myydään apteekeissa, erikoisliikkeissä, kuntosaleilla sekä internetissä. Ravintolisien internetissä tapahtuvaa myyntiä on tarkoitus valvoa myös jatkossa.

10.6 Laitokset, varastot, valmistus ja kuljetus

Vantaalla on monipuolista elintarviketuotantoa ja Suomen oloissa huomattavan kokoisia elintarviketuotantolaitoksia ja -varastoja, joiden valvonnasta vastaavat siihen määrätyt tarkastajat ja kaupungineläinlääkärit.

Liha-, kala- ja maitoalan laitosten tarkastustiheydet perustuvat pääosin Ruokaviraston riskiluokitusohjeeseen. Jotkut liha-alanlaitokset ovat kuitenkin niin suuria ja toiminta monipuolista, että yhdellä tarkastuskerralla pystytään tarkastamaan vain osa laitoksen toiminnoista. Tästä syystä suunnitelmallisten tarkastusten (tarkastuskertojen) määrä on suurempi kuin riskiluokitusohjeessa. Myös aiempi valvontahistoria ja paikallinen riskinarviointi voi olla tarkastusmäärän perusteena. Hyväksytyn

elintarvikehuoneiston valvontatiheyttä voi nostaa myös mahdolliset kolmannen maan vientihyväksynnän vaatimat lisätarkastukset.

Taulukossa 6 on esitetty laitosten, varastojen ja kuljetusten kohdetoimintojen lukumäärät, Ruokaviraston riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella suunnitellut tarkastusmäärät 2020 ja tarkastukseen käytettävä aika. Kohteet ovat olleet Oiva-järjestelmän piirissä vuodesta 2015 alkaen. Uusintatarkastuksia on jouduttu tekemään vain harvoin ja useamman kerran vuodessa tarkastettavissa kohteissa epäkohtien korjaantuminen on yleensä tarkastettu erillisen uusintatarkastuksen sijaan seuraavan suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä.

Taulukko 6. Suunnitelmallinen valvonta laitoksissa, varastoissa ja kuljetuksissa

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohdetoiminta (tarkastuksen kesto h)		Tarkastettuja kohdetoimintoja yhteensä vuonna 2020
		Ruokavirasto	YTE	
Jauhelihan valmistus RL 7	3	2-6 (2-4)	2-6	6
Leikkaamo RL 7	1	6 (2-4)	6	6
Lihavalmisteiden valmistus (kypsä) RL 9	5	2-12 (2-4)	2-32	38
Raakalihavalmisteiden valmistus RL 6	1	4 (2-4)	3	3
Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely RL 6	1	4 (3-4)	4	4
Jäätelön valmistus RL 4	1	4 (1-4)	2	2
Muu maitoalan valmistus RL 4-6	2	2-4 (3-4)	2-4	8
Elintarvikkeiden pakastaminen	3	0,35-1 (1-3)	0,35-1	1
Elintarvikkeiden pakkaaminen	2	0,35 (1-3)	0,35	1
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi RL 3-5	18	1-3 (2-3)	1-3	25
Muu elintarvikkeiden varastointi RL 1-2	72	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	26
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus RL 1-2	2	0,5-1 (1-3)	0,35-0,5	1
Leipomotuotteiden valmistus, helposti	12	0,35-1 (1-3)	0,35-1	10

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimin- tojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohdetoiminta (tarkastuksen kesto h)		Tarkastettuja kohdetoimintoja yhteensä vuonna 2020
pilaantuvia RL 1-3				
Muiden viljatuotteiden valmistus RL 1-3	1	0,35-1 (1-3)	0,35-1	0
Pakkaamotoiminta RL 1-2	6	0,35-1 (1-3)	0,35-0,5	3
Ruoka- ja kahvileipien valmistus RL 1-3	14	0,35-1 (1-3)	0,35-1	10
Makeisten valmistus	3	0,35-1 (1-4)	0,35-1	3
Muu valmistus esim. kahvin paahto RL 1-4	4	0,35-1 (1-4)	0,35-1	3
Yhdistelmätuotteide n valmistus RL 3-5	9	0,35-2 (1-3)	0,35-2	17
Elintarvikkeiden maahantuonti RL 1-3	20	0,35-1 (1-3)	0,35-1	12
Elintarvikkeiden maastavienti RL 1	2	0,35-1 (1-3)	0,35-1	1
Elintarvikkeiden kuljetus RL 1	63	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	22
Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettynä RL 1-2	60	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	22
Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä RL 1	15	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	5
Elintarvikkeiden pakastekuljetus RL 1-2	26	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	9
Yhteensä	346			238

Toimintatyyppissä Eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi on ainoastaan hyväksytyt varastolaitokset ja kaikki ilmoitetut varastot ovat toimintatyyppissä Muu elintarvikkeiden varastointi.

10.7 Alkutuotannon valvonta

Elintarvikevalvontaviranomaisen tulee pitää saamiensa ilmoitusten pohjalta rekisteriä alkutuotannon toimijoista mm. lihan-, maidon-, kasvien- ja viljantuottajista. Toimijoiden velvollisuus on laatia toiminnastaan omavalvonnan kuvaus.

Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi, Ruokaviraston ohje (Evira 10507/1), on annettu lokakuussa 2017. Ohjeessa on määritelty alkutuotantopaikkojen tarkastustiheyksiä.

Maidontuotantotilojen hygieenisiä tarkastuksia on tehty jo vuodesta 1997 alkaen. Nykyisin Vantaalla ei enää ole maidontuotantotiloja.

Itujen tuottaminen poikkeaa muusta alkutuotannosta, sillä se on elintarvikeviranomaisen hyväksyntää vaativaa alkutuotantoa. Vantaalla on ollut säännöllisessä valvonnassa kaksi itujen tuottajaa, joista molemmat ovat lopettaneet toimintansa Vantaalla (2018 ja toinen 2019).

Valvontarekisterissä on toimintatyyppinä peltoviljely 56 alkutuotantopaikalla, joita valvotaan Ruokaviraston uuden ohjeen mukaan tarvittaessa. Jo toiminnassa olevia tähän toimintatyyppiin kuuluvia alkutuotantopaikkoja ei tarvitse käydä tarkastamassa, eikä tuottajia haastatella, ellei siihen ole erityistä tarvetta. Kun toimintatyyppiin kuuluva uusi toiminnanharjoittaja tekee alkutuotantopaikan toiminnan aloittamisilmoituksen, paikka kirjataan valtion ja kuntien käytössä olevaan toiminnanohjaus- ja tiedonkeruujärjestelmään (VATI). Valvoja arvioi ilmoituksen perusteella ja mahdollisesti ottamalla yhteyttä uuteen toimijaan, onko toimijalle tarvetta antaa neuvontaa lainsäädännön vaatimuksista tai tehdä alkutuotantopaikalla tarkastuskäynti. Joillakin tuotantosunnilla elintarviketurvallisuuteen vaikuttavat vaarat ovat niin pieniä tai vaaroihin kohdistuu muuta valvontaa, että niihin ei ole tarpeen kohdistaa säännöllistä suunnitelmallista elintarvikevalvontaa.

Toimintatyyppinä avomaan puutarhaviljely oli kolmella alkutuotantopaikalla ja kasvihuone puutarhaviljely yhdellä alkutuotantopaikalla. Toimintatyyppinä sienimö on yhdellä alkutuottajalla. Ruokaviraston ohjeen mukaan sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto, johon liittyy erityisiä vaaroja (esim. avomaaviljely ja päältä kastelu) on tarkastettava joka kolmas vuosi. Muutoin sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto (esim. kasvihuoneviljely) on tarkastettava joka viides vuosi. Helpotukset pienimuotoiselle alkutuotantopaikalle ovat seuraavat; jos sellaisenaan syötävien avomaalla viljeltyjen lehtivihannesten myynti suoraan kuluttajille ja/tai paikalliseen vähittäismyyntiin, on alle 50000 kg/vuosi, on tällaisen alkutuottajan tarkastustiheys joka viides vuosi ja jos näiden sellaisenaan syötävien lehtikasvien viljely tapahtuisi kasvihuoneessa samoilla alle 50000 kg/vuodessa raja-arvoin, olisi tarkastustiheys ohjeen mukaan tarvittaessa, eli alkutuotantopaikka ei kuuluisi suunnitelmalliseen valvontaan. Vantaalla toimivat muuta alkutuotantoa harjoittavat paikat osoittautuivat kesän 2018 selvityksessä varsin pieniksi toimijoiksi, eivätkä nykyisen käsityksen mukaan ylitä suunnitelmallisen valvonnan raja-arvoja.

Vantaalla toimii mansikoiden alkutuotanto- ja suoramyyntipaikka. Mansikan alkutuotantopaikkaa on valvottu vuosittain Ruokaviraston kasvinsuojeluainejäämien valvonnan (näytteenotto) yhteydessä. Ruokaviraston ohjeen mukaan sellaisenaan syötävien marjojen alkutuotantopaikkoja valvotaan joka kolmas vuosi.

VATI-järjestelmään siirryttäessä vuoden 2019 alussa alkutuotantopaikkojen määrä muuttui, kun tieto alkutuotantopaikasta kulki viranomaiselta toiselle, eikä toimijan silloin tarvinnut tehdä erillistä ilmoitusta alkutuotantopaikasta. Tietoisuus alkutuotantopaikkojen määrästä kasvoi hieman.

Taulukko 7. Valvonta alkutuotantopaikoissa

Toimintatyyppi Riskiluokka (RL)	Toimintatyyppien /kohdetoin- tojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)		Tarkastuksia yhteensä vuonna 2020
		Ruokavirasto	YTE	
Hunajantuotanto	9	*	*	
Itujentuotanto	0	*	*	

Toimintatyyppi Riskiluokka (RL)	Toimintatyyppien /kohdetoin- tojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)		Tarkastuksia yhteensä vuonna 2020
E1013.10				
Lihantuotanto	3	*	*	
Maidontuotanto	0	*	*	
Munantuotanto	3	*	*	
Peltoviljely	56	*	*	
Puutarhaviljely, avomaa	3	0,35	*0,35	1
Puutarhaviljely, kasvihuone	1	0,20	*	
Sienimöt	1	*	*	
Yhteensä	79			

*Tarkastus tarvittaessa tai *0,35 tark./vuosi (mansikkatila)

10.8 Vientivalvonta

Elintarvikkeiden vientiä EU-alueen ulkopuolisiin ns. kolmansiin maihin on valvottava lähtömaassa vastaanottajamaan vaatimalla tavalla. EU-alueelle liha-, kala-, maito- ja munatuotteet saa viedä vapaasti Eviran antaman laitos- tai varastonumeron perusteella. Samoin yhdistelmäelintarvikkeet ja ei-eläinperäiset elintarvikkeet kuuluvat EU:n alueella vapaan liikkuvuuden piiriin.

Vantaalla valmistetuista elintarvikkeista tai Vantaalla sijaitsevista varastoista lähtevistä elintarvikkeista tehdään vientitodistus, jos elintarvike-erä toimitetaan EU:n ulkopuolelle eli nk. kolmanteen maahan. Virkaeläinlääkäri valvoo, että elintarvike-erä täyttää vastaanottajamaan vaatimukset ja antaa todistuksen vientiä varten.

Elintarvikevienti on tärkeää useille Vantaalla sijaitseville yrityksille. Elintarvikkeiden vientivolyyymi on huippuvuosista vähentynyt, mutta vientierille asetetut vaatimukset ovat lisääntyneet. Syksyllä 2014 Venäjä asetti EU:sta peräisin olevat elintarvikkeet aluksi vuoden mittaiseen vientikieltoon, mitä on sittemmin jatkettu. Tämä on vähentänyt elintarvikevientiä merkittävästi. Viranomaisvalvonta tai viranomaisen resurssien puute ei saa olla esteenä viennin toteutumisella. Viranomaistoiminnan on oltava kaikissa olosuhteissa riittävää, joustavasti toteutettua ja myös viennin elpymiseen on varauduttava.

10.9 Ensisaapumisvalvonta ja elintarvikkeiden maahantuonti

Ensisaaumisvalvonnalla tarkoitetaan toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen tuotavien eläinperäisten elintarvikkeiden valvontaa. Vuoden 2008 toukokuusta alkaen ensisaapumisvalvonta valtiollistettiin ja järjestämisvastuu siirtyi kunnilta Eviralle, nykyiselle Ruokavirastolle. Vantaa solmi tuolloin Eviran kanssa sopimuksen ensisaapumisvalvonnan suorittamisesta alueellaan. Vuonna 2019 lausunnolla olleessa elintarvikelaissa on ensisaapumisvalvonta siirretty kunnille suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan yhteydessä tehtäväksi valvonnaksi.

10.10 Takaisinvedot ja RASFF-ilmoitukset

Ruokavirasto lähettää kiireelliset, terveydelle vaarallisten ja määräysten vastaisten elintarvikkeiden takaisinveitoilmoitukset kuntiin. Tuotevirhe on voitu havaita joko Suomessa tai muualla Euroopassa, jolloin ilmoitus tulee RASFF-järjestelmän (Rapid Alert System for Food and Feed) kautta.

Jos tuotteen ilmoitetaan olleen valmistettu, varastoitu, myynnissä tai tarjolla Vantaalla, ollaan yhteydessä asianomaiseen elintarviketoimijaan ja seurataan, kuinka ilmoitusta koskevien

elintarvikkeiden takaisin veto ja hävittäminen tulee suoritetuksi. Joissakin tapauksissa viranomaisen tekee elintarvike-erästä hylkäys- ja hävittämispäätöksen.

10.11 Pakkausmerkinnät

Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät on tehty kuluttajan avuksi, eivätkä ne saa johtaa kuluttajaa harhaan elintarvikkeen tai sen ominaisuuksien tai siihen muutoin liittyvien seikkojen suhteen.

Kuluttajavalituksista ja takaisinvedoista merkittävä osa liittyy pakkausmerkintöihin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen 1169/2011/EY elintarviketietojen antamisesta kuluttajalle (ns. elintarviketietoasetus). Elintarviketietoasetus säättää useita tarkennuksia pakkausmerkintöihin, joista oleellisemmat liittyvät pakkausmerkintöjen luettavuuteen, pakollisiin lisätietoihin, elintarvikkeen nimeen, ainesosaluetteloon, allergioita ja intoleransseja aiheuttaviin aineisiin ja vähimmäissäilyvyysaikaan. Elintarviketietoasetuksen myötä ravintoarvomerkinnät tulivat pakollisiksi pakattuihin elintarvikkeisiin 13.12.2016. Vantaalla pakkausmerkintöjen on oltava sekä suomen- että ruotsin kielellä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetusta, jolla säädetään elintarviketietojen antamisesta pakkaamattomista elintarvikkeista, on alettu soveltaa 1.4.2015. Tämä koskee sekä vähittäismyyntipaikkoja että tarjoilupaikkoja. Pakkaamattomista elintarvikkeista on vähittäismyyntipaikassa annettava seuraavat tiedot: elintarvikkeen nimi, elintarvikkeen ainesosat, allergiaa ja yliherkkyyttä aiheuttavat aineet, alkuperämaa sekä tarvittavat käyttö- ja säilytysohjeet. Suolan ja rasvan määrät sekä tarvittaessa ilmoitus voimakassuolaisuudesta kirjallisesti tietyistä elintarvikkeista.

Elintarvikkeen alkuperämaa tulee ilmoittaa, jos sen ilmoittamatta jättäminen voi johtaa kuluttajaa harhaan tai sen ilmoittaminen on säädetty pakolliseksi. Jos elintarvikkeen alkuperämaa ilmoitetaan ja se on eri kuin pääainesosan alkuperämaa, on pääainesosan alkuperämaa ilmoitettava tai kerrottava tietyllä tavalla, että se ei ole peräisin elintarvikkeen alkuperämaasta. Komission täytäntöönpanoasetus EU N:o 2018/775 säättää elintarvikkeen pääainesosan alkuperämaan ilmoittamisesta. Asetus on voimassa ja sitä on sovellettava 1.4.2020 alkaen.

Suomessa valmistetun elintarvikkeen ainesosana olevan lihan sekä maidon ja maitotuotteiden ja tiettyjen vastaavien valmisteiden ainesosana käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittamisesta säädetään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella 218/2017. Asetus oli voimassa 1.6.2017-31.5.2019, mutta asetuksen voimassa oloa on jatkettu 31.3.2020 asti asetuksella 685/2019.

Tarjoilupaikoissa on aterian ainesosana käytettävien tuoreen, jäähdytetyn tai jäädytetyn lihan alkuperämaa pitänyt ilmoittaa kuluttajalle kirjallisesti 1.5.2019 alkaen. Asiasta säädetään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa 154/2019, joka astui voimaan 1.5.2019 ja on voimassa 30.4.2021 asti. Lisäksi tarjoilupaikoissa on ilmoitettava kuluttajalle elintarvikkeen nimi kirjallisesti sekä allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet, jotka tietyin edellytyksin voidaan ilmoittaa myös suullisesti. Lihalajit, joita asetus koskee ovat naudanliha, sianliha, lampaan- ja vuohenliha sekä siipikarjanliha. Alkuperämaan ilmoittaminen koskee myös näistä lihoista tehtyä jauhelihaa.

Vuonna 2020 valvonnassa jatketaan muutosten toimeenpanon valvontaa.

10.12 Kontaktimateriaalit

Kontaktimateriaaleilla tarkoitetaan materiaaleja ja tarvikkeita, jotka ovat joko suoraan tai välillisesti kosketuksessa elintarvikkeen kanssa. Kontaktimateriaaleja ovat esimerkiksi elintarvikkeiden pakkausmateriaalit, keittiövälineet, elintarviketeollisuuden laitteet ja kertakäyttökäsineet. Materiaaleista ja tarvikkeista ei saa siirtyä elintarvikkeeseen ainesosia, jotka voivat vaarantaa terveyttä tai aiheuttaa elintarvikkeeseen muutoksia tai ominaisuuksien heikentymistä.

Kontaktimateriaaleja markkinoille saattavien toimijoiden pitää ilmoittaa toiminnastaan sijaintikuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselle. Kontaktimateriaalien säädösten mukaisuutta valvotaan muun elintarvikevalvonnan yhteydessä elintarvikkeita valmistavissa laitoksissa ja myös muissa elintarvikkeiden valmistus- ja myyntipaikoissa. Vantaalla on lisäksi toimijoita, joilla ei ole muita elintarvikkeisiin liittyviä toimintoja kuin kontaktimateriaalit. Nämä toimijat on saapuneiden ilmoitusten mukaisesti lisätty valvontakohderekisteriin, VATI:in. Elintarvikkeiden valmistus- ja myyntipaikoissa sekä

kontaktimateriaalitoimijoiden kohteissa kontaktimateriaalitoimintatyyppien suunnitelmallinen valvonta jatkuu taulukon 8 riskiluokituksen mukaisesti vuonna 2020.

Taulukko 8. Suunnitelmallinen valvonta elintarvike- sekä pelkästään kontaktimateriaalitoimijoiden kohteissa

Toimintatyyppi, kohdetoiminta Riskiluokka (RL)	Kohdetoimintojen lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Tarkastettavat kohdetoiminnat yhteensä vuonna 2020 (lkm/vuosi)
		Ruokavirasto	YTE:n suunniteltu
Aktiiviset ja älykkäät materiaalit ja pakkauskaset	2	0,35-0,5 (1-3)	1
Keramiikka	7	0,35-0,5 (1-3)	3
Korkki	2	0,35-0,5 (1-3)	1
Kumi	3	0,35-0,5 (1-3)	2
Lakat ja pinnoitteet	1	0,35-0,5 (1-3)	0
Lasi	8	0,35-0,5 (1-3)	4
Metallit ja metalliseokset	17	0,35-0,5 (1-3)	8
Muovit	22	0,35-0,5 (1-3)	10
Muu	2	0,35-0,5 (1-3)	1
Painovärit	1	0,35-0,5 (1-3)	0
Paperi ja kartonki	12	0,35-0,5 (1-3)	5
Puu	6	0,35-0,5 (1-3)	3
Regeneroitu selluloosa	2	0,35-0,5 (1-3)	1
Silikonit	5	0,35-0,5 (1-3)	2
Tekstiilit	6	0,35-0,5 (1-3)	3
Yhteensä	96		44

Esimerkiksi kolmen eri kontaktimateriaalitoimijan tarkastukseen voi sisältyä yhteensä viiden eri kontaktimateriaalitoimintatyyppien tarkastukset. Suurissa elintarvikekohteissa on jopa kymmenen eri kontaktimateriaalitoimintatyyppiä eli kohdetoimintaa.

10.13 Ravintolisät

Ravintolisillä tarkoitetaan elintarvikkeita, joiden tarkoituksena on täydentää tavanomaista ruokavaliota ja joilla on yhden tai useamman ravintoaineen kanssa ravitsemuksellinen tai fysiologinen vaikutus. Koostumuksensa puolesta ne ovat kuitenkin elintarvikkeita, joita säätelee elintarvikelaki.

Ravintolisien valvonnassa keskitytään koostumuksen (ainesosien ja niiden määrän sallittavuus), merkintöjen (ravintolisäasetuksen mukaiset merkinnät) sekä ravintolisäilmoitusten valvontaan. Ravintolisien vaatimustenmukaisuus voidaan todentaa pakkausmerkintä-, resepti- ja asiakirjatarkastuksin sekä tarvittaessa analyysi- tai omavalvontatodistuksin. Ravintolisien markkinoinnissa käytetyt terveysväitteet kuuluvat myös valvonnan piiriin. Vantaalla on sekä ravintolisien maahantuontia, varastointia että valmistusta.

10.14 Näytteenotto

Ympäristöterveydenhuollon näytteenottosuunnitelmassa on huomioitu EU:n (mikrobikriteeriasetus 2073/2005) ja kansallisen lainsäädännön (MMMa 3/EEO/2000 hygienialain mukaisten näytteiden ottaminen) vaatimukset sekä Eviran, nykyisen Ruokaviraston, ohjeistus (10502/1 Elintarvikkeiden mikrobiologinen näytteenotto ja analyysit, 10501/1 Elintarvikkeiden mikrobiologiset vaatimukset, komission asetuksen (EY) No 2073/2005 soveltaminen).

Näyte voi koostua useammasta osanäytteestä. Näytteenotto on joko satunnaisotantaan perustuvaa, valikoivaa (esim. korkeariskinen tuote, epätydyttävät tuotanto-olosuhteet) tai epäilyyn perustuvaa näytteenottoa (esim. ruokamyrkytyspäily tai -epidemia). Viranomaisnäytteenotossa täytetään itsejäljentävä näytteenottotodistus-lomake, josta yksi osa jää näytteenottopaikkaan, toinen osa näytteenottajalle ja kolmas osa toimitetaan näytteen mukana laboratorioon. Näytteiden tutkimustulokset toimitetaan viranomaiselle ja toimijalle.

10.14.1 Projektit ja tasokartoitukset

Valvontaviranomainen tekee suunnitelmallista näytteenottoa liittyen seuranta- ja valvontatutkimuksiin, joilla arvioidaan omavalvontajärjestelmän toimivuutta, elintarvikehuoneiston hygienistä tasoa, elintarvikkeiden laatua ym. Seurantatutkimuksissa kerätään tietoa analysoitavien mikrobien tai kemiallisten aineiden esiintyvyydestä tai elintarvikkeiden saastumisasteesta, mutta seurantaan ei liity valvontatoimenpiteitä. Valvontatutkimuksissa tulosten perusteella ryhdytään tarvittaviin valvontatoimenpiteisiin.

Pääosin elintarvikevalvonnassa toteutetaan valvontatutkimusprojekteja. Projektitulosten perusteella puututaan elintarvikehuoneistojen rakenteisiin tai toimijoiden toimintatapoihin. Jos näytetulos on heikko, toimijaa neuvotaan, jonka jälkeen otetaan uusintanäytteet toimijan kustannuksella.

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen voi projekteissa olla tapauksesta riippuen toimijalle maksullista tai ilmaista. Näytteenoton yhteydessä voidaan suorittaa myös tiettyyn toimintaan kohdistuvaa valvontaa. Vuoden 2020 kohdennetun näytteenoton suunnitelma on esitetty taulukossa 9.

Näytteenottoprojekteja on suunniteltu yhdessä MetroPolabin, Helsingin ja Espoon kaupunkien sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa ja yhteisistä projekteista laatii vetovastuussa oleva valvontayksikkö raportin.

Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan lisäksi Ruokaviraston tai muun ulkopuolisen tahon organisoimiin kartoituksiin suorittamalla pyydettyä näytteenottoa. Näistä alueellisista, valtakunnallisista tai kansainvälisistäkin seurantatutkimuksista saadaan usein tieto vasta toimintavuoden aikana.

Taulukko 9. Suunnitelmallinen näytteenotto projekteissa vuonna 2020

Elintarvike	Valvontakohde	Analyysit	Näytemäärä	Kustannukset	Ajankohta
Tarjoilupaikkojen tuoreen kalan laatu	Tarjoilupaikat	Mikrobiologiset	20 – 30 kpl	Toimija	Vuosi 2020
Maahantuodun kalan laatu	Maahantuojat	Mikrobiologiset	20 – 30 kpl	Toimija	vuosi 2020
Sushin hygieeninen laatu	Myymälät	Mikrobiologiset	20 kpl	Toimija	vuosi 2020
Pubien jääpalaprojekti	Pubit	Mikrobiologiset	20 kpl	Viranomainen	Vuosi 2020

Projektikohtaisesti laaditaan projekti- ja analyysisuunnitelmat sekä tarvittaessa ohjeet ja lomakkeet elintarvikenäytteenottoon ja olosuhde- tai prosessivalvontaan näytteenoton yhteydessä. Projektinäytteet tutkitaan laboratorioissa, jonka kanssa valvontayksiköllä on palvelusopimus.

Analyysit elintarvikevalvonnan näytteenottoprojekteissa 2020

Tarjoilupaikkojen tuoreen kalan laatu

- Alustava aistinvarainen arviointi
- Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
- Rikkivetyä tuottavat bakteerit
- *Listeria monocytogenes*

Maahantuodun kalan laatu

- Alustava aistinvarainen arviointi
- Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
- Rikkivetyä tuottavat bakteerit
- *Listeria monocytogenes*

Sushin hygieeninen laatu

- Alustava aistinvarainen arviointi
- Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
- Enterobakteerit
- *Listeria monocytogenes*

Pubien jääpalaprojekti

- Heterotrofinen pesäkeluku
- Enterobakteerit
- *E. coli*

10.14.2 Omavalvonnan toimivuuden arviointi

Viranomaisen suorittaa pistokoeluonteista näytteenottoa toimijoiden omavalvonnan toimivuuden arvioimiseksi. Suuremmille laitoksille on laadittu laitoskohtaiset näytteenottosuunnitelmat, minkä lisäksi niissäkin otetaan tarvittaessa myös muita näytteitä. Vuonna 2020 laitoksista on suunniteltu otettavan viranomaisnäytteitä 20 kpl. Pienemmissä kohteissa näytteitä voidaan ottaa tarkastuksen yhteydessä, havaittaessa elintarvikkeissa tai niiden käsittelyssä puutteita tai jos toimijan omavalvontaan ei kuulu riittävästi tai lainkaan näytteenottoa. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on tällöin toimijalle maksullista.

10.14.3 Näytteenotto ruokamyrkytyspäilyissä ja valituksissa

Ruokamyrkytyspäilyjen ja -epidemioiden sekä kuluttajavalitusten perusteella otetaan näytteitä, mutta niiden määrää on ennakoon mahdoton arvioida tarkasti. Vuosittain ruokamyrkytyspäilyjä ja valituksia on molempia elintarvikevalvonnan tietoon tullut 60–100. Tapaukset selvitetään viipymättä ja ruokamyrkytyspäily- ja epidemianäytteiden tutkimuksista sovitaan yhteistyössä laboratorion kanssa. Näytteeksi voidaan ottaa sekä valmiita elintarvikkeita, raaka-aineita tai puhtausnäytteitä pinnoilta. Valitus- ja ruokamyrkytystapauksissa tarkastus, näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on toimijalle maksutonta.

Valitusten johdosta on yleensä vuosittain tutkittu 5-15 näytettä. Ruokamyrkytysnäytteissä vuosittainen vaihtelu on ollut hyvin suurta ja vaihdellut 5-50 tutkitun näytteen välillä. Ruokamyrkytyksissä tutkitaan tavallisesti useita näytteitä tapausta kohden, kun aiheuttajasta on harvoin varmuutta. Aina ilmoitus ruokamyrkytysepäilystä ei johda näytteenottoon. Näin on esimerkiksi silloin, jos sairastuneita on vain yksi, vaikka epäiltyä ruoka olisi nauttinut lukuisa joukko ihmisiä tai jos kyseessä on yhteen perheeseen rajoittunut epidemia ja tartunnan epäillään levinneen henkilöstä toiseen, eikä elintarvikkeiden välityksellä. Epidemiaselvityksistä on kerrottu tarkemmin valvontasuunnitelman yleisessä osassa kohdassa, jossa on erityistilanteisiin varautumisesta.

10.15 Valvontaprojektit

Näytteenottoa sisältävien projektien lisäksi voidaan toteuttaa pelkästään tarkastuksen sisältäviä projekteja. Projektitarkastukset voidaan suorittaa erillisinä tarkastuskäynteinä, jolloin tarkastuksista ei veloiteta toimijaa tai ne voidaan yhdistää suunnitelmallisen valvonnan tarkastukseen, jotka ovat toimijalle maksullisia.

10.16 Valvonnan painopistealueet

Vuoden 2020 painopistealueita ovat:

- valtion ja kuntien käytössä olevan yhteisen toiminnanohjaus- ja tiedonkeruujärjestelmän (VATI) jatkuva kehittäminen ja siihen osallistuminen
- sähköisten työkalujen kehittäminen
- ristiintarkastukset ja Oiva-arvioiden vertailut
- valtakunnalliseksi painopisteiksi valittujen Oiva-rivien tarkastaminen, rivit 2.2 ja 2.3 Kunnossapito, rivit 3.1 ja 3.2 Puhtaanapito ja 13.3 Markkinointi sekä 17.15 Prosessissa syntyvät vierasaineet (akryyliamidiohjeistus)

Lainsäädäntö

Elintarvikelaki (23/2006)

Yleinen elintarvikevalvonta-asetus (178/2002/EY)

Valvonta-asetus (882/2004/EY)

Elintarvikehygieniasetus (852/2004/EY)

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetus (853/2004/EY)

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus (854/2004/EY)

Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta (420/2011)

MMM:n asetus (154/2019) elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta

MMM:n asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (1368/2011)

MMM:n asetus eräiden elintarvikkeiden alkuperämaan ilmoittamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 8 §:n muuttamisesta

MMM:n asetus ilmoitettavien elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (1367/2011)

MMM:n asetus laitosten elintarvikehygieniasta (795/2014)

MMM:n asetus ensisaapumistoiminnasta (118/2006)

MMM:n asetus hygienialain mukaisten näytteiden ottamisesta (3/EEO/2000)

MMM:n asetus raakamaidon tuotannon ja luovutuksen elintarvikehygieniasta (699/2013)

MMM:n asetus erityisruokavaliolainmisteistä (121/2010)

Kas (EU) 2017/2158, toimenpiteistä elintarvikkeiden akryyliamidipitoisuuden vähentämiseksi ja vertailuarvojen vahvistamiseksi

KAs (EY) N:o 2073/2005 elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista

MMM:n asetus ravintolisistä (78/2010)

Euroopan Komission asetus vitamiinien ja kivennäisaineiden ja niiden muotojen luetteloista, joita voidaan lisätä elintarvikkeisiin, ravintolisät mukaan luettuina (1170/2009/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveysväitteistä (1924/2006/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus vitamiinien, kivennäisaineiden ja eräiden muiden aineiden lisäämisestä elintarvikkeisiin (1925/2006/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista (1935/2004/EY)

Komission asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden hyvistä tuotantotavoista (2023/2006/EY)

Komission asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista muovisista materiaaleista ja tarvikkeista (10/2011/EU)

Komission direktiivi elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvista muovisista tarvikkeista (72/2002/EY)

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/775 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 26 artiklan 3 kohdan soveltamista koskevista säännöistä siltä osin kuin on kyse pääainesosan ja alkuperämaan tai lähtöpaikan ilmoittamista koskevista säännöistä

EPNAs elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (1169/2011/EY)

MMM:n asetus elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (834/2014)

Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä, VNa 1365/2011

STM:n asetus elintarvikehuoneistoissa työskenteleviltä vaadittavasta elintarvikehygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1115/2001)

Valtioneuvoston asetus eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista (1258/2011)

Valtioneuvoston asetus eräistä elintarvikevalvonnan maksuista (1040/2007)

Valtioneuvoston asetus elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevästä laboratorioista (152/2015)

11 ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA

11.1 Taustaa

Eläinlääkintähuoltolain 765/2009 10 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitetusta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksista sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoituksista suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut.

Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma (Ruokavirasto laatii) ja alueellinen suunnitelma (aluehallintovirasto laatii), ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

11.2 Tehtävänjako kaupungineläinlääkärien välillä

1. kaupungineläinlääkäri, esimiestehtävät, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
2. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysvalvonta, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, sivutuote-, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
3. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysvalvonta, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, sivutuotevalvonta, vastaanotto toimintaan liittyvät esimiestehtävät, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
4. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysvalvonta, sivutuote-, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.

Valvontaeläinlääkäri, eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonta, sivutuotevalvonta.

Henkilökunnan pätevyys varmistetaan virkavalinnan yhteydessä pyytämällä nähtäviksi tarpeelliset alkuperäiset tutkintotodistukset.

11.3 Täydennyskoulutussuunnitelma

Eläinlääkärien täydennyskoulutussuunnitelma on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisestä valvontasuunnitelmasta.

11.4 Tietojärjestelmäkuvaus

Vantaan kaupungin eläinlääkintähuollon viranomaistehtävät kirjataan Digian Tarkastaja-ohjelmaan, joka on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontasuunnitelmassa.

Kaupungin pieneläinvastaanotolla on käytössä sähköinen potilasohjelmisto Provet net.

Lisäksi eläinlääkintähuollossa käytetään valtakunnallisia rekistereitä, kuten Elvis. Eläinten ja eläinperäisten tuotteiden sisämarkkinakaupassa käytetään EU-komission ylläpitämää TRACES -järjestelmää.

11.5 Viestintä

Viestinnän vastuuhenkilöt sekä erityistilanneviestintä on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontasuunnitelman luvussa 6.

Merkittävistä eläintauteihin liittyvistä tapahtumista tiedottavat valtion viranomaiset.

11.6 Painopistealueet

Ruokaviraston laatimassa valtakunnallisessa eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvontaohjelmassa ei Vantaalle sopivia painopistealueita vuodelle 2020.

11.7 Eläinten terveydenhoito

11.7.1 Vantaan ympäristölautakunnan vahvistamat klinikkamaksut

Vantaan kaupungin klinikkamaksu on hyväksytty ympäristölautakunnassa 7.11.2018. Klinikkamaksun suuruus 1.1.2019 alkaen määräytyy seuraavasti:

15 min	10 €
30-45 min	15 €
60-75 min	20 €
90 min tai pidempi	30 €
päivystyspotilaat	15 €

11.7.2 Eläintenpitopaikat

Vantaalla on arviolta noin 25 000 pienikokoista seura ja harrastuseläintä (arvio yksi eläin joka kahdeksannella asukkaalla). Eläintenpitopaikkoja (talli, lampola tms.) on ympäristökeskuksen tiedossa 76 kappaletta. Maidontuotantotiloja on enää yksi. Lampoloita Vantaalla on kaksi.

11.7.3 Eläinlääkintäpalvelut virka-aikana

Vantaan kaupungin ympäristökeskus huolehtii alueellaan virka-aikana pieneläinten peruseläinlääkäripalveluista sekä kiireellisen eläinlääkäriavun antamisesta. Kiireettömät suurelänkäynnit sekä kiireellinen suurelainten eläinlääkäriapu hankitaan Porvoon kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Vantaan kaupungin palveluksessa olevista virkaeläinlääkäreistä kaksi osallistuu potilastyöhön. Vastaanotolla on arkisin virka-aikana vakituinen eläintenhoitaja.

Kaupungineläinlääkärin vastaanotolla vuodessa potilaskäyntejä on noin 5500. Potilasmäärät vuosina 2014–2024 on esitetty taulukossa 10. Klinikkamaksun muuttuminen vaikuttaa potilasmäärien raportointiin vuodesta 2019 alkaen, lisäksi ennen vuotta 2018 käytössä on ollut eri potilasohjelmisto. Tästä johtuen ennen vuotta 2018 olevat potilasmäärät eivät ole verrannollisia nykyisen raportointikäytännön kanssa.

Vastaanotto on valmistunut vuonna 2001 ja se sijaitsee samassa rakennuksessa muun ympäristöterveydenhuollon kanssa. Vastaanotolla on kaksi erillistä tutkimushuonetta, toimenpidehuone esim. hammaskivenpoistoon, leikkaussali, laboratorio, röntgenkuvaukseen varatut tilat, välinehuolto, toimisto, pakastehuone, siivousvälinevarasto sekä kaksi heräämishuonetta potilaille. Asiakkaille vastaanotolla on odotustila sekä WC ja henkilökunnalle sosiaalitilat pukuhuone, suihku, wc ja taukotilat. Taukotilassa on mahdollisuus yöpyä ja laittaa ruokaa. Lisäksi on varastotilaa lääkkeille ja tarvikkeille.

Taulukko 10. Potilasmäärä vuosina 2014–2024

vuosi	potilaita
2020-2024	5500
2019 (1.10.2019 mennessä)	5500 (4329)
2018	5327
2017*	4588
2016*	4633
2015*	4445
2014*	4801

*potilasmäärän tilastointitapa muuttui 2018, luvut eivät verrannollisia

Arkiaamupäivinä klo 8.30–11.00 eläintenhoitaja huolehtii puhelimeen vastaamisesta, neuvoo asiakkaita sekä varaa aikoja. Toinen ajanvarauspuhelinaika on arkisin klo 17–18, tästä huolehtivat päivystyshotajat.

Aamupäivisin hoidetaan erittäin kiireelliset potilaat, jos kaupungineläinlääkäri on paikalla toimipisteessä. Jos kaupungineläinlääkäri ei muulta valvontatyöltään ehdi paikalle, potilas ohjataan yksityisille eläinlääkäriasemille.

Vastaanoton virka-aikaiset potilaat hoidetaan pääsääntöisesti ajanvarauksella klo 12–16. Kaupungineläinlääkärit huolehtivat perustason terveyden- ja sairaudenhoidosta (esim. rokotukset, terveystarkastukset, perussisätautipotilaat, kissojen ja koirien kastraatit, sterilisaatiot, kasvainten poistot). Iltapäivisin klo 12–16 kiireelliset potilaat hoidetaan mahdollisuuksien mukaan tai ne ohjataan yksityisille eläinlääkäriasemille.

Vastaanotolla käy siivooja joka arkiaamu. Eläintenhoitaja huolehtii eläinlääkintään käytettävien laitteiden ylläpidosta ja puhtaanapidosta.

11.7.4 Eläinlääkintäpalvelut päivystysaikana

Virka-ajan ulkopuolella Vantaa huolehtii pieneläinten kiireellisen eläinlääkärinavun tarjoamisesta.

Muiden kuin pieneläinten kiireellisestä hoidosta on sopimus Porvoon kaupungin kanssa.

Vastavuoroisesti Vantaan kaupunki hoitaa päivystysaikaiset Porvoon alueen (Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Pornainen, Porvoo ja Sipoo) pieneläimet.

Vantaan kaupungin pieneläinpäivystys on virallisesti arkisin klo 17–07 ja viikonloppuisin perjantaista klo 17 maanantaiaamuun klo 07. Viime vuodet arki-illan potilas-/päivystystyö on aloitettu jo klo 15–17. Päivystyksestä huolehtivat useimmiten ulkopuoliset sopimuseläinlääkärit, kahdella potilastyötä tekevällä kaupungineläinlääkärillä on kuitenkin päivystysvelvollisuus. Päivystysaikana eläintenhoitaja on paikalla arkisin klo 17–22, lauantaisin klo 12–19 ja sunnuntaisin sekä pyhinä klo 12–19.

Päivystyseläinlääkärien ringissä on noin 10 eläinlääkäriä. Päivystävien eläinlääkärien ammatinharjoitusoikeus tarkastetaan Ruokaviraston eläinlääkärirekisteristä. Päivystyshotajien ringissä on vaihteleva määrä hoitajia, yleensä n. 7–10 kappaletta. Vuorot jaetaan etukäteen puoleksi vuodeksi kerrallaan.

Päivystävällä eläinlääkärillä on käytössään auton lämmitystolppa. Autotallia ei ole, mutta eläinlääkäri toimii vain vastaanotolla hoitaen pieneläimiä, joten autossa ei tarvitse säilyttää lääkkeitä ja hoitotarvikkeita hyötyeläinten ja hevosten hoidon varalta.

11.7.5 Yksityinen eläinlääkintäpalvelujen tarjonta

Kaupungin oman vastaanoton lisäksi Vantaan alueella toimii toistakymmentä pieneläinlääkäriä tai vastaanottoa. Kaksi eläinlääkäriasemaa päivystää ympärivuorokautisesti ja muut yksityiset ovat avoimina arkisin klo 8-20 välillä, osa asemista on avoinna lauantaisin. Yksityiset eläinlääkäriasemat tarjoavat osa varsin korkeatasoista palvelua, tarjoten lähes kaikki tarvittavat tutkimus- ja hoitomahdollisuudet. Vantaalaiset pieneläinten omistajat käyttävät paljon myös lähialueen, etenkin Helsingin ja Espoon yksityisten eläinlääkäriasemien palveluja. Yksityisten eläinlääkäriasemien aukioloajat vaihtelevat välillä 7.30–22.00. Osalla on käytössä osan päivää päivystys ilman ajanvarausta. Suuremmat yksityiset

eläinlääkäriasemat ovat avoinna osan aikaa päivässä myös viikonloppuisin ja pyhinä. Kaksi yksityistä pieneläinvastaanottoa on avoinna ympärivuorokauden kiireellisiä tapauksia ja oman ketjunsä jatkohoidettavia potilaita varten.

11.7.6 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Vantaan kaupungin eläinlääkäreillä ei ole terveydenhuoltosopimuksia vantaalaisten tuotantotilojen kanssa. Vantaan kaupungin alueella sijaitseva nautatila on solminut terveydenhuoltosopimuksen Helsingin yliopiston Saaren klinikan kanssa. Jatkossa asiakkaita ohjataan ottamaan yhteyttä Porvoon suurelänpraktikoihin, joilta tarvittaessa saa terveydenhuoltopalvelua.

11.8 Eläinten terveyden valvonta

11.8.1 Eläintautivalmius

Äkillisessä tautipurkauksessa AVI:n ohjauksessa tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtyy ensisijaisesti valvontaeläinlääkäri ja tarvittaessa sijaisena toimivat 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri. Praktiikka hoidetaan poikkeusolosuhteissa normaaliin tapaan. Jos tarpeen, kiireettömät ajanvaraukset perutaan.

11.8.2 Eläintautitapaus

Jos epäillään tarttuvaa eläintautia, ryhtyy valvontaeläinlääkäri tarvittaessa yhdessä muiden kaupungineläinlääkäreiden kanssa lainsäädännön edellyttämiin kiireellisiin toimenpiteisiin (näytteenotto, rajoittavat määräykset). Epidemiologinen selvitys sekä toimenpiteet taudin saneeraamiseksi ovat kiireettömämpiä tehtäviä ja tarvittaessa näihin toimenpiteisiin osallistuvat kaikki eläinlääkärit. Pääasiassa toimenpiteistä vastaa valvontaeläinlääkäri 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustaessa tarvittaessa.

Mahdolliset uusintatarkastukset ja uudet näytteenotot pyrkii valvontaeläinlääkäri hoitamaan loppuun 2. tai 3. kaupungineläinlääkäriin avustaessa tarpeen mukaan.

11.8.3 Eläinten ja ihmisten välillä tarttuvat taudit

Koska Vantaan kaupungin eläimistä merkittävä osa on pienikokoisia seura- ja harrastuseläimiä, aiheuttaa raivotautiepäily todennäköisimmin toimenpiteitä. Tavallisimmassa tapauksessa ihmistä puree ulkomailta tuotu koira. Puremasta ilmoittaa terveydenhuolto tai henkilö, jota on purettu. Jos eläimen omistajasta on riittävät tiedot, selvitetään eläimen kliininen kunto ja rokotushistoria mahdollisimman nopeasti. Jos epäillään kliinistä raivotautia, lopetetaan eläin ja lähetetään se Ruokavirastoon tutkittavaksi raivotaudin varalta.

Vantaan tuotantoeläintiloilla todettu tai epäilty *Salmonella*, EHEC tai pernarutto -löydös aiheuttaa myös toimenpiteiden aloittamisen. Lintuinfluenssaan liittyvä siipikarjan ulkonapitokierto on työllistänyt jonkin verran.

Eläintautilaista ja sen nojalla annetuista säädöksistä löytyy yksityiskohtaiset ohjeet eri eläintautitapauksissa aloitettaville toimenpiteille. Lisäksi eläintautitapauksessa ohjausta saadaan aluehallintovirastosta ja Ruokavirastosta.

11.8.4 Varosuunnitelmien laadinta ja ylläpito

Toimenpiteet on kuvattu Vantaan ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa. Ohjeiden päivitystä jatketaan vuonna 2020. AVI:n valmiussuunnitelma eläintautien torjumiseksi löytyy omana kansionaan Sharepointista ympäristöterveyden valvontakohdasta.

11.8.5 Valmiuskoulutus

Vantaan kaupungineläinlääkärit eivät toimi valmiuseläinlääkäreinä.

11.8.6 Ilmoitusmenettelyt eläinlääkintä- ja terveydenhuoltoon

Ilmoitusmenettelyt tehdään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1010/2013 eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta mukaisesti.

Hoidetuista potilaista koostetaan myös kuukausi-ilmoitukset, jotka toimitetaan aluehallintovirastoon. Samassa lomakkeessa ilmoitetaan kuukausittain ilmoitettavat eläintaudit.

11.8.7 Terveysvalvontaohjelmat, kirjanpito

Maedi-visna valvontaa on suoritettu yhdessä lampolassa. Maedi-visna –valvontaa jatketaan entiseen tapaan näytteenotoin kolmen vuoden välein.

Vantaan nautatiloilta pyydetään tarvittaessa selvityksiä kotiteurastettujen nautojen BSE-näytteenotosta. Kotiteurastuksia koskevia ilmoituksia ei ole tullut, tarvittaessa ne arkistoidaan.

Terveysvalvontaohjelmia koskevat tiedot arkistoidaan mappeihin. Tiloilla tehdyt käynnit ja näytteenotot merkitään Tarkastaja-ohjelmaan.

Jos terveystarkastusohjelmia ei noudateta, otetaan yhteyttä toiminnanharjoittajaan ja tarvittaessa lisäohjeita pyydetään aluehallintovirastolta.

11.8.8 Eläintautikartoitukset

Eläintautikartoituksiin liittyviä näytteenottopyyntöjä muilta viranomaisilta tulee satunnaisesti. Näytteet ottaa ensisijaisesti valvontaeläinlääkäri, tarvittaessa 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustavat.

11.8.9 Vesiviljely

Vantaalla ei ole tiedossa toimivia vesiviljelylaitoksia.

11.8.10 Kyyhkyslakat

Vantaalla sijaitsee ainakin yksi kyyhkyslakka. Harrastelintujen pitopaikat on hyvä olla tiedossa mahdollisten tautitapausten selvittämisen nopeuttamiseksi.

11.8.11 Muu tautivalvonta ja näytteenotto

Ruokaviraston pyynnöstä tehtävästä näytteenotosta vastaa pääasiassa valvontaeläinlääkäri, tarvittaessa 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustavat. Tulokset välitetään oikealle taholle ja alkuperäiset tulokset arkistoidaan mappiin Eläntaudit ja Eläintautitulokset valvontaeläinlääkärin huoneeseen 3.69. Näytteenotot merkitään Tarkastaja-ohjelmaan.

Vantaalaisilta tuotantoeläintiloilta lähtee eläimiä erilaisiin eläinnäyttelyihin sekä esimerkiksi keinosiemennysasemalle. Tapauksiin liittyy ylimääräisiä eläintautinäytteitä.

Näytteenotossa toimitaan näytteenottopyynnön mukana tulleen ohjeistuksen mukaan.

Vantaalla toimii muutamia mehiläistarhaajia. Esikotelomädän leviämisen ehkäisemiseen liittyviin toimenpiteisiin on ryhdytty ja toimenpiteitä jatketaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

11.8.12 Keinollinen lisääntyminen

Vantaalla ei ole valvonnan piiriin kuuluvia nautojen, sikojen tai hevosten keinolliseen lisääntymiseen liittyviä kohteita.

11.8.13 Sivutuotevalvonta

Valvontaeläinlääkäri valvoo Vantaan alueella toimivia sivutuotelaitoksia ja tekee niihin valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaiset tarkastuskäynnit sekä rekisteröi tai hyväksyy ne uudet toimijat, jotka kuuluvat kunnan tehtäviin. Lisäksi valvontaeläinlääkäri myöntää tutkimuskäyttöön tulevien sivutuotteiden luvat. Ruokavirasto toimii sivutuotevalvonnan valtakunnallisena ohjaajana sekä suorittaa osaltaan valvontaa. Aluehallintovirasto ohjaa lain toimeenpano alueellisesti.

Elintarvikevalvonnan kohteissa sivutuotevalvonnasta vastaa elintarvikesaadöksiä valvova viranhaltija.

Sivutuotteiden hävitystapoja seurataan valvontakohteissa tehtävien muiden käyntien yhteydessä.

Jos lainsäädännön vastaisia menettelyitä tavataan, toimitaan uuden sivutuotelainsäädännön sisältävien hallinnollisten pakkokeinojen mukaisesti.

11.8.14 Tuonti- ja vientivalvonta

Eläinten vientivalvontaa ja näihin liittyviä todistuksia myöntää pääasiassa valvontaeläinlääkäri ja sijaisena tarvittaessa toimivat 2. ja 3. kaupungineläinlääkäri. Hevosten vientitarkastukset tehdään talleilla ja todistukset kirjoitetaan sähköisessä Traces – järjestelmässä. Pieneläinten vientitarkastukset tehdään pääsääntöisesti vastaanotolla, mutta kohdemaan vaatiessa kuljetuslaatikon sinetöintiä

viranomaisen toimesta, tehdään tarkastus lentokentällä. Helsinki-Vantaan lentokentältä lähtee runsaasti eläimiä sekä toisiin jäsenvaltioihin että kolmansiin maihin ja vientierien aikatauluista ja kohdemaan vaatimuksista johtuen tehdään tarvittaessa tarkastuksia myös muista kunnista lähtöisin oleville lemmikeille.

Eläinperäisten tuotteiden (ei elintarvikkeiden) tuontia ja vientiä valvotaan tarvittaessa. Vantaalla toimivien turkisanhaka-alan toimijoiden vientitodistukset työllistävät edelleen ympäristökeskuksen väkeä. Vientitodistukset myöntää pääasiassa valvontaeläinlääkäri, muut kaupungineläinlääkärit avustavat tarpeen mukaan. Valvontaeläinlääkäri hoitaa myös vientitodistuksiin liittyvien varastojen säännöllisen valvonnan.

Tuontivalvontaa ja siihen liittyvää näytteenottoa tapahtuu satunnaisesti. Pääasiassa näitä tehtäviä hoitaa valvontaeläinlääkäri.

Kolmasmaatuontiin liittyvät yhteydenotot tulevat yleensä Helsinki-Vantaan lentokentän tullista. Tullille annetaan pääasiallisesti puhelinneuvontaa. Tulli tekee päätöksen asiaan liittyen, virka-apuna Tullille tarjotaan tarvittaessa eläinten lopetuksia lentokentän tiloissa.

Laittomasti maahantuoduille eläimille tehdään tarkastuksia. EU-alueelta laittomasti maahantuotujen eläinten osalta toimivaltainen viranomainen on Aluehallintovirasto ja kolmansista maista laittomasti maahantuotujen eläinten osalta Evira. Valvontaeläinlääkäri tai tarvittaessa sijaisena toimiva 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri tekee virka-apuna eläinten ja niiden asiakirjojen tarkastuksen.

Laittomaan maahantuontiin liittyvät tehtävät ovat viime vuosina lisääntyneet. EU-alueelta tuotujen eläinten tapauksia on vuosittain 10–15 tapausta ja kolmansista maista tuotuja yhdestä viiteen tapausta.

11.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Vuosittain tehdään noin 220–270 eläinsuojelukäyntiä/-tarkastusta ja tämän lisäksi 15 - 30 päätöstä, jotka eivät ole edellyttäneet tarkastusta. Päätöksiä ilman tarkastusta tehdään Löytöeläintalolle tuoduista huonokuntoisista eläimistä, jotka täytyy lopettaa eläinsuojelullisista syistä. Lisäksi päätöksiä ilman tarkastusta tehdään hylätyistä ja villiintyneistä eläimistä. Eläinsuojelulain mukaiset tarkastuskäynnit ja päätökset on esitetty taulukossa 11.

Taulukko 11. Eläinsuojelutarkastukset, -käynnit ja -päätökset 2014–2020

vuosi	tarkastus tai käynti / päätös lkm
2019 – 2020 (ennuste)	240 / 25
2018	266 / 28
2017	239 / 26
2016	219 / 18
2015	181 / 24
2014	189 / 20

Pääasiallisesti eläinsuojelutarkastuksia tehdään valitusten perusteella. Selkeästi suurin osa valituksista kohdistaa koirien ja kissojen pitoon. Hevosista valitetaan harvemmin.

Eläinsuojeluvalvonnasta vastaa valvontaeläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri tekee kaikki ilmoituksen varaisten toimijoiden (eläinkaupat, laajamittainen seura- ja harrastuseläintenpito) tarkastukset ja epäilyyn perustuvat tarkastukset. Valvontaeläinlääkärin poissa ollessa kiireellisiä eläinsuojelutarkastuksia tekevät ensisijaisesti 2. ja 3. kaupungineläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri ei osallistu potilastyöhön, joten jääviysongelmia tarkastuksilla ei synny.

11.9.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Pääasiassa valitukseen perustuvat eläinsuojelutarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta. Jos eläimen omistajaa on mahdotonta tavoittaa tai jos asian selvittelyyn tarvitaan nimenomaan omistajan läsnäoloa (pahoimpitelyepäily, riittävästä liikunnasta huolehtiminen), voidaan hänelle jättää kirjallinen yhteydenottopyyntö. Yksityishenkilön eläintenpitoon kohdistuvilla tarkastuksilla pyritään pitämään työturvallisuuden takaamiseksi kahta henkilöä. Yleensä eläinlääkärimukana on terveystarkastaja.

Jos sädöksiä on rikottu, kuullaan omistajaa tarkastushetkellä. Omistajan vastine kirjataan tarkastuspöytäkirjaan, jonka omistaja allekirjoittaa. Jos omistaja ei ole viivytyksettä tavattavissa ja päätös edellyttää kuulemista, suoritetaan omistajan kirjallinen kuuleminen. Kuulemisen jälkeen asia ratkaistaan ja päätös lähetetään asianosaisille tiedoksi.

Kiireellisiä toimia vaativissa tilanteissa ei kuuleminen ole tarpeen. Jos mahdollista, pyritään näissäkin tilanteissa tarjoamaan omistajalle kuulemismahdollisuus puhelimitse.

11.9.2 Ilmoituksenvaraisten ja laajamittaisen toiminnan tarkastus

Ilmoituksenvaraiset toimijat Vantaalla ovat pääasiassa eläinkauppoja, talleja ja kenneleitä. Toimijoille pyritään tekemään eläinsuojelulain mukainen tarkastus vuosittain ja näitä tarkastuksia tehdään sekä ennalta sovittuina, että ennalta ilmoittamatta.

Ilmoituksenvaraisten kohteiden määrät on listattu resurssitarvelitteessä.

Eläinkaupoille on oma tarkastuslomakkeensa. Lomakkeen avulla saadaan kaikille eläinkaupoille samat yksityiskohdat huomioiva tarkastus.

Tallitarkastuksella käytetään apuna Ruokaviraston hevosille tarkoitettua tarkastuslomaketta ja ilmoituksenvaraisen kenneltoiminnan tarkastuksilla käytetään tavanomaista eläinsuojelutarkastuslomaketta.

Jos tarkastuksella todetaan toimijan hoitavan asiat hyvin, voidaan tarkastustiheyttä harventaa vuosittain tehtävästä tarkastuksesta.

Jos tarkastuksen yhteydessä havaitaan lainsäädännön vastaisuuksia, kuullaan yrityksen edustajaa annettavasta määräyksestä ja määräajasta tarkastuksen yhteydessä. Määräysten noudattaminen valvotaan uusintatarkastuksella.

11.9.3 Epäkohtailmoitukset tukivalvontaan

Jos tuotantotiloihin kohdistuvilla tarkastuksilla havaitaan EU:n maataloustukiin vaikuttavia puutteita, ilmoitetaan havainnot aluehallintovirastoon viipymättä. Ilmoituksen mukana toimitetaan kopio tarkastuspöytäkirjasta.

11.9.4 Määräysten seuranta

Eläinsuojelulain nojalla annettujen määräysten noudattamista valvotaan uusintatarkastusten sekä asiakirjojen avulla. Esimerkiksi siivottavaksi määrätty eläintenpitotilat tarkastetaan uudelleen määräajan kuluttua. Eläinlääkärikäyntejä koskeva määräys kontrolloidaan pyytämällä määräaikaan mennessä todistusta eläinlääkärikäynnistä postitse. Eläinten kovakouraisen kohtelun kieltävien määräysten jälkivalvonta on haasteellista, koska uusintatarkastuksella ei voida havaita merkkejä määräyksen noudattamisesta tai noudattamatta jättämisestä. Jos samasta tapauksesta saadaan uusia eläinsuojeluilmoituksia, välitetään tiedot poliisille. Edellä mainittu koskee myös liikuntatarpeen tyydyttämistä koskevia määräyksiä.

Jos määräystä ei ole noudatettu, voidaan määräys uusia tai siirtää asia Aluehallintovirastoon uhkasakon valmisteluun.

11.9.5 Yhteistyötahot

Eläinsuojeluasioissa yhteistyötä tehdään viikoittain Viikin Löytöeläintalon kanssa. Löytöeläintalolla järjestetään tilapäistä hoitoa kiireellisille eläinsuojelutapauksille.

Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä esitutkintaan liittyen yhteisillä tarkastuksilla, sekä poliisin löytöeläintalolle tuomien eläinten jatkokäsittelyyn liittyen. Tarkastuspöytäkirjat, joissa todetaan eläinsuojelusäädöksiä rikotun, toimitetaan poliisille säännöllisin väliajoin. Erityisen törkeistä tapauksista laaditaan erilliset esitutkintapyynnöt. Todistajan ominaisuudessa eläinlääkärit osallistuvat poliisin kuulusteluihin esitutkintavaiheessa sekä syyttäjän kutsumana todistajana oikeudessa.

Etelä-Suomen Aluehallintovirastoon lähetetään tarkastuspöytäkirjojen kopiot. Lisäksi AVI:sta saadaan neuvontaa sekä apua pitkäaikaisten eläinsuojeluongelmien käsittelyssä.

11.10 Eläinten lääkinnän valvonta

Lääkitsemisen valvontaan liittyvät tehtävät Vantaalla nousevat ajankohtaisiksi lähinnä vierasainevalvontanäytepyyntöjen yhteydessä. Toinen hyvin harvinainen mahdollisuus on meijerissä tai teurastamossa havaittu lääkejäämä, joka johtaa tilan lääkekirjanpidon tarkastukseen.

Vantaalaiset tuotantotilat eivät ole solmineet terveydenhuoltopalvelusopimuksia kaupungineläinlääkäreiden kanssa. Tuotantotilojen lääkekirjanpidon tarkastukset kuuluvat aluehallintoviraston vastuulle, joka tarvittaessa määrää kunnan virkaeläinlääkäriä tekemään lääkekirjanpidon tarkastuksen.

11.11 Laatu

Kaupungineläinlääkäriin vastaanoton toiminnasta on tehty asiakastytytyväisyyskysely muutamien vuosien välein. Viimeisin asiakastytytyväisyyskysely on toteutettu marraskuussa 2012. Palvelua on pyritty kehittämään saadun palautteen perusteella.

11.11.1 Valitusten käsittely

Toimialan johtosäännön mukaan eläinlääkintätöihin liittyvien valitusten käsittely on delegoitu 1. kaupungineläinlääkärille.

Eläinlääkintähuoltoon liittyviä valituksia tulee pääosin eläinsuojelutarkastusten suorittamisesta sekä saatuun kliniseen eläinlääkäripalveluun liittyen. Valitukset ohjataan 1. kaupungineläinlääkärille, joka selvittää asian asianomaisten kannat ja vastaa valittajalle.

Jos kyseessä on potilaan hoitoon liittyvä valitus, eikä asiakas tyydy 1. kaupungineläinlääkäriin päätökseen, ohjataan asiakasta ottamaan yhteyttä eläinlääkintävahinkojen arviolautakuntaan. Joissakin valitustapauksissa voidaan asiakasta neuvoa olemaan yhteydessä aluehallintovirastoon.

Kunta korvaa vahingonkorvauslain mukaisesti mahdolliset työntekijän virheestä tai laiminlyönnistä aiheutuneet vahingot.

11.12 Raportointi

Eläinlääkintähuollon käytön määrä raportoidaan vuosittain ympäristölautakunnalle määräysten mukaisesti.

Eläinten terveydenhoitoon liittyvien sairaskäyntien määrä tuotantoeläintiloilla saadaan tarvittaessa Porvoon kaupungilta. Vastaanottokäyntejä ei tällä hetkellä eritellä päivystystapauksiin ja virka-aikana käyneisiin potilaisiin, vaan raportoidaan potilaiden kokonaismäärä. Uusi potilasohjelmisto saattaa tuoda asiaan muutoksen. Porvoon alueelle raportoidaan kuukausittain alueelta päivystysaikana Vantaalle tulleiden potilaiden määrä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvien tarkastusten, käyntien ja päätösten määrät lasketaan Tarkastaja – ohjelmaan tehdyistä kirjauksista.

Eläinlääkintähuoltoon liittyvät tarkastuspöytäkirjat sekä muut asiakirjat toimitetaan määräaikojen puitteissa muille viranomaisille. Yhteistyötahoja ovat mm. Ruokavirasto, aluehallintovirasto sekä poliisi.

11.13 Eläinlääkintähuollon resurssitarvekartoitus

Kunta / Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue			
Vantaan kaupunki			
1. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT			
1.1. Tuotantotilojen määrä	Kpl		Kpl
1.1.1. Nautatilat		1.1.6.3. Kalkkunakasvattamot	0
1.1.1.1. Lypsykarjatilat	0	1.1.6.4. Siitoskasvattamot	0
1.1.1.2. Lihanautatilat	0	1.1.6.5. Muut siipikarjaysiköt	0
1.1.1.3. Emolehmätilat	01	1.1.7. Vesiviljelylaitokset	0
1.1.2. Sikatilat	0	1.1.7.1. Ruokakalalaitokset	0
1.1.2.1. Lihasikalat	0	1.1.7.2. Poikastuotantolaitokset	0
1.1.2.2. Emakkosikalat	0	1.1.7.3. Luonnonravintolammikot	0
1.1.3. Lammastilat	2	1.1.7.4. Muut laitokset	1
1.1.4. Vuohitilat	0	1.1.8. Turkistarhat	0
1.1.5. Hevostilat	42	1.1.9. Tarhatun riistan toimintayksiköt	0
1.1.6. Siipikarjatilat	1	1.1.10. Mehiläistarhat	51
1.1.6.1. Munintakanalat	0	1.1.11. Muut tuotantoeläinyksiköt	0
1.1.6.2. Broilerkasvattamot	0		
1.2. Terveystuotosopimusten määrä	Kpl		Kpl
1.2.1. Naudat		1.2.2.2. Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
1.2.1.1. Tilat, joilla on terveystuotosopimus	1	1.2.2.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista sikatiloista	0 %
1.2.1.2. Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	1.2.3. Siipikarja	
1.2.1.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista nautatiloista	100	1.2.3.1. Tilat, joilla on terveystuotosopimus	0
1.2.2. Siat		1.2.3.2. Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
1.2.2.1. Tilat, joilla on terveystuotosopimus	0	1.2.3.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatilasta	0 %
1.3. Tuotantoeläinten määrä	Kpl		Kpl
1.3.1. Naudat	90	1.3.6. Siipikarja	0
1.3.2. Siat	0	1.3.7. Turkiseläimet	0
1.3.3. Lampaat	123	1.3.8. Tarhattu riista	0
1.3.4. Vuohet	7	1.3.9. Porot	0
1.3.5. Hevoset	n. 400	1.3.10. Muut tuotantoeläimet	0
1.4. Väestömäärä	Kpl		
1.4.1. Lemmikkieläinten määrä (arvio 1/8 asukasta)	25 000		
1.5. Alueen pinta-ala km²			
238			

1.6. Yksityinen palvelutarjonta	Htv		Htv
1.6.1. Hyötyeläinpraktiikassa	arvio 3	1.6.2. Muussa praktiikassa	arv. 25

2. VALVONTA

2.1. Eläinten terveyden valvonta			
Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.			
2.1.1. Terveysvalvontaohjelmiin kuuluvat tilat	Kpl		Kpl
2.1.1.1. Maedi-Visna	1	2.1.1.4. Kanojen salmonellavalvontaohjelma	0
2.1.1.2. Scrapie	0	2.1.1.5. Peuratarhojen terveystarkkailuohjelma	0
2.1.1.3. Broilereiden ja kalkkunoiden salmonellavalvontaohjelma	0	2.1.1.6. Vesiviljelyeläinten terveystarkkailukohteet	0
2.1.4. Sivutuotevalvonta	Kpl		Kpl
2.1.4.1. Haaskat	0	2.1.4.2. Sivutuotealan laitokset (ks. valvontaohjelma)	7
2.1.4.1.1. Haaskan pitäjäksi ilmoittautuneet toimijat	0	2.1.4.3. Hautausilmoitukset/v	0
2.1.4.1.2. Ilmoitetut haaskat/v	0		
2.2. Eläinten hyvinvoinnin valvonta			
Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.			
2.2.1. Ilmoituksenvaraiset kohteet	Kpl		Kpl
2.2.1.1. Kennelit	6	2.2.1.5. Eläinkaupat	8
2.2.1.2. Hevostallit	17	2.2.1.6. Eläinlaitokset	1
2.2.1.3. Riistanhoidolliset tarhat	0	2.2.1.7. Muut	0
2.2.1.4. Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0		

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

Eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinten terveyden valvonta	0,4	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0,2
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	0,8	Muut tehtävät	0,3
Tuotantoeläinten terveydenhuolto	0	Eläinlääkäriresurssit yhteensä	4,20
Muut eläinlääkäripalvelut	0,6		
Elintarvikevalvonta*	1,9		

Muut kuin eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinlääkintäavustajat	1	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0
Välinehuolto, siivous ym.	0,3	Muut tehtävät	0
Sihteeri-/toimistopalvelut	1,5	Muut kuin eläinlääkäriresurssit yhteensä	1,40

1 htv = 220 htp

* Elintarvikevalvonta sisältää:

- maidontuotantotilojen tuotantohygieeniset tarkastukset
- teurastamoiden ja leikkaamojen valvonta ja lihantarkastus
- riistanlihan tarkastus
- munapakkaamoiden valvonta
- muut elintarvikevalvontaan liittyvät tehtävät

11 § **Tiedoksi Vaasan hallinto-oikeuden päätös valituksesta, joka koskee ympäristölupaa pilaantumattoman maa-aineksen hyödyntäminen peltoviljelyn kasvuolosuhteiden parantamiseksi, Backas Östergård/YIT-Rakennus Oy**

VD/6881/11.01.01.09/2015

KR/SJU/PJH

Asian aikaisempi käsittely

Etelä-Suomen aluehallintovirasto oli 8.7.2016 antanut ympäristönsuojelulain mukaisen päätöksen YIT Rakennus Oy:n ympäristölupahakemuksesta, joka koski pilaantumattoman maa-aineksen hyödyntämistä pellon kasvuolosuhteiden parantamiseksi sekä toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta tilalla Östergård (92-406-1-45) Vestrantie 36, Vantaa (Nro 185/2016/1, Dnro ESAVI/1496/2015). Hakemuksen mukaan YIT Rakennus Oy:n rakennustyömailta syntyviä pilaantumattomia maa-aineksia käytetään yhteensä 320 000 t pinta-alaltaan noin 15 ha pellolla nostamaan pellon pinnan tasoa 0-3 metriä. Tarkoitus on mm. korjata eroosion aiheuttamia vaurioita ja varmistaa sulamis- ja sadevesien imeytymistä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto oli hylännyt hakemuksen, siltä osin kuin se koskee pilaantumattoman maa-aineksen hyödyntämistä peltoviljelyn kasvuolosuhteiden parantamiseksi ja jättänyt toimivaltaansa kuulumattomana käsittelemättä kaivettujen maa-ainesten sivutuotteeksi luokittelemista koskevan asian.

Vaasan hallinto-oikeudelle osoitetussa valituksessaan YIT Suomi Oy (aiemmin YIT Rakennus Oy) vaati aluehallintoviraston päätöksen kumoamista.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös

Vaasan hallinto-oikeus on antanut 23.10.2019 päätöksen nro 19/0484/3. Hallinto-oikeus on hylännyt valituksen. Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää hallintolain 13 §:n 2 momentin perusteella valitusluvan.

Ympäristölautakunta 6.11.2019 § 11

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi Vaasan hallinto-oikeuden päätös YIT Rakennus Oy:n maa-aineksien hyödyntämistä peltoviljelyn kasvuolosuhteiden parantamiseksi koskevasta ympäristölupapäätöksestä tehdystä valituksesta.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Täytäntöönpano: ympäristökeskus

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

johtava ympäristötarkastaja Saara Juopperi, puh. 040 7680359, ympäristötarkastaja Päivi Jäntti-Hasa puh. 040 8419973, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 30 pv

Tässä kokouksessa tehtyihin päätöksiin, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan ympäristölautakunnalle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan ympäristölautakunnan osoite:
Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

10.1

Päätöksistä §:t 4-8 ja 10-11, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

10.2.

Päätöksistä §:t 1-3, ei hallintolainkäyttölain 5 §:n mukaan saa tehdä hallintovalitusta, koska ne eivät sisällä sellaista toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.